

308341

ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును

VOL. 3.

తెన్నవట్టణము 1916 సం॥ నవంబరు నెల 28 వ తేది మంగళవారము

No 201

సంపుటము. 3

స శ నా మ సం వ త్ప ర మా గ్గ శి ర శు క్ల తృ తీ య 3.

సంచిక ౨౦౧

మంచినయము! వేసవేలు ఖర్చుపడినది!! వెనక దొరకవు!!!
2 పంచలు కొనువారికి అత్తలాగ్గాటమున కోర్కని
కోడండ్రపలాపము ఆను గ్రంథ మొకటి ఇనాము.

మేలైన జిసాక పట్టుపంచలు

అనేకపంచలు ఖర్చుపడినందున
ప్రస్తుతము ధరలు తగ్గించియున్నాము.
వాచకులారా! శృంగారమున్న
నాగరికజియన్న గల మేలైన అసల్
పట్టుపంచలు పండుగదినముల ఆనంద
ముకొరకు తెప్పించి విక్రయించుచు
న్నాము. ఇందులో ఎరుపు, పచ్చ, ఆకుపచ్చ, రోజా, పేళు వర్షం.

ఇత్యాది రంగులు గలవి. శాఖునీయమైనది, త్వరపడుడు.
5 1/2 మూరనిడివిన్న 2 1/2 మూర వెడల్పుగల పట్టుపంచె 1-కి 2-0-0
జవాక చుట్టుజాలరు చొక్కము 2 మూరలు ... 1-6-0
8 చొక్కములు తెప్పించుకొనిన పాన్ టెన్ పేనా ఇనాము.
అన్నిటికి పోస్టేజి ప్రత్యేకము.
(536) చిరునామ:-రాజలక్ష్మి కంపెనీ,
8, కందప్ప మొదలి వీధి, తిరునల్లెవీధి నుదరాసు.

సంగీత ప్రదాయని

నెల రూపాయలు 3.

ఈ గ్రంథము అతిప్రసిద్ధి తెందిన వాటిచోటాగ్గా
విద్యాపారంగతులైన విద్యాకే. వరదాచార్యులు, కె. వి
శ్రినివాస అయ్యంగారు, వీణ కృష్ణమాచార్యులు వీరలచే
రచింపబడినది. ఇందులక్షణ సంగ్రహమును అభ్యాసపద్ధతులు
ను, స్వరజతులు, వర్ణములు, త్యాగయ్యగారి కృతులు, పట్నం
సుబ్రహ్మణ్య య్యగారి కృతులు, దీక్షితకృతులు మొదలగు,
సుమారు 140 పురు బకలును స్వర, సాహిత్యశాస్త్ర, కాలము
లకుగురుకు శేర్మగచిఅందరికి సులభముగ గ్రాహ్యమగునటుల
వ్రాయబడియున్నవి. హాస్యానియము, వీణ ఈ ఉదయవాద
ములకు పటములును; వీటిగుణములును, వీటి సుపయోగించు
విధములును వ్రాయబడి యున్నవి. దీక్షితకృత 16 పుటలు
పైజా 500 పుటలు. దశసరి క్లెనుకాగితములూ ముద్రితము
కాల్చికో బయింపు బంగారు గిలులు చేయబడి యున్నది.
వలయువారు ఈ క్రిందివారికి వ్రాసికొనవలెను.

మొసర్పు హో అండు కంపెనీ,

ప్రింటర్స్, మద్రాసు

544

ఉమ్మడి రామయ్య శెట్టి, గురుసామి శెట్టి కంపెనీ.

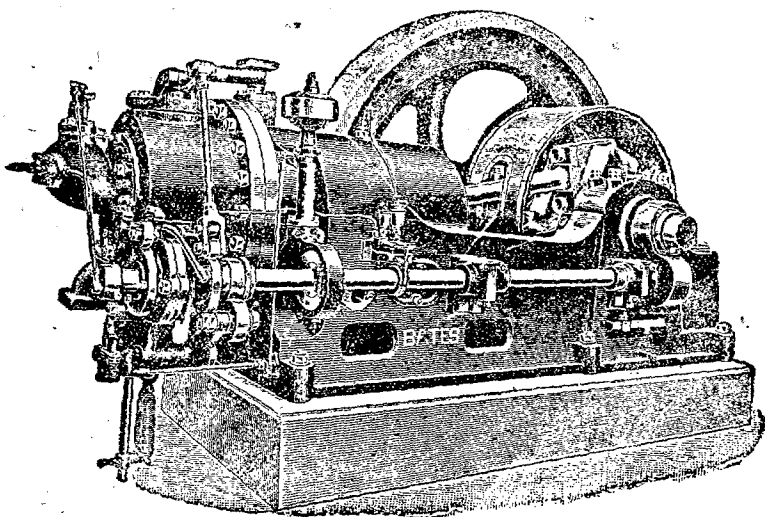
మరాఠు వర్తకులు, మద్రాసు.

విశింఠిలాసము: "ఉమ్మడి మూ" మద్రాసు.

విభములైన వెండిపాత్ర సామానులు హామీన యున్నవి.
నాణ్యమైన నగలు పూచీయివ్వబడును. 598

బేటుగోలు మెడల్ శెమిడిశల్ క్రూడ్ ఆయిల్ యింజనులు.

ఈక్రొత్త టయిపు ఇంజనులు నెలలు
మంటి చిక్కనయిన క్రూడ్ ఆయిల్తో
నయినను సుమారు ఒకమాసము శేవరయి
జరు విప్పి శుభ్రపరచ నక్కరలేకయే
మిక్కిలి ప్రిష్టికరముగా పనిచేయుచున్నవి.
సాధారణమైన ఆయిల్ యింజనులవలె
నె. క్లవ (క్రూడ్ ఆయిల్ అక్కరలేక
వాటికొరకు ఖర్చు అయ్యే ఆయిల్ లో
నగము మాత్రము యీ యింజనులు తీసి
కొనుచు వాటికంటె వేయిరెట్లు తృప్తి
కరముగా పనిచేయుచున్నవి. 16 గుర్ర
ములు మొదలు 55 గుర్రముల వరకువరకు
వీట్లయొక్క పేరు సామానుల సహ
యే పప్పుడును ప్లాకులూ సిద్ధముగా
నుండును.

డి. యల్. శాస్త్రి అండు కో., ఇంజనీర్లు, మదరాసు.

బ్రాంచిలు:-బెజవాడ, రాజమండ్రి

109-141

బాచాడితులకు ముము: బనాడిక సహితమైన డా॥ సి. డి.

సావంతుని వనోపధి సారసవరిల్లా

ఈ ప్రతిభాశక్తి రక్తమునల జనించుబాధ్యములకు కిరీటుకుంటి నుండు. కురుపులను, మచ్చలను గొడమలను
పుండ్లను, ప్రాంతిమృత్యులను అన్ని విధములనల గలుగు వర్తకోగములను పోగొట్టును.

మిక్కిలి శక్తివంతమైన క్రతు ప్రకారి (28)

నవాధిసాగ్గా పట్లా గుణ మిచ్చుచు నిస్తుందియును. సహజమైనను మధ్యవర్తికను అన్ని విధములైన వోషములను
పోగొట్టును. శక్తిగముకంటె పొదిగవునొచ్చును. పలబద్ధమును కాశాపంబంధమును నోషముల పోగొట్టి కత్తమును
కుభిగవమును. శక్తిగోగ్యమును గలగ శక్తియును. 16 పోజాలనర మంకుటకు 4 బొమ్మల బుడ్డిలలో అమ్ముబడును.

ప్రాప్తేలు:- వి. డి. సావంత్. 144 ఫననవాడి నెం 2 బొంబాయి
Proprietor P D SAVANT Fanaswadi No 144 No 2 BOMBAY

వికభాషావిప్రశం

ఇది వెన్నెలకంటె అస్పగము విశిష్టము.

కల 0-4-0 పోస్టేజి అధికము.

ఐంధ్రపత్రికా కార్యాలయము.

7 తంబుకెట్టి వీధి, మదరాసు

ఆంధ్రపత్రికా శాఖ - పద్మావతి.

ఇది శ్రీముత కట్టుచుంచి రానులింగాణ్డి గారిచే

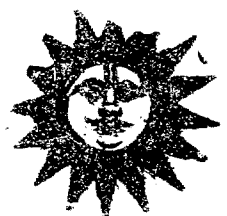
వ్రాయబడినది. కల 0-4-0 పోస్టేజి ప్రత్యేకము.

ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము,

7. తంబుకెట్టి వీధి, మద్రాసు.

కుంకుమపువ్వు

పువ్వు

పువ్వు

స్వచ్ఛమును నిర్మలము నగు కుంకుమపువ్వు
మావద్దదొరకును. కొనువారు సూర్యమూర్తును
గమనింపుడు. కరస్పాక డెన్ను మొదలగునది

ఇంగ్లీషున వ్రాయవలయును:-

ఎస్ నారాయణ అండు కంపెనీ,
(53) 21. హమ్మంపేధి, బొంబాయి.

మృతాంజనము

అన్ని నొప్పులకు పరమామృతము

చక్కిని డబ్బీతో సహా సీసా 1-కి వెల 0.8 0

తలనొప్పుల మాన్పును
వాయువుపోట్ల పోగొట్టును
సార్యపు నొప్పుల శారి
దోలును. పోట్లపోగొట్టును
సువాసన గలిగి యుండును.

ప్రతి యాబు నుండివచ్చెను.

వనమూలికలచే హిందూ డేవ మంగు

తయారుచేయబడు మంచినందు.

అమృతాంజనం డిపో. } 108, ఫ్రేరికోడ్డు, బొంబాయి
7, తంబుకెట్టి వీధి, మద్రాసు.

చెన్నపురి దక్షిణ మహారాష్ట్ర ఇనుపదారి కంపెనీ (లిమిటెడ్)

(ఇంగ్లాండులో ఇంకార్పొరేటెడ్ కాబడినది.)

రయిల్వే రాకపోకల కాలముల మార్పు.

1916 వ సంవత్సరము డిసెంబరు 1వ తేది నుండి ఈ ప్రజెప్టిన కంపెనీకి సంబంధించిన కొన్ని రయిల్వేయొక్క కాలము ఈదిగువ నుదహరింప బడిన ప్రకారము మార్చబడును.

పెద్ద గాడిబండ్లు

చెన్నపట్టణము నుంచి బొంబాయికి వెళ్లు నెం 5 డవుక్ రయిలుబండి మద్రాసులో 20-30 లకుబయలుదేరి (తిరుత్తని, పుత్తూరు, తిన్నంచెల్ల, మట్మారి స్టేషనులవద్ద ఆగక) రాయచూరుకు 9.58 గంటలకు వెళ్లును.

బొంబాయి నుండి బయలుదేరు నెం 6 రు "అప్" బండియు నికమిదట మట్మారి, కోస్టి, కూపగల్ ఆస్పరి, ముద్దనూరు, ఒంటిమిట్ట, రెడ్డి పల్లి స్టేషనులవద్ద ఆగదు.

మదరాసునుండి ఉత్తరము వెళ్లు నెం 13 రు డవుక్ ఎక్స్ ప్రెస్ రయిలు మదరాసునుండి 13-30 గంటలకు బయలుదేరి రాయచూరుకు 4-45 గంటలకు చేరును. బేసిక్ బ్రిడ్జి, పెరంబూరు, తిన్ననూరు, ఒంటిమిట్ట, క్రీష్ణాపురం, మంగపట్నం, వంగనూరు, జాటూరు, కూర్గల్, కోస్టి స్టేషనులవద్ద నిలువదు.

ఉత్తరము నుండి మదరాసునకు వచ్చు నెం 14 రు "అప్" ఎక్స్ ప్రెస్ రైలు రాయచూరు 3 గం. 45 నిమిషములకు వదలి 18 గంటల 40 నిమిషములకు మదరాసునకు చేరును. ఈ రైలు ఆస్పరి, మొలగనల్లి నగరూరు, నంచెల్ల, జాటూరు, మంగపట్నం, క్రీష్ణాపురము, ప్రెంటిమిట్ట, అనంతరాజుపేట, కడుబుత్తూరు, ఆనడి స్టేషను లలో ఆగదు.

మదరాసు నుండి రాయచూరునకు బోవు నెం 21 డవుక్ ప్యాసెంజరుబండి మదరాసునుండి 9 గం. 35 నిమిషములకు బయలుదేరి 13 గం. 30 నిమిషములకు రాయచూరు చేరును.

మదరాసునుండి రేణిగుంటకు పోవునట్టి నెం 23 రు రేణిగుంట ప్యాసెంజరు 18 గంటల 45 నిమిషములకు గాక నికముందు గం. 18. 35 నిమిషములకే మదరాసు నుండి బయలుదేరును.

నందలూరునుండి 5 గంటల 40 నిమిషములకు బయలుదేరు నెం 37 రు డవుక్ మిక్సెడు రైలు గుంటకల్లునకు 18 గం. 30 నిమిషములకు చేరి అచట ఆగిపోవును.

రాయచూరునుండి 20 గంటల 35 నిమిషములకు బయలుదేరు నెం. 38 "అప్" మిక్సెడు రైలు ఇకను 19 గంటల 30 నిమిషములకే గుంటకల్లు నుండియే బయలుదేరును. ఇకను రాయచూరు గుంతకల్లుల మధ్య నడువదు.

నెం 7 రు డవుక్ బెంగుళూరు మెయిలు మదరాసునుండి 20 గంటల 45 నిమిషములకు బయలుదేరి బెంగుళూరు సిటికి 6 గంటల 25 నిమిషములకు చేరును. పోలింఘురు తిరువలం, పచ్చూరు, స్టేషనులలో ఆగదు. కాని తిరువల్లూరు స్టేషనులో ఆగదు.

నెం 8 రు "అప్" బెంగుళూరు మెయిలు 20 గంటల 20 నిమిషములకు బెంగుళూరు సిటినుండి బయలుదేరి 6 గంటల 20 నిమిషములకు మదరాసునకు చేరును. పచ్చూరు, విరించిపురము, మిన్నల్, తిరువల్లూరు, ఆనడి, విల్లివాకం, స్టేషనులలో ఆగదు.

నెం 3 రు డవుక్ మెట్టుపాలియం మెయిలు 19 గంటల 50 నిమిషములకు మదరాసు వదలి 0.32 నిమిషములకు జోలూరుపేటకు వచ్చును. వాలాజూరోడ్డు గుడియార్తం, ఆంబూరు, వాణియంబాడి స్టేషనులలో ఆగదు.

నెం 4 రు "అప్" మెట్టుపాలియం మెయిలు 1 గంట 30 నిమిషములకు జోలూరుపేట వదలి 6 గంటల 50 నిమిషములకు మదరాసునకు చేరును. విరించిపురము పోలింగరు, తిరువేలంగాడు, తిరువల్లూరు, ఆనడి, పెరంబూరు స్టేషనులలో ఆగదు.

ఇప్పటివలెనే నెం 11 రు డవుక్ బెంగుళూరు ఎక్స్ ప్రెస్ రైలు 13-0 గంటలకు మదరాసు నుండి బయలుదేరి ఆనడి, తిరువాలంగాడు, మిన్నల్, పోలింఘురు, తిరువలం, విరించిపురము స్టేషనులలో ఆగకుండా పోవును.

నెం 12 రు "అప్" బెంగుళూరు ఎక్స్ ప్రెస్ 6 గంటల 40 నిమిషములకు బెంగుళూరుసిటి నుండి బయలుదేరి 15 గంటల 30 నిమిషములకు మదరాసు నకు వచ్చును. ఫలత్తూరు, తిరువలం, పోలింఘురు, మిన్నల్, ఆనడి స్టేషనులలో ఆగదు.

నెం 15 రు డవుక్ బెంగుళూరు ప్యాసెంజరు ఇప్పటివలెనే 7 గంటల 20 నిమిషములకు మదరాసునుండి బయలుదేరి, బేసిక్ బ్రిడ్జి, పెరంబూరు విల్లివాకం, అంబత్తూరు, ఆనడి, తిన్ననూరు, సెవ్వాపేటరోడ్డు, త్యాకల్, దేవగొండి స్టేషను లలో ఆగదు.

నెం 16 రు "అప్" బెంగుళూరు ప్యాసెంజరు 7 గంటలకు బెంగుళూరు సిటినుండి బయలుదేరి 17 గంటల 55 నిమిషములకు మదరాసు చేరును. విన్నమంగళము, వశత్తూరు కావనూరు, లట్టేరి, తిరువలం, తలంగై, మిన్నల్, స్టేషనులలో ఆగదు.

నెం 35 రు డవుక్ అర్కోణం ప్యాసెంజరు 17 గంటల 30 నిమిషములకు మదరాసు నుండి బయలుదేరి 19 గంటల 20 నిమిషములకు అర్కోణం చేరును. ఈ రైలు జోలూరుపేటవరకు సయితము పోవును. అచటికి 23 గంటల 20 నిమిషములకు చేరును.

ఒక కొత్త "అప్" ప్యాసెంజరుబండి 7 గంటల 20 నిమిషములకు జోలూరుపేటనుండి బయలుదేరి 11 గంటల 15 నిమిషములకు అర్కోణము చేరునట్లు నియామకపరుపబడినది.

మదరాసునుండి 8 గంటలకు ఒకటియు, 12 గంటలకు మరియొకటియు బయలుదేరి తిరువల్లూరుకు పోవుటకు గాను నూతనముగా రెండు డవుక్ ప్యాసెంజరి బండ్లు నియామకపరుపబడినవి.

తిరువల్లూరునుండి 10 గంటల 15 నిమిషములకు ఒకటియు 14 గంటల 40 నిమిషములకు వేరొకటియు బయలుదేరి మదరాసునకు వచ్చునట్లు రెండు "అప్" ప్యాసెంజరు బండ్లు నూతనముగా నియామకపరుపబడినవి.

రాణిపేట బ్రాంచి, కోలూరు గోల్లు ఫీల్డు స్టేటు రైల్వే లైనులలోని బండ్లకు వానికి సంబంధించి పెన్షనెనులలో ప్రయాణముచేయు బండ్లకు నిర్ణయించబడిన కాలములకు తగినట్లు మార్పులు చేయబడినవి.

నెం 1 డౌన్ కలకత్తా మెయిలు ఇకను బేసిక్ బ్రిడ్జి, నూతూరుపేట, కావలి, ఉలవపాడు, చీరాల, నూజివీడు, కొవ్వూరు స్టేషనులలో ఆగదు.

నెం 2 రు "అప్" కలకత్తా మెయిలు యలమంచిలి, కొవ్వూరు, నూజివీడు, చీరాల, ఉలవపాడు, నూతూరుపేట, పొన్నేరి స్టేషనులలో ఆగదు.

నెం 9 రు డవుక్ వాల్తేరు ప్యాసెంజరు 19 గంటల 35 నిమిషములకు మదరాసు బయలుదేరి 19 గంటల 15 నిమిషములకు వాల్తేరు చేరును. బేసిక్ బ్రిడ్జి, ఎడ్లవూరు, వెంకటాచలం, తలమంచి, అల్లూరురోడ్డు, తెట్టు, కరవది, ఉప్పుకొండూరు స్టేషనులలో ఆగదు. కాని కవరపేట, ఎలావూరు, పోలిరెడ్డిపాలెం, పెదవరయ్య స్టేషనులలో ఆగదు.

నెం 10 "అప్" వాల్తేరు ప్యాసెంజరు 19 గంటల 20 నిమిషములకు వాల్తేరునుండి బయలుదేరి 17 గంటల 20 నిమిషములకు మదరాసు చేరును. గువ్వాడ కసింకోట, దుగ్గాడ, బిక్కిపూలు, ద్వారపూడి, కడియం, ఉప్పుకొండూరు, తెట్టు, తలమంచి, మింజూరు, ఎడ్లవూరు, తిరువత్తూరు, కొరుకుపేట, స్టేషనులలో ఆగదు. కాని అంపాపురము, పెదవరయ్య, పోలిరెడ్డిపాలెము, ఎలావూరు, కవరపేట స్టేషనులలో ఆగదు.

నెం 31 డవుక్ కాకినాడ ప్యాసెంజరు 7 గంటలకు మదరాసును వదలి 8 గంటల 53 నిమిషములకు కాకినాడ చేరును.

నెం 32 అప్ కాకినాడ ప్యాసెంజరు 6 గంటల 40 నిమిషములకు కాకినాడ వదలి 6 గంటల 35 నిమిషములకు మదరాసు చేరును.

నెం 33 డవుక్ వాల్తేరు మిక్సెడు రైలు 17 గంటల 25 నిమిషములకు రాజమహేంద్రవరము నుండి బయలుదేరి 4 గంటల 30 నిమిషములకు వాల్తేరు చేరును.

14 గంటలకు మదరాసు నుండి బయలుదేరి పొన్నేరికి పోవునట్లు ఒక ప్యాసెంజరుబండి నూతనముగా నియామక పరుపబడియున్నది.

15-35 గంటలకు పొన్నేరినుండి బయలుదేరి రాయపురమునకు పోవునట్లు ఒక ప్యాసెంజరుబండి నూతనముగా నియామక పరుపబడి యున్నది.

మద్రాసు, కాకినాడ, విశాఖపట్నం లోకలు బ్రయినులు తెనాలి రేపల్లెశాఖలు పెద్దబండితో కలిపి అక్కడి కక్కడకు తగినట్లుగా కాలముల మార్పులు చేయబడి యున్నది.

పెద్ద గాడిబండి.

నెం 42 డౌన్ మిక్సెడు మెయిలు 7 గం. 15 నిమిషములకు గుంటకల్లునుండి బయలుదేరి బెజవాడకు 2 గం. 40 నిమిషములకు వచ్చును.

నెం 45 రు అప్ మిక్సెడు మెయిలు బెజవాడ నుండి 7 గంటల 20 నిమిషములకు బయలుదేరి గుంటకల్లుకు 5 గం. 20 నిమిషములకు చేరును.

నెం 41 రు అప్ మిక్సెడు బెజవాడనుండి 21 గం. 40 నిమిషములకు బయలుదేరి గుంటకల్లుకు 18 గం. 5 నిమిషములకు వచ్చి చేరును.

నెం 47 రు అప్ మిక్సెడు బెజవాడనుండి బయలుదేరి నరసరావుపేటకు 20 గంటల 20 నిమిషములకు వచ్చి చేరును.

(ద్వీని తరువాయి 3 వ పేజి చూడుము)

పాలములో పశువుల పెంటగట్టు.

పూర్వాచారపద్ధతి

రయితో తన పాలములో పశువుల పెంటగట్టుట వలన ప్రయోజనముని పాలములలో మెరుకైన కాలములందు పెంటగట్టుటయేగాని తన పనివల్ల తన కెంతలాభము గలుగుచున్నదో అంతకన్న ఆపశువుల పెంటగట్టే చక్కని పద్ధతులతో పాలమును బలపరచుట కేమైన మాగ్నములన్నో లేవో, అదేదియు విచారించుటలేదు. మేషగతి న్యాయముగా ప్రతివారును ఒకే పూర్వపద్ధతిని వాడుచున్నారు. అది వ్యర్థమగుచున్న పద్ధతి మాత్రము గమనించుటలేదు. పాలములలో పశువులను గట్టి, ఆ పేదను చిమ్మివేయగా తప్పిపోయిన ఎరువు పెంటలను, ప్రయోగంలోనికి కూలిజనులు ఏరుకొని పోయెదరు. పశువుల కాపరి జిమ్మకుండ వదలిన పేదకడులు కొన్ని చదలు హరించినవయినను, చిమ్మబడిన పంటలు, చేసుకు నీరు పెట్టిన పెంటనే, గట్టదరికి తెట్టగా చేరును. దుక్కియొక్క అనుగుభాగమున పడినది ఏ మాత్రమో చేసుచుండు నిలచును గాని నూర్చుకొని అదివరకే సారవంతయు పోయియున్న అదియు అంత ప్రయోజనముచేయును గాని, మొత్తముమీద ఇంగువ చట్టిన గుడ్డ వాసన అనునట్లుగా కొద్ది నాణ్యము నిచ్చుచున్నది.

ఇకను వర్షాకాలమునందు ప్రోగుచేసి యుండెడి పేద పశువుల త్రొక్కెడి కనవు మొదలగు వాని సారము వ్యవసాయము పెంటను నూర్చుకొని పెంటను భూమియొక్క అనుగుభాగమునకును పోయి హితక్షేమము యేమాత్రమో యుండి అది మాత్రమే మనకు వర్తించుచున్నది.

నేను వైన చెప్పిన రెండు పద్ధతులయందును, మిక్కిలి సారవంతమైన మాత్రము చేరుటయే లేదు. అది వ్యర్థముగానే పోవుచున్నది. కాబట్టి రయితో తన చేతిలోనున్న ఎరువును పోగొట్టుకొని, గ్రామములు గోతులు పెట్టుటయందును, కంపెనీ ఎరువుల నిమిత్తము వైకము వెచ్చబెట్టుటయందును వ్యర్థపుచ్చుచున్నాడు. అంతకన్న సర్వేశ్వరుడు రయితోకు ప్రసాదించిన అమూల్యమగు పశువుల ఎరువునే వృద్ధిపరచుట మంచిదని యీ దిగువపద్ధతులను మారయితో సోదరుల యెదుట బెట్టుచున్నాను.

[2-వ పేటి తరువాయి]

నెం 42 రు డౌను మిక్సెడు ట్రెయిను ద్రోణాచలమునుండి ప్రాయాగికులను ఎక్కించుకొని 9 గంటల 52 నిలకు బయలుదేరి కర్నూలుకు 11 గంటల 52 నిమిషములకు వచ్చిచేరును. ఈ ప్రకారము గుంటకల్లు నుండి కర్నూలువరకు ఏకాయుగిగా ప్రయాణము చేయ వసతిగలుగును.

నెం 46 రు డౌను మిక్సెడు మెయిలు ద్రోణాచలమునుండి 5 గంటలకు బయలు 15 గంటల 20 నిమిషములకు బయలుదేరి కర్నూలుకు 7 గంటల 16 నిమిషములకు మారు 17 గంటల 36 నిమిషములకు చేరును.

నెం 41 రు డౌను మిక్సెడు మెయిలు కర్నూలు నుండి 6 గంటల 20 నిమిషములకు బయలుదేరి, ద్రోణాచలమునకు 9 గంటల 15 నిమిషములకు వచ్చును.

నెం 45 రు అప్ మిక్సెడు మెయిలు 17 గం. 45 నిమిషములకు మారు 12 గం. 25 నిమిషములకు బయలుదేరి ద్రోణాచలమునకు 20 గం. 40 నిమిషములకు బయలు 14 గం. 50 నిమిషములకు వచ్చిచేరును.

నెం 43 అప్ మిక్సెడు హోట్ గినుండి 20 గం. 35 నిమిషములకు బయలు 18 గం. 35 నిమిషములకు బయలుదేరి గడగుకు 9 గంటల 5 నిమిషములకు బయలు 8 గంటల 50 నిమిషములకు వచ్చిచేరును.

కాట్నాడి గూడూరు మీదనున్న బ్రయినులు ఆయాచోటుల అవసరములను బట్టి అసలు సరాసరి పోపు బండితో కలయునట్లు నాటివాటి కాలములను మార్చడమయినది. ఇంకను వివరములు తెలియగోరు నెడల కంపెనీవారివలన ప్రకటింపబడిన కోచ్ టారిఫును టైమ్ టేబిలును అక్కడక్కడ స్టేషనులవద్ద కట్టబడియుండు పీట టైము టేబిలులను చూచుకొనవలసి యున్నది.

ఎరువును వృద్ధిచేయు విధము.

మాగాని భూములు నానాట నీరస స్థితికి వచ్చుచున్నవి. ఎరువువేయుభూమి నిష్ఫలమగుచున్నది. వ్యవసాయపు ఖర్చులు నానాట పెచ్చుచున్నది. గ్రామగ్రామమునందును గల సాటిస్థలములన్నియు అగాధములుగ త్రవ్వబడినవి. పొటి మట్టికి ప్రత్యామ్నాయముగ కొన్ని కంపెనీలు నూపర్ ఫాస్ఫేటు బెడిక్ నూపర్ ఫాస్ఫేటు మొదలగు ఎరువులను సరఫరా చేయుచున్నవి. కొందరు ఆముదపు పిండి వేపపిండి ఎముకల పొడి కొమ్మపొట్టు రొయ్యపొట్టు మొదలగు ఎరువులను ప్రయోగించుచున్నారు. ఇదంతయు భవవ్యయముతో గూడినది. భవ వ్యయమునకు తగిన ఫలితము సంభవించునదము. ఈక్రొత్త యెరువుల సంతాదనము "ఆకాశమునందలి మేఘములను నమ్మి చెరువులోని నీటిని వెళ్లగొట్టుట."

సర్వేశ్వరుడు ముఖ్యమగు ఎరువును మనకు నుండే ప్రసాదించియున్నాడు. దానిని వృద్ధిపరచుటకు మన మే మాత్రమును కృషిచేయుటలేదు. మీదు మిక్కిలి దానిని దుర్వ్యయము చేయుచున్నాము. దాని యుపయోగమును మనము తెలిసికొనియుండి సోదరులమై చేయనేరక యున్నాము. అది యే యెరువని మీరు ప్రశ్నించ నక్కరలేదు. మీ అందరి అనుభవములోనున్న పశువుల ఎరువే అయియున్నది. దాని వృద్ధినిగొనించి వ్యవసాయశాఖవారు 3 మాగ్నములు నూచించినారు. 1 పొడిమన్న పద్ధతి. 2 బాన్ బాగ్నము. 3 టైరు పద్ధతి.

రెండుమాడు పద్ధతులకంటె, మొట్టమొదటి పద్ధతియే మన కెక్కువ లాభకారి. దాని నవలంబించుటవలన 10 పశువులు గలవాడు సంవత్సరమునకు షడుశాలుగు వందల బండ్లయెరువులు తయారు చేయవచ్చును. ఇది ప్రతివారికిని చాల ఆకర్షణముగ తోచవచ్చును. ఇందాశ్చర్య పడవలసిన విషయమేమియులేదు. ఈయెరువు తయారు చేయుటకు ఇతర దేశవస్తువు లేమియు అక్కరలేదు. యంత్రసామగ్రి అక్కరలేదు. భవ వ్యయ మంతకన్న లేదు. శ్రద్ధమాత్రము చాలు.

ఎరువు తయారుచేయు పద్ధతి.

పశువుల చావడి అడుగుభాగము అడుగున్నరలోతువుంచి దిమ్మిసా చేయించవలయును. పశువులమేతకు ప్రత్యేకముగా గాడి వుండవలయును. ప్రతిదినమును పేదను సావడి పెంట చిమ్మివేయవలయును. పశువులు వదలిపెట్టియు పశువుల మేతకు పనికిరానట్టియు కనవులను ఇంకను దొరకినయెడల పచ్చిఆకులు ఎండుఆకులు మొదలయినవాట్లను వాట్లవైన జల్లి తడవకుండా జాగ్రత్తపెట్టి వుంచబడిన ఇసుక గాని ఇసుకదొరకని స్థలములలో లేవడ మొదలగు పొడి మట్టినిగాని చావడివేదలుపున చల్లవలయును. ప్రతిదినమును రెండుపూటలు ఇట్లు చేయుచు వచ్చినయెడల ఇరువది దినములలో పేద, మాత్రము, పొడిమట్టియు కనవును కలసి చావడిలో వున్న అడుగుమట్టును అడుగున్నరగాక భూమి మట్టమునకు అడుగున్నర మెరకగా యేర్పడును.

ఇట్లేర్పడినదంతయు, త్రవ్వి యెరువుతడవకుండ భద్రపరచుట కేర్పడిన చావడిలో జాగ్రత్తపెట్టవలయును. ఈఎరువునందు పశువుల పేద, పేదకంటె, అనేకరెట్లు బలముకలిగినమాత్రము కనవు మట్టియు కలసి ఘనీభవించి నందున దీని ప్రయోజనమును గురించి మేముగా ప్రశ్నింప నవసరములేదు.

పది పశువులుగలవాడు పది గజముల పొడవును 5 గజముల వెడలుపునుగల పశువుల చావడి వేయవలసి యుండును. అందొక గజము పశువుల మేత వేయుగాడి వదలవలసియుండును గాన దాని విశాలము మిగిలిన 40 గజములనుండియు 20 దినముల కొకసారి 80 బండ్లు అనగా నెలకు 120 బండ్ల యెరువును తీయవచ్చును ఇట్లు తీయుటవలన సాలనకు 1440 బండ్లు అంచనా వేయబడినది.

రెండు అరకలు గలవానికి 10 పశువులను 20 యరకముల భూమియు నుండవచ్చును. అతడు ప్రతి సంవత్సరమును య 1850 బండ్లును చొప్పున తన పాలమునకు తోలకొనగా ఇంకను 400 బండ్లను నిలవ చేయవచ్చును. ఇంత యెరువును వేయుటకు 700 రూపాయలు పట్టును. ఇది తయారుచేయుటకు యెరువుకు సాధ్యముగాని కష్ట మేమియులేదు. కాని పంటచెరుకులు మాత్రము వేరుగా సంపాదించుకొన వలయును.

ఈ వైపద్ధతివలన పశువున కసహాయముగాని అనాలోగ్యముగాని యెంతమాత్రము లేకపోగా, పశువునకు చలికాలమున గోమము విడుచుటలేక చాల ఆరోగ్యముగా నుండునని కనిపెట్టబడినది. వేసవికాలము రాత్రులయందొక్క పాకలలో పెట్టగానుండును గాన, పాకలయందు విశాలమగు పండిళ్లు వేసి రాత్రులయందు పండిళ్ళుండి ఇదేపద్ధతితో ఎరువును ప్రోగుచేయవచ్చును.

పాలములయందు పశువులనుగట్టి పెంటను వృద్ధిము జేయుటయు వర్ష కాలమునందు గోతులలో వేసి వృష్టివాహముచేతను నూర్చుకొనివల్లను, ఆ యెరువుయొక్క ప్రయోజనము పోగొట్టుటకంటెను, ఇది ప్రతియెరువునకేసి లాభము పొందుట శ్రేయస్కరము.

ప్రతిరయితోను యీ మాగ్నమును అవలంబించవలసిన అవసరముకూడ ఇదివరకే కలిగియున్నది. ప్రతిరయితోను దీనిని శ్రద్ధతో గమనించును గాక.

II

పశువుల ఎరువుతో పచ్చికల ఎరువును మిశ్రమముచేయు పద్ధతి.

ఇదివరకు పశువుల యెరువును వృద్ధిపరచుటకు వివరించి యున్నాను. అయితే పశువుల యెరువుతో పచ్చికలకు యెరువును మిశ్రమముచేయు పద్ధతిను చాల నుపయోగకరమగుటచే దానిని కూడ మీ యెదుట బెట్టుచున్నాను.

పచ్చికలయెరువు ప్రత్యక్షమైనదను సంగతి యెరువుల కందరకును అనుభవమైన విషయమే అయినను మనకు సవయమున కది తటస్థించుట సుకరముకాదు. కాలములు తెలిచినచో ఆలస్యముగ నాటుటనువదలి, తనపాలమునందు, తాలుకరిలో పెసర, జనుము, జీలుగ మొదలగు మైదులనుపెంచి, పచ్చమైదులను భూమికి ఎరువుచేయు పద్ధతికి వ్యవసాయకు డెవడును ఇవ్వవడదు.

ఒకనేర ఇవ్వవడినను, ముందొలుకరిని వృక్షము లుండవలెను. అట్లున్నను; ఆగష్టుమాసము చివరభాగమునగాని మరి నాటుటకు వీలుండదు; అదిచాల లేతయునసంగతి నిర్వివాదాంశము. వైరెప్పడును ముదురులాభము వ్యవసాయశాఖవారు క్రొత్తగా కనిపెట్టిన జీలుగను జననరిమాసమున చల్లి దానిని తొలుకరివర కుంచుటకు, కృష్ణా డెల్టావారికి మార్చివర కే నీరుండును గాబట్టి వేసవికాలమున ప్రభుకనేరదు. కాబట్టి పచ్చిఎరువుగా దాని నుపయోగపరచుటకును వీలులేదు.

గానుగ ఆకును యెరువుగా నుపయోగపరచుటకును, అది జూన్ నెలలోకంటె తరువాతి రోజులలో చాల ఎక్కువగా లభింపగలుగుటకు వీలుండును. ఏచెట్టు ఆకులయినను వర్షాకాలము కితాకాలములయందు లభించినట్లు జూన్ మాసములో నే లభించవలెన్న లభింపనేరదు. కాబట్టి పచ్చియెరువును సర్వదా నేకరించి, భద్రపరచుటకు గొప్పయుపాయము పశువుల యెరువుతో మిశ్రమము చేయించి దాచుటయే అయియున్నది. అందులకు నేనిదివరలో పశువుల పేద, మాత్రము, పశువుల త్రొక్కిడికనవు, మట్టి యీనాలుగును మిశ్రమ మగు పద్ధతిని వ్రాసితిని. ఇప్పుడు ఆకులయెరువుకూడ మిశ్రమ మగు పద్ధతిని వ్రాయుచున్నాను.

మాగానిచేల చుధ్యభాగము దచ్చటచటను, గట్టమట్టును, గానుగ వేప మొదలగుచెట్లను పెంచవచ్చును. దొరతనమువారు పోరంబోపు ప్రదేశములలో కూడ చెట్లను పెంచి, ఆ ఆకును యెరువుగా నుపయోగించుకొనునట్లును కంటచెరుకులకు అవసరమైనపుడు, వారికి తెలియపరచి, చెట్లను కొట్టి ఉపయోగపరచినుటకును, సౌకర్యమును క్రొత్తగా నిచ్చి యున్నారు. కాబట్టి ప్రతివారును, చెట్లను పెంచి, ఆ ఆకును, సంవత్సరమంతయు అపుడప్పుడు నేకరించి పశువుల కొట్లములో పేదనుచిమ్ము. ఆ వైన యీపచ్చి నూరులకు చిమ్మచు, వైరె పొడిమట్టిని జల్లుచుండవచ్చును.

నేను వైరెవరించిన పచ్చికలతో గాక, వర్షాకాలయందు జనుము, పెసర, మినుము, అలచంద మొదలగుమైదులను పెంచి, పశువుల వదలివేసిన భాగములను ఆకొట్టుములలో పలచవచ్చును.

మాగానిభూములయందు పెరుగు కలుపు చెత్తనంతయు అదేవిధముగ పరచవచ్చును.

పొటి వెరడులయందును డొంకలయందును, బంజరు భూములయందును, పెరుగు, నేపాళము, కంపెనీ, జిల్లేకు, వెంపలి మొదలగు చెట్లయొక్క పచ్చికంపనంతయు అదేవిధముగ పరచవచ్చును.

బలమగు చొప్పుదంట్లు సంతము ఇట్టిపశువుల కొట్లమునందు పరచుటచేత నుగ్గునూచమై పేద యందు మిశ్రమము పోవును. అట్లనుటచేత మీరు నేపాళము మొదలగు చిన్న చిన్న కొమ్మలను అట్లుపరచుచువచ్చినను, అవి చక్కగా ఆపశువుల యెరువునందు లీనమై, నేను ఇదివరలో వివరించియున్న పశువుల యెరువుకంటె, అనేకరెట్లు సాగవంతమై యుండును.

ఇది ప్రతిరయితోను సులభముగాను ఉత్పాదముగాను కేయదగిన పద్ధతి గానున్నది. రయితోలందరును భవవ్యయము లేనట్టియు, గ్రామములను ఆగాధములు చేయనవసరము లేనట్టియు, ఇతర దేశములకు డెబ్బు దోపిడిచేయ నవసరము లేనట్టియు భూములను బలపరచి, రయితో పొంద దగినంత ఫలితమును పొందించునట్టియు యీ పద్ధతిని సాధ్యమయినంత త్వరలో నవలంబించి ఫలితమును పొందుదురు గాక. ఒకే వ్యవసాయకుడు.

రాజ్యోపు గోదావరిమండల మహాసభ

అనులాపురమునుండి విద్యాధికు లొకరిట్లు మాపేర (వాయువున్నాడు. —

రాజ్యోపు గోదావరిమండల సభ అనులాపురములో సమావేశమగుటకు నిశ్చయమయినది. ఇక్కడి వారిలో ఆసభను జరుప బూనుకొన్నవారిలో అనేకులు విద్యావయోవిత్తములచేత సమర్థులును మన వారికి దేశసేవయందు సహజముగా గల ఆశ్రద్ధచేత సభాప్రయత్నములు చురుకుగా జరుగుచున్నట్లు తోచదు.

మండలాధీశ్వరులతో దులతూగు సంపదగల రామచంద్రపురము రాజావారి దివ్యభవనములు విశాల వనములు ఇతర సహాయములును దేశసేవకు నడుముకట్టుకొని చాలవ్యవధియుండగా ఊరూరు తిరిగి జనులకు రాజభక్తిని రాజ్యతంత్రమును సభవలని లాభములును బోధించియు చంచాలు వనూలుచేసియు దుర్గిరాల మార్వప్రకాశరావుగారు కావించిన విశ్వప్రయత్నములును రామచంద్రపురమునందు నిరుడు జరిగిన మహాసభ జయప్రదముగా సాగుటకు ముఖ్యసాధనములైనవి.

ఇక్కడ ఆ రాజుగారు లేరు. ఆ భవనాదులు లేవు. ఆ ప్రకాశరావుగారు లేరు. ఆయత్నములు లేవు; కనుక సభ యెట్లుజరుగునని సంశయము కలుగుచున్నది.

ఆహ్వానసంఘ మొకటిమాత్ర మిదిగిరికి ఏర్పాటుయినది. ఆ సామాజికలలో ఎవరియం దే కార్యభార మునుపబడ్డో అందెవరెవరు ఏమేమి యత్నముచేసిరో చేయనున్నారో ఈ సరికిని జెలియటలేదు. వెంటనే యేర్పాటులన్నియు చేయుటకు ఆహ్వానసంఘమువారిని హెచ్చరించుచున్నాము.

యావద్దేశమునకును, చెన్నపురి రాజధాని యావత్తుకును ఈగోదావరి మండలమందలి అన్ని ప్రదేశములకును సామాన్యముగా సంబంధించు విషయములనుగూర్చి ప్రభుగోటికి జేయవలసిన ప్రార్థనములమాట యటుండగాను మురుగుకాలవలు మరమ్మతులు, నదీజలమునకు నీటిపన్ను కట్ట, గూడదనుట సహకారవిశ్వాససంఘములు మొదలుగా నీసరికి చర్చింపబడ్డ విషయము లటుండగా—

1. అంతర్వేది మొదలు బొబ్బిగ్గంకవఱకున్న గ్రామములు రాజవోలుతాలూకాలో చేర్చవలసి యున్నవి. అందువలన కొన్ని గ్రామములవారికి శ్రమగుచున్న యిబ్బందులు వ్రాయశక్యముగాదు. రాజవోలుకా స్వతంత్రపు డివిజనుగాను కొత్త పేట యొక స్వతంత్రపు డివిజనుగాను చేయబడవలసియున్నది. 2. అనులాపురం రాజవోలుతాలూకా ప్రజలు రాజమహేంద్రవరమునందలి సము కల్తెత్తునధికారము క్రిందివారు రెవిన్యూ మేజిస్ట్రేటు విషయములలో రాజమహేంద్రవరము వెల్లి పనిచూచుకొని తిరిగి నచ్చుటకు వారము దినములు పట్టును. ఈ మాడుభండములకును అనులాపురములో ఒక డిప్యూటీ 3. కల్తెత్తు నేర్పరుపవలయును. అనులాపురము నందొక సబ్ డివిజనును ఏర్పరచవలయును. 4. అనులాపురము తాలూకా, కార్యస్థానమునకు దక్షిణదిశయందలి చెరువు అసహ్యకరముగాను అనాకోగ్య కరముగాను ఉన్నది. కుమ్మరకాల్యాయ మురుగుకాలువ కిరు ప్రక్కలను ఉన్నయెత్తైనగట్ల మన్నుతప్ప ఇది కప్పటకు మన్ను లేదు. బండ్ల మార్గములేదు. ఉన్నను బండ్లమీదగాని శెల్లిమీదగాని ఆనున్న తెచ్చుటకు అమితమితముగా వ్యయమగును. కాలునగట్టుమీద ఇనుపపట్టువేసి బ్రాతీల మీదుగా మన్ను తెచ్చి చెరువు కప్పవలయును. అట్టియేర్పాటు చేసి ఆ చెరువుకప్పించుటకు స్థానికస్వపరిపాలనాసంఘమువారు గాని దొరతనమువారు గాని కోరవడవలయును. కప్పిన పిచ్చుట అడ్డము నిశేషములక్రింద ఆమ్మబడవచ్చును. దాని వ్యయము రాగలదు. 5. ఈ తాలూకాలో రాజమండ్రునుండి గమనాగమనములకు సుసాధనములు లేవు. మూడు కాలువలలోను పొగనార లేర్పాటు కావలయును. అట్టియేర్పాటు చేయుటకు వైగాగు కోరవడవలయును. 6. అనులాపురమునకు పునఃసాధనసంఘము యేర్పాటు కావలయును. 7. ఒక వ్యవసాయప్రదేశమును, అధునము ఒక నేతపాతశాలయు అనులాపురమును స్థాపింపబడవలయును. 8. అనులాపురములో అనునైవేట్ల రెండుమూడు ప్రధమపాఠశాలలు స్థాపింపబడవలెను.

వరదల నిధి.

ఈ నగరములోని గిడ్డంగి వీధియందలి వ్యాపారస్థులు ఈక్రింద నుదహరించిన ప్రకారము రు 1018-0-0 లు వరదల వలన బాధితులగు వారలకు సహాయము చేయుటకుగాను వనూలుచేసి యుంచుచున్నారు. ఆయా ప్రాంతములలోని సంఘములు ఏయేపనులకుగాను సహాయమవసరమో తెలుపుచు వ్రాసినయెడల ఉచితముగా మొత్తము పంపబడును.

మ. రా. శ్రీ, పొత్తూరు అయ్యన్న శ్రేష్ఠిగారును, బి. పి. నరసింహయ్య శ్రేష్ఠి కంపెనీకిచేరిన బచ్చు వేంకటసుబ్బయ్య శ్రేష్ఠిగారును, కావలి లక్ష్మీనరసింహ శ్రేష్ఠిగారును ఈ వనూళ్లకు కార్యదర్శులుగా పనిచేయుచున్నారు. వారిలో ఉత్తరప్రత్యుత్తరములు జరుపవచ్చును.	
పొత్తూరు అయ్యన్న శ్రేష్ఠి కంపెనీ	100-0-0
బి. పి. నరసింహులు శ్రేష్ఠి కంపెనీ	50-0-0
కావలి లక్ష్మీనరసింహ శ్రేష్ఠి కంపెనీ	50-0-0
తాతా నాగయ్య శ్రేష్ఠి కంపెనీ	50-0-0
యే. ఆర్. వెంకటస్వామి శ్రేష్ఠి అండు సన్స్	50-0-0
పి. బి. సి. శేషచలం శ్రేష్ఠి కంపెనీ	50-0-0
బి. మునుసామి శ్రేష్ఠి కంపెనీ, బి. నారాయణసామి శ్రేష్ఠి కంపెనీ	25-0-0
యె. యె. బాలగుబ్రాయలు శ్రేష్ఠి	50-0-0
సి. మునుసామి శ్రేష్ఠి కంపెనీ	25-0-0
నంబూరు వెంకటరాం శ్రేష్ఠి కంపెనీ	25-0-0
యం. రామసామి శ్రేష్ఠి కంపెనీ	25-0-0
యే. నాథమని శ్రేష్ఠి అండు సన్స్	25-0-0
మాజేటి సుబ్బయ్య శ్రేష్ఠి కంపెనీ	25-0-0
వానా బాలసుందరం మొదలి	10-0-0
వి. రాం మొదలియూరు అండు సన్స్	10-0-0
వి. ఆర్. వైద్యనాథ మొదలి అండు సన్స్	10-0-0
అనుమల శ్రేష్ఠి వెంకటక్రిష్ణమ్మ శ్రేష్ఠి కంపెనీ	20-0-0
టి. కుప్పసామి శ్రేష్ఠి కంపెనీ	10-0-0
పి. రామయ్య కంపెనీ	10-0-0
యం. అశ్వథీ నారాయణ శ్రేష్ఠి కంపెనీ	30-0-0
యె. గురవయ్య అండు సన్స్	75-0-0
లిడ్లెళ్ల రంగమన్నార శ్రేష్ఠి	5-0-0
పి. వి. చెన్నరాయ శ్రేష్ఠి అండు బదర్స్	30-0-0
యే. జె. విజయం అండు కంపెనీ	5-0-0
సి. పి. వెంకటసామి శ్రేష్ఠి కంపెనీ	25-0-0
సి. పి. నరసింహులు శ్రేష్ఠి కంపెనీ	25-0-0
యె. సోమసుందరం శ్రేష్ఠి కంపెనీ	35-0-0
వి. సోందరసామి శ్రేష్ఠి కంపెనీ	5-0-0
పే. నా. రీ. నా. రావన్న. మా. నా. రామనాథం శ్రేష్ఠి అండు సన్స్	25-0-0
యే. ఆర్. వి. కన్నయ్య శ్రేష్ఠి కంపెనీ	25-0-0
పూటుకూరి నారాయణ శ్రేష్ఠి	10-0-0
పి. చలమయ్య శ్రేష్ఠి అండు సన్	25-0-0
పా. నా. మా. నా. రామం శ్రేష్ఠి కంపెనీ	15-0-0
వై. సి. కె. వైద్య సుబ్బయ్య శ్రేష్ఠి కంపెనీ	20-0-0
యె. ఆర్. శ్రీరాం శ్రేష్ఠి	5-0-0
తటవర్తి ముసలయ్య శ్రేష్ఠి	3-0-0
యం. రంగనాథం అండు కంపెనీ	2-0-0
వి. పులయ్య శ్రేష్ఠి కంపెనీ	3-0-0
యే. నా. కా. నా. అద్దనార శ్రేష్ఠి అది నారాయణ శ్రేష్ఠి	3-0-0
ఆవన్న మునుసామి శ్రేష్ఠి అండు సన్స్	2-0-0
జి. వెంకటరామాంజం శ్రేష్ఠి బదర్స్	10-0-0
యం. గాగుపులు సాయదుం అండు సన్స్	10-0-0
జొన్న లగడ్డ వరసిమ్మలు	3-0-0
యం. రామాంజం శ్రేష్ఠి	2-0-0

మొత్తం రూ 1018-0-0

కృష్ణాజిల్లా ఆగిరిపల్లియందు గత గురువారము వన సంతర్పణ జేయుటకు నిశ్చయించి, విస్తృతవేయించుండ వర్షము పట్టుకొని, భోజనముచేయుటకు వీలులేక పోయినదట! అక్కడ ఖర్చుపెట్టిన బియ్యమును, సామగ్రిని, వరదబాధితులకు పంపించినయెడల విశేషమైన ఫలము కలిగియుండుననియు, ఇప్పటికైనను గ్రామములోని, ఆహవాన్య నిధిలో నుండి, కొంతసాము వారికి పంపి పుణ్యము కట్టుకొనవలసినదనియు, నొకర్నొకరాయుచున్నారు.

22 వ తేదీని కైకలూరు సోమలు క్లబ్బునందు జరిగిన సభయందు అయ్యకి వేంకటరమణయ్య పంతులుగారు గ్రంథాలయోద్యమమును గురించి యుపన్యసించిరి. కైకలూరునందు రాత్రిపాఠశాలను ఏర్పచియు మాజీకొలంతురును తెప్పించి ప్రజలయందలి జ్ఞానమును వ్యాపింపజేయవలయు ననియు ఉపన్యాసముచెప్పి "సోమలు క్లబ్బు" అను పదమునకు ఇంగ్లీషునందు మంచి యర్థము లేదనియు, క్లబ్బులలో సాధారణముగా పేకాటలతో కాలక్షేపము జరుగుచుండు ననియు, కావున ఆ పేరును మార్చవలసినదనియు కోరిరి.

నెల్లూరులోని ఆంధ్ర బాలసరస్వతీనిలయ ప్రథమ వార్షికోత్సవము 24-వ తేదీని, వెలగపూడి రామకృష్ణచౌదరి ఎం. ఏ. ఆనర్సు, బి. ఎస్. సి. గారి యాధిపత్యముక్రింద జరిగినది. గ్రంథాలయోద్యమమును గురించియు వికనుత్యమును గురించియు కొంద యపన్యసించిన తరువాత సభ ముగిసినది.

వాతావరణ స్థితి

1916 సం॥ నవంబరు 28-వ తేదీ

ప్రదేశములు.	సంబంధముగల 28 తేదీ, ఉదయమును అంగుళములు	కడచిన 24 గంటలలో, నీడను ఉష్ణోగ్రత		వర్ష పాతము.			
		అధికతమోష్ణోగ్రత	అల్పతమోష్ణోగ్రత	కడచిన 24 గంటలలో	8 వ ఏప్రిలు మొ.	వర్ష పాతము	వర్ష పాతము
గోపాలపురము	29.954	83.5	73.8	...	41.98	42.61	...
వాల్తేరు	29.926	83.4	73.4	...	39.51	34.08	...
కాకినాడ	29.948	82.6	72.7	...	49.71	36.70	...
బందరు	29.932	85.2	73.1	...	66.14	38.03	...
గుంటూరు	...	86.7	70.8	...	51.15	31.24	...
నెల్లూరు	29.908	83.6	72.1	...	42.53	29.79	...
మద్రాసు	29.887	86.3	73.4	0.95	42.35	41.16	...
కడలూరు
నాగపట్టణము
కొలంబూ	29.848	83.8	71.5	...	81.64	68.73	...
తిరువనంతపురము	29.860	84.5	72.2	...	57.94	57.94	...
కొచ్చికోట	29.850	89.7	74.7	...	116.67	108.59	...
కల్లికోట	29.865	84.7	72.7	...	114.90	114.56	...
మంగళూరు	29.872	87.3	72.4	...	122.41	126.34	...
బొంబాయి	29.913	84.2	75.2	...	86.05	71.67	...
హైదరాబాదు	29.950	81.8	66.9	...	56.38	30.04	...
అనంతపురము	...	85.1	63.8	...	29.81	19.97	...
బళ్లారి	29.916	86.5	64.7	...	27.62	19.41	...
కర్నూలు	29.940	88.0	67.2	...	41.33	26.06	...
కడప	29.924	89.1	70.3	...	43.06	29.85	...
రెంగుళూరు	29.900	79.1	60.6	...	52.80	34.06	...
కొడైకనాలో	22.755	64.4	46.6	0.02	52.92	49.95	...
ఉదకమండలము	22.996	67.8	40.4	...	46.56	50.22	...
కోయంబత్తూరు	29.914	84.3	65.6	...	26.81	19.40	...
వెల్లూరు	29.926	83.0	66.6	...	54.44	39.43	...
నీలము	29.915	86.0	66.9	...	44.17	37.80	...
తిరుచనాపల్లి	29.901	88.1	71.9	...	26.39	28.21	...
పురుకోట	29.897	8.48	7.00	...	34.15	30.15	...
మధుర	29.874	...	73.8	...	25.42	30.84	...
తిరునల్వేలి	0.11	16.52	20.07	...

బంగళాభాతమునందు వాయుభారము హెచ్చినది. బంగళామునందు మాత్రము అంత యెక్కువ కాలేదు. వాయువులు ఎప్పుటితీరుననే వీలుచున్నవి. బంగళాభాతమునకు తూర్పునను వాయుత్రివ్రత తగ్గుచున్నది. రాజధాని దక్షిణమునందు వాయుత్రివ్రత యెక్కువగుచున్నది. మధ్యమోష్ణము నితులయందు మార్పు లత్యల్పము. పశ్చిమ తీరమునందును రాజధాని దక్షిణపు కొనను పగటియుష్ణము తక్కువగానున్నది. రాత్రియుష్ణమును సాధారణముగా నున్నది. మలబారునందు తేమ తగ్గుచున్నది. సింహళమునందును, చెన్నపురి తీరమునందును మేఘములు దట్టమగుచున్నది.

ఆర్. ఎల్. జోన్న,

వాతావరణ శాస్త్రజ్ఞుడు, చెన్నపురి.

వికటభారతి

(0)

పెనుభూతాలు- పెనుప్రళయాలు- వరదలు- గాలివా నలు- ఘోరయుద్ధాలు- మహామారులు- మరీచీదేవతలు- అన్నీ వక్కమాటే దండెత్తివస్తుంది చూస్తే- గుండె పగిలిపోతోం దే- ప్రతికాశాసనం ఎప్పుడు విరుచుకొని వైసవడుతుందో- ఏవేళ ఏమాటకు సి. ఐ. డి కాలివా రేయగము తీసి చెవులు కొరుకు తా రో- ఆ కా శ వీ ధి ని డి గు లా డు తు న్న అధికారభద్రం ఏవేళ అమాంతంగా మీద పడుతుందో- హిం దూదేశ రక్షకాశాసనం ఏవారేపుడు ఎవరిమీద విరుచుకొని పడుతుందో- అని ఆ సేతుపిమావల వర్ణంతో- ఆశేషజనం- గుండె గూటుగూటు మంటూవుంటే కంటినిండా నిద్ర కడుపునిండా తిండిలేకుండా-హడలిపోతుండగా, అంతకన్నా పిల్లల పిడుగులలాగ- ఈవరదలు-తుపానులు- ఉప్పెనలు- మారులు- మహామారులు-వచ్చి-పండించుకున్నది కొవ్వొత్తేయ్యకుండా- వండుకున్నది తిననీయకుండా- కట్టుకొన్న యిట్లా కావరం చెయ్యనియ్యకుండా - హడలగొట్టి - చంపి - దంపి - నూర్చి - నుగ్గుచేసి దేశాన్ని నిర్భాషధామం చేశెన్నన్నాయి.

* * *

కలికాలం వచ్చింది. పాపాత్ములసంఖ్య హెచ్చింది. పుణ్యాత్ములు వెల్లిపోయారు. అనాచారం అధికమయింది. సదాచారం వదిలిపోయింది, అనుచేతనే ఈమహా విషమము ఈలాగు ప్రజలను పీడించుకు తింటున్నాయని అమృత్యుత్వల్లి ఆసరు సంధ్యవేళ అలమారుగూడుదగ్గర అయితుల పల్లెం ముందుబెట్టుకొని మని పనులను మనులకు ముచ్చట్లు చెపుతూ వుంటుంది. అయితే ఈ అవస్థ మాత్రం ఇంతకాలం ఈ పాపకాలంలో ఈమహాకలిలో మాడు మచ్చిపూర్తులను ముగించి ఏలాగు బ్రతికివుండి-ఈమాటలు చెప్పడానికి- అనేది చాలా హాశ్వర్యమైనసంగతి.

* * *

ఇక్కడ ఏనైనప్పుడు పనికిరావడంలేదు. ఏ జోతివం పనికిరావడం లేదు. ఏప్రన్నా పనికిరావడంలేదు. ఈ ప్రశ్న బ్రహ్మభేద్యంగావుంది. ఏమంటారు. దుక్కలాంటివాడు పిడిరాయిలాంటివాడు. బలవస్తాడు. మంచియిచ్చి ఆరోగ్యం. పాఠశాలలో. మితభోజనం వస్తారాగులవట్టుపండితుడు-కలరా దేవతకు ప్రభుత్వంబడే మై కనురెప్పపాటులో కళ్లు తేలవేళే వస్తాడు. రూపరూపు మనిషాత్కటకొని- పుల్లివిస్తరావులు నా కుతూ- తూముకాలుగట్టిన పడుకుంటూ- ఆహారవియయం- అగ్ధాన్నం-ఆరోగ్యం-పాఠశాల-ఏమీలేకుండా-ఆవకాయ పే డు లాగ అంటుకుబోయి-అక్షింతలకాయలాగ ఎముకలపోతై- న్న అరవైవేళ్ల పిచ్చి మహలక్ష్మికి వెయ్యేళ్ళాయుధామం- కలరాదేవతలు- మహామారులు-వరదలు తుపానులు- దాని దగ్గి రక్షణ పోవు.

* * *

ఇది ఏమిచిత్రం చెప్పండి. ఇక్కడ మీ వైపు ఏ మన్నా పిల్లిస్తే పలుకుతుండేమో- చూడండి. స్వామి భవంచేత చెపుతాను. ఒకపూర్ణో ఇంట్లో- ఇరుగుపొరుగు నా-ఎదురిం ట్లోను-10-20 మందికి కలరావచ్చింది. ఈసంతా కలరా వ్యా పించింది. ఇంటియజమాని అంతకు పూర్వమే గొప్ప జబ్బుపడి అప్పుడే భూమిమీద పాదంబెట్టాడు. ఇంట్లో ఇంత మందికి అతడే దిక్కు-తండ్రి- వెళ్ళాం-కూతురు ముగ్గురు పడ్డారు-రాత్రి చూచిపోయిన ఎదురింటిదా పిడి తెల్లాలెసరికి కళ్లు తేలవేసింది. వచ్చే దిక్కులేదు, చూసేదిక్కులేదు-చేసేదిక్కు లేదు-మందిచ్చేవువోరాజేలేకు. కాపరాబన్న వారంతాగడగడ లాడి లేచి చక్కాపోయినారు. దాసిదాసికొడుకు-తనకూతు రుగలించిపోయారు. తండ్రిప్రాణం దక్కింది. బ్రతకడు బ్రతక దని ప్రతివాళ్లు డాక్టరులు చుంతసారులు అంతా అన్నా రే- ఆ వెళ్ళాం ఆఖరుకు బ్రతికింది. రాత్రియగ్ల- ఇంతయిందిసి- ఎత్తి- దింపి- నామయిచ్చి- నిల్లచ్చి- చేదిన- రోగపడి-లేదిన- యజమానికి చిటుక్కని చీమైనా కుట్టలేదు.

* * *

మన్నుతుపానుపట్టింది. ఈదెబ్బ చెన్నపట్నంపుమళ్ళేరి కడయారు ఈ నాటుక బాగా తగిలిందిలేండే. చెన్నపట్నం హాస్యలో లైటుహాస్య, హాలిపోయింది. అందులో ముగ్గు రున్నారు. వెళ్ళవెళ్ళవెళ్ళ బువగానే వారు గబగబగబ ఒకరి మీద వకరుపడి ఇనతలకి వచ్చారు. అప్పటికి రాత్రి 11 గంట లయింది. అమాంతంగా కేరటంవచ్చింది. ముగ్గురిని లాగేసింది. ఆరాత్రి ఏమి రాత్రంటారు. కాళరాత్రి. పెనుప్రళయంగాలి- మహోరుహవాన- గాఢాంధకారం- కటిక చీకటి-మనిషి సంచారం

లేదు- పిల్లిస్తే పలికేదిక్కులేదు- నడిసముద్రంలో వాళ్ళగలి ఏమి డుగుతారు. వాళ్ళలో ఇద్దరుకళ్ళెరసాన్నిధ్యానికి వెళ్ళిపోయి నారు. వకడు మాత్రము తెల్లవార్లు ఆ సముద్రంలో కొట్టుక పోతూనేఉన్నాడు- దారిలో మొసలి కనపడంది. ఏమి అవస్థ- గుండెపగిలి చావవలసిందే గాని దిక్కుమైనవుందా. అల్లాటిది అతడు బ్రతికాడయ్యా బాబూ. తెలతెలవారుతుండగా రాయపురందగ్గర చేపలపడవలవాళ్లు కాపాడారు.

* * *

పిటిని బట్టి మనమేమి గ్రహిస్తామో చెప్పండి. శాసన సభలకు ఎన్నికల లాగ-మనము వెండికొడుకులను వెండికూ తుళ్ళను ఎన్నుకొనేలాగు-పూర్వం బానిసవర్తకులు మనుష్యు లను ఎన్నుకొనే లాగు-కసాయి దుకాణంసాహెబు-మేకలను గొర్రెలను ఆవులను కండపట్టి లాగిచూచి ఎన్నికవేళేలాగు- దైవమో - మారణదేవత- లేక 'నేచరు' శక్తియో-ఈ మర జాలలో గూడ-ఎన్నిక చేస్తూవుంటుంది గాని-వక దరినుంచి సర్దుకొని రావడంలేదని-స్పష్టంగా తెలుస్తోంది. దీనిపేరేవైసశక్తి- ఇదే మానవశక్తి కందరానివిషయం-ఇందులోనే దైవసాక్షా త్కారం గోచరం అవుతూవుంటుంది. ఇందులోనే సార్వభౌము లకు-స్వామిలవారలకు-గూడా మించిన మహాధికారం-మహా ప్రపంచ సార్వభౌమత్వం-మహామహిమ- మహచ్చక్తి- గో చరమై- ఆ! నాకేమనినంతకుపు రంకెలువేళే-కోటాంబోతు లకుకూడా గుండెదడ కలుగుతుంది.

* * *

ఓంశాంతి-శాంతి- శాంతి- సర్వేశనాః సుఖినోభవం తు- సర్వరాజ- రాజరాజ- రాజాధిరాజ- సార్వభౌమ సార్వ భౌమ- ఈశ్వరేశ్వరేశ్వరో న్నమః-అనే భావం ఆమాం తంగా-దేవుడూ నహి గురువూ నహి-అనేవాళ్ళ హృదయంలో గూడా-తొలకరి మెరుపులాగ-తళుక్కు- మనకుండాపోయి.

* * *

అంతే-చెప్పవలసిందంతే- అంతటికి జనక-హోషకం- నియామకం- పరిపాలకం- వినాశకం- అంతే- ఆద్యంతాలు అంతే- అంతారామయం- అంతాదై వేచ్ఛ- అంతా ఈశ్వర సంకల్పం- అదేమహావహస్యం- తిరుమంత్రరాజం.

స్వ రాజ్య సమితి

ధర్మవరపు శాఖ.

హట్టి శంకరావు బి. ఏ. గారివలన గొన్ని మాసముల క్రిందట నీశాఖ యొక్కతీ మా ధర్మవర గ్రామమున నెలకొల్పి బడి గతదినమున బ్రకాశించింది. 22 తేదీని నీశాఖాసమితి మాయూరంబేటలో నొక బహిరంగ ప్రదేశమున గూడెను. అట్టితేటి హట్టి శంకరావుగారు దీని ముఖ్యోద్దేశములను దిన్ననిమాటలతో సభితులకు విస్పష్టముగా వ్యక్తీకరించిరి. క్రింది ముఖ్యములైన తీర్మానములను సభ్యు లామోదించిరి.

ఆంధ్రదేశపు స్వరాజ్యసమితికి గాడిచెల్ల హరిసర్వోత్తమ రావుగారిని కార్యదర్శిగా నెన్నుకొనుట సమంజసము.

నీరారు మధ్యపగ్గజాలలో జరుగనున్న మతవిషయక సభకు శ్రీమతి ఆనిబె నెంటుమ్మగారిని అగ్రాసనాధిపురాలు గార బోకుండ నికాధించుచు జేసిక యు క్తరువు న్యాయనిరు ధ్ధము; ఆక్రమము.

లోకమాన్యులగు బాలగంగాధర తిలకుగారి నిర్దో పిత్యమును వైసదేబ్బి బొంబయి యుక్తతన్యాసస్థానము వారు నిష్పక్షపాతముగఁ దీర్మారించినందుల కీసభవారు సంతోష పూర్వకముగ తమయభిరుచనములఁదెల్పుచున్నారు.

8-వ తేదీ మద్రాసు మెయిలుపత్రికలో లోకమాన్య తిలకుగారిని దూషించుచు నపభ్రంశముగ నసంబద్ధప్రలాప ములఁ గేరుచు వ్రాసిన విషపూరితమైన వ్యాసము జనులఁ గ్రోధావేశపరముల గా నొనర్చుచు ట్లుండుటచే నా పత్రికవై మద్రాసుప్రభుత్వమువారు తగినచర్య తీసికొనవలయును.

చాగాల బాలపుగాడు సభాధిపత్యము వహించి యుండిరి-ఒక విలేఖరుడు.

హోమురూల్ లు, రాజమండ్రి:- 18 వ తేదీ సాయంత్రము పురమండలమందు బ్రహ్మశ్రీ చిలకమర్తి లక్ష్మీ నరసింహుగారి యాధిపత్యముక్రింద హోమురూల్ లు లీగు యాబదియంద సభ్యులతో స్థాపించబడినది. ప్రప్రథమున యా బదియంద సభ్యులు గూడుట తుఫ నూచకము. సభ్యులు గల రెనియు, నలుగురుతో బాటు తాముమాడ నొకసభనుగూర్చిని మనియు సంత్పత్తికొందక దేశోపకారాధము పీఠపాటుపడఁచు రుగాక. హోమురూల్ లుగ కరవత్తముల నాంధ్రీకరించియు ప్రజలకు హోమురూల్ లు లీగు ఉద్దేశములను బోధించియు, తదితరముగ కార్యములను చేసియు పాటుపడుదురు గాక. —మా విలేఖరుడు.

న్యాయస్థాన వార్తలు

(0)

జార్జిటాను పోలీసు కోర్టు.

(0)

ఖాకీ బహద్రు బజ్జల్లా సాహేబుగారు.

పోర్టుస్టేషను గడవిడ

[నిన్నటిదినము తరువాయి]

ప్రాసెక్యూషనునకు వ్యతిరేకముగా భారతీయులు నిర్దోషు లైనటుల 84 గురు సాక్షుల వాజ్మాలమును క్యామా రావుగారు కోర్టువారికి దాఖలుచేసిరి. క్యామారావుగారు విల్సనుకంపెనీ దుభాషి, వేంకటరామానుజులు నాయుడుగా రిని పరీక్షించిరి. ఇతడు కృష్ణారావుగారి ప్రవర్తనము మిక్కిలి మంచిదైనటుల తెలిపెను.

ఆంగ్లో ఇండియనులమీది కేసు.

సాయంకాలము ఆంగ్లో ఇండియనుల మీది కేసువిచారింప బడెను. బార్తను న్యాయజుంట్లు గ్రాంటుగారు పి. డబ్లియు. పాట్రిడ్జిగారి సలహాపై నాంగ్లో ఇండియనుల పక్షమున వా దించిరి.

కేసు విచారణారంభమగుటకు పూర్వము రిచ్చార్డుగారు పుట్టుకవలన బ్రిటిషువాడనియు, వానిమీది కేసును విచారిం చుటకు జ్యూరీని కోరకున్నను కేసు తీర్పుమీద అసీలు చేసికొనుట కధికార మున్నదని బార్తనుగారు తెలియజేసిరి.

టికెట్టు పరీక్షకు మూత్రపుగారు మొదట విచారింప బడెను. ఆ దినమున రిచ్చార్డుగారు కేటువర్తనండ వాని కుమా రుని కేకలువిని వాని విడిపించువోయి ఒకమారు చేయి విసరేనేగాని అది యెవరికిని తగులలేదనియు రిచ్చార్డుగారి చేతిలో నేమియులేదనియు చెప్పెను. సాక్షి క్యామారావు ప్రాసెక్యూటింగు ఇన్స్పెక్టరులచే క్రాసు విచారింపబడి తాను రిచ్చార్డుగారిక్రింద పనిచేయుచున్నటులను, ఆంగ్లో ఇండి యనుల చేతులలో తానేకట్టుజూపలేనటులను, భారతీయులు మాత్ర మే కట్టల బట్టుకొని యుండినటులను చెప్పెను. ఛాంటరు, టింబ్రేలు, రిచ్చార్డు (తుట్టువాడు) గారల వాజ్మాల ములు కోర్టులో డిఫెన్సుతరపున దాఖలు చేయబడెను.

పిమ్మట బార్తనుగారు తమ వాదనలో ఆంగ్లో యిండి యను లుండఱును గలనీ ఈమట్ట పర్చు లేదని కోర్టువారు భా వించుచున్నటుల తాము నమ్ముచున్నామనియు అటులైన రిచ్చార్డుగా రాత్మసంరక్షణార్థమే భారతీయుల గొట్టియుం డుట తప్ప గనేదనియు, భారతీయులు చెప్పవలయు ఇనుప గుదియతోనే రెంవరుద్దాయి కొట్టియుండిన వేంకటరెడ్డి కింక పెద్దదెబ్బ తగులవలసి ముందుననియు చెప్పెను.

తక్కినవారి తరపున మూగ్గాడుకు న్యాయజుంట్లుగ్రాం టుగారు తుద కీ కేసు సమాప్తిక వచ్చినందులకు కోర్టువారిని కేసులో సంబంధము గలిగియుండిన తక్కినవారిని అధినం దించుచున్నటులన, కేసంతటికిని న్యాయఇండియా కరవత్తమే మూలమనియు, ఆంగ్లో ఇండియనులుగాని, భారతీయులు గాని ఇందు విశేషముగ దూషణార్థులు గారనియు జెప్పెను.

క్యామారావుగారు భారతీయుల తరపున మూగ్గాడుకు భారతీయులలో నెవ్వరును విక్షోర్తులు గారని వాదించెను.

ప్రాసెక్యూటింగు ఇన్స్పెక్టరుగారు గడవిడ జరిగినటుల వ్యక్తమయ్యెననియు, ముద్దాయూలుతిరిగి ఎట్టి కల్లోలమును జేసుకుండునటుల కత్తిమొక కిక్కి విధింప వలసి యున్నదనియు ప్రాసెక్యూటింగు ఇన్స్పెక్టరుగారు వాదించిరి. ఈ నెల 30 వ తేదీనితీర్పు జెప్పెదమని న్యాయాధికారి గారు నెల విచ్చిరి.

ఏలూరులోని వైశ్యసేవాసంఘపు ప్రారంభోత్సవము శనివారమునాడు జరిగినది. నంబూరి వేంకటగోపాలరావు సభా ధిపత్యము వహించిరి. అగ్రాసనాధిపతి ఆత్మార్థి లక్ష్మీచర సింహ సోమయాజులుగారి జీవితచారిత్రము గురించియు, సంఘ దురాచారములను గురించియు, నుపన్యసించిన తరువాత సేవాసంఘమునకు భవనమును కట్టించెదమని, మోతే గంగ రాజుగారు వాగ్దానముచేసిరి.

ఒంగోలుతాలూకా రుద్రవరమునం దిటీవల జరిగిన సభయందు కొందరు ఆంధ్రపత్రికల యుపయోగము గురిం చియు గ్రంథాలయోద్యమము గురించియు ఆంధ్రోద్యమమును గురించియు నుపన్యసించిరి. సభకు 200 మంది వచ్చిరి.

విషయానుక్రమణిక.

పాలములో పశువుల పెంటగట్టు	3
రాబోవునోదావరి మండలచూపణ, వరదనిధి	4
వికటభారతి, వ్యాయస్థానవాక్యము	5
ప్రధానవ్యాసము	
సర్ కృష్ణగుప్తగారు మన పరిస్థితి	6
గ్రీకు విషచుష్టితి	7
విరోచా మహాసంగ్రామము	
విశేషతంత్రీవార్తలు	8
దేశీయ తంత్రీవార్తలు	9
ప్రవివ్యాదాసీత	10
ఇంగ్లీషు తంత్రీవార్తలు	11.12.13
ఆలయముల అర్చకులు	14

ఆంధ్ర పత్రిక

1916 సం॥ నవంబరు నెల 28 వ తేది

మంగళవారము.

సర్ కృష్ణగుప్తగారు

మన పరిస్థితి

నిన్నటి దినము 'ఆంగ్ల రాజ్యాంగ సభ'లో హైందవ ప్రశంస'యను శీర్షిక క్రింద ముఖ్యవ్యాసము వ్రాయుచు ఆంగ్ల భూమియందు దింకను మన యెడల తగినయంత తీవ్రసంచలనము కలుగలేదని వాకొనితిమి. మన పక్షమున ఇండియా కార్యదర్శిగారి సభయందు 1907 వ సంవత్సరము మొదలు కడపటి మార్చి మాసమువరకు సభ్యుడుగానుండి నేడు మాతృభూమికి మరలివచ్చియుండు సర్ కృష్ణగోవిందగుప్తగారు నుడువు వాక్యములును ఈ విషయమునే బలపరచుచున్నవి. హైందవ భూమి కొంతటి శ్రద్ధ కనుపరచవలయునో అంతటి శ్రద్ధను ఆంగ్ల భూమివారు కనుబరచుట లేదనియు అధినివేశముల యెడల కానవచ్చు శ్రద్ధయైనను మనయెడల లేదనియు వారు స్పష్టముగా తెలియజేయుచున్నారు. మన ముఖ్యమంత్రిగారు లేడి బ్యాంకిని స్థానమున నుపవ్యసించినప్పుడు హైందవ భూమిని గురించి యొక్కమాటయైన చెప్పు లేదని ఆంగ్ల భూమియందలి హైందవులలోను ఈ దేశములోని హైందవులలోను అసంతృప్తి పుట్టినదట! ఇందులో విచారిత మేమియును లేదు. భోజనరూపము యుష్టానంతరము బ్రిటిషు సామ్రాజ్య రాజ్యాంగము పునర్నిర్మితమున నని చెప్పుచు ఆ పునర్నిర్మాణమున హైందవభూమి హక్కులును ఆచారములగు నని చెప్పుచు గాని మన కీయబడు స్వాతంత్ర్యము లెంతవరకు నుండునో గుప్తగారు చెప్పజాలరట! అనగా విశేషముగా నుండబో వేమోయను సనుమానమువారి మానసమున నున్నదనుట స్పష్టము. సర్ కృష్ణగోవిందగుప్తగారు స్వపరిపాలనాదర్శము సంపూర్ణముగా నంగీకరించువారు 'నా మురూలు' అను పదమునకు ఆంగ్ల భూమిలో ఐదిష్ సమస్యమూలకముగా కొంత యుచుచి కలిగినది. కావున స్వపరిపాలనకు ప్రత్యామ్నాయముగా నాపదము నుపయోగింపకుండుట తప్పదుని గుప్తగారి సలహా. సర్ కృష్ణగోవిందగుప్తగారు ఎన్నడోగాని స్వపరిపాలన మనకు రావలయును సర్ సింహగారిని జీవితాంతము చేరజేసు. వ్యాతి త్ర్యంబిచ్చులయె స్వాతంత్ర్యమునకు బ్రతికు కలిగించుట యనునట్టి విశ్వల దృక్పథము

లలో చేరినవారు. స్వపరిపాలన స్వాతంత్ర్యములను జవాబు దారీలను ప్రజలకు నేర్పి సుశిక్షితుల నొనర్చుట ప్రభుత్వమువారి కర్తవ్యములు. ఆంగ్ల భూమిలో నీ విషయ మాలోచనయందు లేకపోలేదట! ఆంగ్లలు ఆదర్శము విషయమున తీర్మానమునకు రాక యుండలేదట! కాని ఏ పద్ధతిని స్వపరిపాలనకు హైందవుల జేర్చవలయునా యను విషయమున నింకను వారికిమనఃస్థిమితము చేకూరలేదట! అందువలన సర్ కృష్ణగోవింద గుప్తగారు మనలను మేల్కొల్పుచున్నారు. తగిన యంత్రద్రవ్య మిచ్చి తగిన యందరు బుద్ధిమంతుల నేర్పి మనస్థితిగతులను ఆశయాదర్శములను ఆంగ్ల ప్రజల యెదుట నిడుటకుగాను పంపిపనిచేయింపవలసినదని గుప్తగారు మనలను దోడ్పించుచున్నారు. అగునది నాలుగు సంవత్సరముల ముసలివాడు మనదేశములో మనసాదరులకు అందుబాటుననుండు సర్వోత్తమ పదవులయందుండినవాడు మన దేశమున నుత్తమ సంచలనము చూపజ్జిన ఎనిమిది తొమ్మిది సంవత్సరములుగా ఆంగ్ల భూమియందుండి నునయెడల నచ్చట కానవచ్చిన శ్రద్ధాభిప్రాయముల గమనించినవాడు, అందులోను ఇండియా కార్యదర్శి కార్యసభయందుండి ప్రభుత్వనిర్వాహకులకు లోలోపల జరుగు నుత్తరప్రత్యుత్తరంబుల నొక కొంతయైన నెరిగినవాడు నగు ఈ వ్యక్త నాయకుని వాక్యములును హైందవభూమిలో నేమూలనో ఏ విశేషానుభవంబును లేక సామాన్య ప్రతిదిన జీవితంబును భరించుచుండు సాధారణ పౌరులనందగినవారి వాక్యములును నొక్కటి యగుట శుభకాలనూచకంబుగాక మరియేమి కాగలను. సర్ కృష్ణగోవిందగుప్తగారు స్వపరిపాలనాదర్శపక్షమును గురించి చెప్పుచో ఆయాదర్శము సముచిత నిష్ఠితకాలంబున చేరదగు నని సూచించిరి. నిజముగా ప్రజలు స్వపరిపాలనా కార్యనిర్వహణదక్షులు కావలసి యున్నచో కొంత యుపక్రమప్రయత్నము వారిపక్షమున నవసరమనియు తెలియజేసిరి. ఈ వాక్యములకు పెడగ్రహించేయుట సాధ్యము. మొటనే గుప్తగారు స్వపరిపాలనకొరలేదు. ఎన్నడో కావలయు ననినారు. నిష్ఠితకాలమున నిని నెంతయైనను కానవచ్చును. అందులకేమి. గుప్తగారి శాంతిమును సెగ్రానంగుము. అనికొందరు స్వపరిపాలన పక్షమున నెల్లుగాని స్థితియందుండు వారు వ్యాభ్యాసముచేయ నారంభించినారు. ఇది యెంతయు ఓహోతము. గుప్తగారి యర్థము నిజముగా మరి యేమియు కాజాలదు. స్వపరిపాలనా సంపూర్ణత్వమున కిట్టి యిట్టి మార్గములు అవలంబించు చున్నార మని ప్రభుత్వమువారు స్పష్టముగా జెప్పి ఆ మార్గ ప్రయాణము పరిమితకాలముగో చేయవలసినదనియు ఆ మార్గ ప్రయాణమునకు నిశ్చితమగు కాలమున హైందవులు దినది నాభివృద్ధిగా స్వపరిపాలనను గడించుచు తదర్హితా సంపూర్ణ నందనలసినదనియు సర్ కృష్ణగోవిందగుప్తగారి భిప్రాయపడుచున్నారనుట స్పష్టము. హైందవభూమిలోని స్వపరిపాలనావాదుల కోరిక గూడ నింతకంటె విఘాతంబని కాని విభిన్నంబని కాని సూచించుట యేమాత్రము సరియో మేము చెప్పుజాలము. మహా నిర్మాణము నేడే ప్రారంభించినను పూర్తియగుటకు కాలము పట్టక మానదు. ఈ యర్థముననే కాని మరియొక యర్థమున కృష్ణగోవింద గుప్తుని వాక్యముల నంగీకరించుట పొసగజాలదు.

పాట్నా విశ్వవిద్యాలయము

పాట్నా విశ్వవిద్యాలయము బిల్లు సహజముగానే విశేష చర్చను పురికొల్పినది. ఆ బిల్లును విమర్శించు నుద్దేశము తోడనే బీహారు ప్రజానాయకులు ప్రత్యేకముగా రాష్ట్రీయసమావేశమును గూర్చినారు. ఆసమావేశము కడచిన ఆదివారము నాడు బంకిపురమున జేరినది. రాయ్ బహదూరు పూర్ణేంద్ర నారాయణ సింహగారు అధ్యక్షత వహించిరి. విశ్వవిద్యాలయ మనగా ఉదారవిద్యా ప్రవీణులను, ఉదార వికాస పరిపూర్ణులను సిద్ధము చేయు సంస్థగా నుండవలయును. ఈ క్రొత్త విశ్వవిద్యాలయము అట్టి సంస్థగా కనుపించలేదు. పదునైదురూపాయిల గుమాస్తాలను సిద్ధము చేయుటకు ప్రభుత్వము వా రేర్పరచిన శీతో యముగా నున్నది. ఇవి సింహగారి వాక్యములు. ఇవి పాట్నా విశ్వవిద్యాలయ సభాంగ నిర్ణయపద్ధతుల విమర్శచే వారు తేల్చిన సారాంశము. బీహారు పరగణా 83,000 చదరపుమైళ్ల విస్తీర్ణము కలది. ఇది రమారమి ఆంధ్రదేశపు విస్తీర్ణమనుట గమనింపదగినది. ఇంతటి విస్తీర్ణము కల రాష్ట్రమునకు సర్వానుకూలములకు నొడవవలయు నని విశ్వవిద్యాలయము కోరబడినది. కాని విశ్వవిద్యాలయపు బిల్లు ఏవిధముగా నీ యానుకూల్యముల కలిగింపదలచినదో గమనింపుము. ఏడు కళాశాలలకంటె నెక్కువగా ఈ విశ్వవిద్యాలయము అంగీకరింపదట! విశ్వవిద్యాలయమునకు లోబడి ఇ జనీరింగు కళాశాలగాని, నైట్స్ కళాశాలగాని, శ్రీ కళాశాలగాని, వ్యవసాయ కళాశాలగాని, వ్యాపార కళాశాలగాని యుండబోదట! ఇట్టి విశ్వవిద్యాలయము, రాష్ట్రముంతటికిని పనికిరాని విశ్వవిద్యాలయము, ముఖ్యవిజ్ఞాన శాఖలనైనను నేర్పించని విశ్వవిద్యాలయము ఉన్న నేమి లేకున్న నేమి? ప్రసాదించిన నేమి? ప్రసాదింపకున్న నేమి? లేకుండుటయే లెస్స? ప్రసాదింప కుండుటయే బాగు? అని గా. రాయ్ బహదూరు పూర్ణేంద్ర నారాయణ సింహగారు హృదయ పరితాపమున వాక్రుచ్చుట ఉదార విశ్వవిద్యాలయమును ప్రసాదింప ఓష్టములేనిచో ప్రభుత్వమువారికి ప్రజలు విశ్వవిద్యాలయమే నలదని నివేదించుకొనవలసినది నిరాశమై కోరుట ఎట్టి వారికిని నీ విషయమున శ్రద్ధను బుట్టించక యుండజాలవు. ఈ విషయమున నిదివరలో నెవ్వరు బిల్లునకు కారణభూతులై యుండినను నికముందు దాని పరిణామమును నడుపవలసిన వారు గా॥ సర్ శంకరన్నాయకుగారు. కావున వారు తమ సహజోదార్ధ్యమును వికారము పడవియందు తమకు సాధ్యమగు నంతవరకు వ్యాయ మొనర్ప బ్రయత్నింతురు గాక యని కోరవలసి యున్నాము. బీహారు విశ్వవిద్యాలయ మిక ముందు రానుండు విశ్వవిద్యాలయముల నిర్మాణమునకు నిద్రము కానవచ్చును గావునను అట్లు రానుండు విశ్వవిద్యాలయములలో ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయంబును నచిరకాలములో చేరగలదని నమ్ముచున్నాము కావునను బీహారు సోదరుల యెడల మనకు గల ప్రేమడిమై మాత్రమే గాక విశ్వ విద్యాలయముల స్వాతంత్ర్యములపైని దృష్టిమూలకముగనే గాక కొంతవరకు స్వలాభాపేక్షముపై గూడ ఈ బిల్లు సందర్భమున గట్టిగా మన యసమ్మతిని చెల్లవలసి యున్నామనుట స్పష్టము. దేశీయు లీవిషయాలును గమనింతురు గాక యని కోరుచున్నాము.

గ్రీను సిద్ధి

నేటికి గ్రీను కొంచె మించుమించుగా యుద్ధ మునానికి దిగినది. సలానికాలో నేర్పడిన జాతీయ ప్రభుత్వమువారు బల్గేరియా మీదను జర్మని మీదను యుద్ధము ప్రకటించినారు. మిత్రమండలివారు ఈ జాతీయ ప్రభుత్వమునే గ్రీనులో నిప్పుడు నిజముగా ప్రభుత్వమని పరిగణించుటను జేసి గ్రీను యుద్ధములోనికి ప్రవేశించినదనియే యంగీకరించినారు. రాజుగారి ప్రభుత్వమువారు ఈ యంగీకారము యుద్ధములోనికి దిగక యుడుటకు వీలులేదు. ఫ్రెంచి నౌకానాయకుడు గ్రీను రాజుగారికి తుది సందేశ ముపియన్నాడు. ఆ సందేశమునకు డిసెంబరు నెల మొదటి తేదీలోపుగా సరియగు ప్రత్యుత్తర మిచ్చి తీరవలసిన దని నాడు. లేకున్న యుద్ధము ప్రకటితమగుననుట యందులో గర్భిత్వమై యున్నది. గ్రీకు రాజున కిప్పుడు ముందుకు పోయిన నుయ్య వెనుకకు కదలిన గొయ్యి యను పరిస్థితి యేర్పడియున్నది. మిత్రమండలి కోరిన కోరిక లీ డేప్టినచో గ్రీనుకు సంబంధించిన నైనిక సామగ్రి విశేష భాగము చెయివిడిచి పోవును. ఇది రాజుగారి పక్షమున నుండు గ్రీకులకు గిట్టునట్లు కానరాదు. రాజుగారే యుత్తరు విచ్చినవారి పక్షి ప్రజ మిత్రమండలి యెడల నుముఖు లగునట్లు లేదట! తిరుగ బడక మానదట. తన స్వల్ప ప్రజసంగతి దలంచి రాజు మిత్రమండలికి వ్యతిరేకముగ ప్రవర్తించినచో గ్రీసికి తనకు దక్కు నుపాయము కానరాదు. ఏ పదివేల భటులనో సమయించి మిత్రమండలియు గ్రీకు జాతీయపక్షమును తన్ను పడభ్రష్టు నొనర్చు ననుట సిక్కిము. ప్రస్తుతము మిత్రమండలి ఎక్కువ వ్యవధి ఇచ్చుననుటయు కల్ల. రుమేనియాపై జర్మనులు కలిగించుచుండు నొత్తిడిని తగ్గించుటకు మిత్రమండలి గ్రీనులో విజృంభించుటయే సాధనము. ఇదివరకు విజృంభించుటను జేసియే ఇప్పుటికి రుమేనియా సర్వయా పోలాడులనలె పూర్ణముగా శత్రువశము గాక శత్రువులయొక్క మొదటి వేడిమిని నభ్యంతర పెట్టగలిగినది రుమేనియా కికిను బలము కలిగించుటకున తమ స్వదేశమును క్రిమిగా న్వాసిక పరచుకొన నారంభించియుండు సర్వయావారి కార్యక్రమము నింకను వడిగ సాగించుటకును మిత్రమండలివారు గ్రీను సమస్యను సత్వరముగ దీర్చవలసి యున్నారు. అచిరకాలముననే తీగున నుటకును సూచన లున్నవి. మేలగుగాక!

ఒక మాతన వ్యాయోగము

పంజాబులో నిష్పక్షాధిక చిత్రవ్యాయోగము నడచుచున్నది. సిప్లాలో కొంతభూమిని సంపాదించి అధికారులకు ఇండ్లు కట్టి ఇయ్యవలయునని ఆ స్థానిక ప్రభుత్వమువారు తలపెట్టినారు. అట్లే ఇండియా ప్రభుత్వమువారు తావున సంపాదించ నాలోచించినారు. మొదట నెంతో ఆందోళన కలుగలేదుగాని ఈ రెండవ యాలోచన ప్రకటితమగు నప్పటికి పట్టణములోని మంచుమంచి పట్టులు పోవునేమో యని ప్రజలు తమ హక్కుల నిలువబెట్టుకొన జూచుచున్నారు. భూముల సంపాదన కల్గెను నెదుట ఆక్షేపణలు దాఖలు చేసినారు. అధికారుల కిండ్లు గట్టుట ప్రహసితో కార్యములలో చేరదు. కాననము ప్రహసితో కార్యములకే ప్రభుత్వమువారు భూమిని మున్నగువాని ఇతరుల నుండి సంపాదించ వచ్చునని తెలుపుచున్నది. కాబట్టి మాభూములు మే మియ్యము అని వాదించుచున్నారు. విశేషాందోళన సాగుచున్నదట! అధికారుల ఇండ్ల సమస్య ఎల్లడలను కలదు గావున ఈ యభియోగ ఫలమును దేశ మంతయు కనిపెట్టి యుండు ననుటకు సందేహము లేదు.

స్థానిక వార్తలు

(0)

స్వపరిపాలనా సంఘము:— పంజాబువారి స్వచ్ఛంద సహాయకు లందఱును కేపటిదినము సాయంకాలము 5 గంటలకు బాగత్రి యువజన మండలమున నొకసభ జేసెదరు.

ఉద్యోగ సమాచారములు!—మదరాసు దొర తనము వారి ముఖ్యకార్యదర్శిగా పుచ్చేయుచున్న లయెనెల్ డేవిడ్సును సి. ఎస్. ఐ., ఐ. సి. ఎస్. గారికి మెడికలు సర్టిఫికేటు లేకుండగనే ఒక సంవత్సరము ప్రేమిలేజి, ఫస్ట్ సెలవు లీయబడినవి.

తత్వజ్ఞాన సభ, మద్రాసు బ్రాంచి:—యీ సభ వారితరపున పేములంగడలవద్ద మూర్తిసంధులలో 1 వ నెంబరుయింటిలో రేపు సాయంకాలము 6 గంటలకు రిటైర్డ్ స్టడెంట్ల రాజేశ్రీ జి. శ్రీనివాస రావుగారు గృహస్థాశ్రమ ధర్మము విషయమై తెనగు భాషయందు ఉపన్యసించుదు.

మదరాసు ఉపాధ్యాయ సంఘము:— గణిత శాస్త్ర విషయక శాఖలవారు 29 వ తేదీ బుధవారము సాయంకాలము 5-50 గంటలకు పి. లక్ష్మీనరసుగారి యాజమాన్యము క్రింద నొకసభ జేసెదరు. ఎం. సి. ఎస్. అసంతృప్తదృశాభిరావుగారు, “బోధనాచాతురిని” గూర్చి ఉపన్యసించుదు.

రంగూను మెయిలుస్టేషను:—రంగూనుకు బోవలయు మెయిలుస్టేషను రివివరలో బ్రకటించినటుల నవంబరు 27 వ తేదీని గాక డిశంబరు 1 వ తేదీ సాయంకాలము 5 గంటలకు బయలుదేరును. రంగూనునకు బోవలసిన రిజిస్టరీజన సరములేని వస్తువులను సాయంకాలము 3-30 గంటల వరకును, రిజిస్టరీ కావలసిన వస్తువులను 3 గంటల వరకును, బంగీలను 1-30 గంటల వరకును, ఆదివసున టపాలో చేరువచ్చును.

మదరాసు కాంగ్రెసుకమిటీ:— నిన్నటి దినము సాయంకాలము మదరాసు కాంగ్రెసు కమిటీవారు, మహాజన సభ్యులును, మహాజన సభామండలమున సమావేశమై ఈ క్రింది తీర్మానమును జేసిరి. తిలకు మహాశయుని అసీలును గూర్చి మదరాసు మెయిలుపత్రిక ప్రకటించిన వ్యాసము మిగుల దూష్యమైనదే యయ్యు దానిని గూర్చి తామింకే ప్రమేయమును గలిగించు కొనుట యనవలసినది యభిప్రాయ పడుచున్నారు.

గార్డీయను ప్రెస్సువారి డైరీ పుస్తకము:— ఈ పుస్తకము మా కార్యకర్తలసమము జేరినది. ఇందు తెలుగు ద్రవిడభాషలయందు పూర్ణముగ వివరింపబడిన పంచాంగ ప్రకాంక్షములుండుటయే గాక ఉద్యోగ స్థలము, కర్తవ్యములకు వైద్యులకు మొదలగువారి కంద జీతని అన్ని విషయములకు వృత్తాంతములును సూక్ష్మముగను విశదముగను తెలుపబడినవి. ఇందు చెన్నపురి రాజధానియొక్కయు చెన్నపురియొక్కయు ముఖ్య యుద్యోగ స్థలపేర్లు ముఖ్య కార్యాలయము లన్నియు తెలుపబడినవి. 28, 29, 31 దినములుగల చిక్కుమాసములందు ఎన్నెన్నిదినముల కెంతెంతసామ్యు నీయవలసియుండునదియు మొదలగు చిక్కులెక్కలతి వివరముగ వ్రాయబడినవి. పోస్టాఫీసు వివరము లన్నియునిం దుదహరింప బడినవి. ఈడయరీపుస్తక మనేక విధముల ప్రతివారికినిముఖ్యముగా తెలుగు ద్రవిడభాషల వారికి మిగుల సుపయోగకారిగ నుండుననుటకు సందేహము లేదు. పుస్తకము ఒహురవ్యముగ నున్నను వ్రాసికొనుట కనేక కాగితములున్నను వెల సులభముగనే యున్నది. ఒక్కొక్కపుస్తకము వెల 8 అణాలు. వలయువారలు గార్డీయను ప్రెస్సు, సెకండులైను బీచి, మదరాసు అని వ్రాసికొనిన పుస్తకముల బడయగలరు.

తిరుపతి వార్తలు

గత ఆదివారమునాడు శ్రీ తిరుపతి వేంకటేశ్వరస్వామి వారి గరుడోత్సవము అతి వైభవముతో జరిగినది. ఇది ఉత్సవదినములలో నారవదినము. దీనికి గద్వాల రాజుగారు విచ్చేసిరి. వారికి గౌరవ పూర్వకముగ స్వాగత మొసంగబడెను. స్వామివారికి పట్టిన ఛత్రము ఎంతయో మాసి కిక్కిలమై నల్లగానుండెను. చూచినవారిది సుమారు శతాబ్దము నుండి యైన ఉపయోగింపబడు చుండెనని చెప్పగలరు. ఇదియే ఉత్సవపుసారసు కొంతవఱకు భంగపఱచెను.

తుపాను

పురుచ్చేరిలో 275 శతములు తుపానులు.

తుపానువడి పురుచ్చేరికి పూర్వము వచ్చిన ట్టున్నది. 22 వ తేదీ రాత్రి 7 గంటలకు పురుచ్చేరిలో తుపాను గాలి తీవ్రమైనది. ఆనాడు దయముచుండియు గాలి బలముగా వీచసాగినది. 23 వ తేదీకి యువయువకులు విపరీతపుగాలితో కంభిచ్చి జైగా వడ్లము తురిగినది. తీగలు తెగినవి. స్థంభములు కూలినవి. చెన్నపురినుండి మెయిలుబండి రాలేదు. తంలివార్త లాగిపోయినవి. చాల చెట్లును ఇండ్లను కూలినవి. ఎల్లప్పుడీ స్థానమునకు చాల నష్టముకలిగినది. ఒక యంత్రశాల వైకష్ట్య ఎగిరిపోయినది. గాయములు తగిలినవారు చాలమంది వైద్యశాలకు తీసుకొనిరాబడిరి. చాలమంది చనిపోయిరి. చుట్టుపట్లగూడ ప్రాణనష్ట పథికముగ కలిగినట్లు తెలియుచున్నది. ఉద్యాన వనమునకు విశేష మగు నష్టము కలిగినది. భూకంపము చాలసారు లా రాత్రికలిగినది. దొరతనము వారు క్రొత్తగా కట్టించిన సారాబట్టి నేల మట్టమైనది. రాలి బ్రదర్సువారి పెద్ద గోదాముకు చాలనష్టము కలిగినది. పురుచ్చేరికి 2 మైళ్ళలో నున్న ముత్యాలపేట గ్రామము లోని ఇండ్లన్నియు కూలిపోయినవి. 23 వ తేదీకి గాయములు తగిలిన వారును చనిపోయిన వారును 148 గురు లెక్క జేరినది వార్తవచ్చినది. పశువులపరిమితముగా చని పోయినవి. కొబ్బరి తోటలకును అొట్టి తోటలకును అత్యధికమగు నష్టము కలిగినది. రెండు కోజుల టపా 21 వ తేదీకి రాలేదు. ధీదలస్థితి దుగ్గరముగానున్నది.

పురుచ్చేరిలోను చుట్టుపట్లను, చెట్లక్రిందను గోడలక్రిందను పడి చనిపోయినవారిని శ్రద్ధాంతియగా 275 శతములు 25 వ తేదీ ఉదయమునకు లెక్కకు వచ్చినవి. నాలుగు ఎంత నష్టము జరిగినదో వివరముగా తెలియలేదు. చనిపోయిన వారిలో చాలమంది శ్రీ బాలస్వస్థులు. దురవృష్ట పాలైనవారికి దొరతనమువారును ప్రజలునుగూడ సహాయముచేయుట కేర్పాటు చేసిరి. పల్లె సంఘమువారు, పదిపోయిన ఇండ్లను మరల కట్టుకొను వారికి తోడ్పడుటకు తమ నిధిలోనుండి రు 10000 లను వ్యయ పరచుటకు తీర్మానించిరి.

గోదయరు యంత్రశాలకు 7 లక్షల రూపాయల విలువగల సామగ్రిలు నష్టమైనవి. విద్యుద్దీపములు వెలిగించుటకు వీలులేదు. సెమినరీకి చాల నష్టము కలిగినందున శిథిలములను మూసివేసిరి. పెద్ద బొటలలో బండ్లుపోవుటకు 26 వ తేదీని వీలుజేసిరి. చెన్నపురినుండి తపాలు 26 వ తేదీ యువయువనే వచ్చినది. 22 మొదలు ఇంతవరకును తపాలే లేవు. తంలివార్త లింకను వచ్చుటలేదు.

ఈనెల 25 వ తేదీని పురుచ్చేరి కాననసభ్యులు గవర్నరుగారి అధ్యక్షతక్రింద సమావేశమైరి. ప్రజలకు తోడ్పడవలెనని గవర్నరుగారు హెచ్చరించిరి కాననసభవారు 1½ లక్షలును కాంక్షనుచేసిరి. పన్నులు ముజరాయిచ్చుటకును, ఇండ్లను కట్టించుటకును, పట్టణమునకును రామత్తు చేయించుటకును, నిశ్చయించిరి. 100 కి 20 వంతున పన్ను నేయుటకు మ్యానిసిపలు వారు తీర్మానించిన తీర్మానము నిలిపి వేయబడినది. తుపాను నష్టము పురుచ్చేరికే విస్తారముగ తగిలినది గాని దక్షిణమున నున్న కడలూరు నాగపట్టణములలోను దక్షిణపు పట్టణములలోను అంతవిస్తారముగ నష్టము కలుగలేదని నిన్నను 27 వ తేదీ చెన్నపురి ప్రెసిడెన్సీ పోర్టాఫీసుగారికి తంలివార్తలు వచ్చినవి.

ప్రాధెనరు రామమూర్తిగారు

ఇండియన్ హరక్యులెస్ అనగా భారతీయ భీముడు అని ప్రసిద్ధిజెందిన కోడి రామమూర్తిగారు నవీనచయత్కార విద్యాప్రవీణులగు నూర్సర షో చెన్నపురికి విచ్చేసెదరు. శ్రీ పెంట్లాగు ప్రభుప్రభ్యిగార్ల ఆదరణక్రింద 1916 సం॥ డిశెంబరు 6 వ తారీఖునుండియు రెండు వారములు చెన్నపురి ఎస్టేనేషనును ప్రదర్శన విచ్చేదరు. ఆనాడు శ్రీవారలు కూడ దయచేయుదురు. ఆనాటి సొమ్ము మద్రాసు యుద్ధనిధి కియ్యబడును. ఇకను మీరు ఈ ప్రాంతముల తమ ప్రదర్శనమును జరుపరు. టెక్నెట్లు, మద్రాసు వెప్పు అంశుకో, వారివద్ద దొరకును. 605

విరోధా మహా సంగ్రామము

అడ్డరేలు పోర్నటుగారు గ్రీసురాజుగారి కంత్తలేఖ నంపుట

ఆట్లు ప్రాపోలసులనుండి రుమేనియనులు వెనుకకు పోవుట

ఈజిప్టురంగము-క్రొత్తమార్పులు జరుగ నుండుట

మిత్రమండలి యుద్ధోపకరణములు-అమెరికానుండి రావలసిన ఆవశ్యకత లేకుండుట.

(రైటరు ఏ జెన్సీ.)

ఇంగ్లండు

మెసపోటేమియా విచారణసంఘము.

లండను, నవంబరు 27:—సాక్ష్యమిచ్చుటకు సి. సి. మెక్కోడుగారు పిలువబడిరి.

మిత్రమండలివారి ముందుసామగ్రి.

లండను, నవంబరు 25:—న్యూయార్కులో ప్రకటించబడుచున్న “ట్రైబ్యూన్” పత్రిక యిట్లు ప్రకటించుచున్నది.-మందుసామగ్రికొజుట ప్రతిపాదన అమెరికాతో చేసి కొనిన 120 లక్షల సొనుల కాంట్రాప్టును కొట్టివేసికొనిరి. మిత్రమండలివారు ఇకముందు అమెరికావై నాధారపడరు.

బ్రిటిషు స్త్రీమరులు ముంచబడుట.

లండను, నవంబరు 27 — “జర్నీసుక్” “ఎంలిక్” వెర్ని “అను బ్రిటిషు స్త్రీమరులు ముంచబడినదని తెలియుచున్నది.

జలాంతర్గాముల పునర్విజృంభణము.

లండను, నవంబరు 27.—జలాంతర్గాముల పునర్విజృంభణమును గూర్చి అధికారులు చాల శ్రద్ధతో నాలోచించుచున్నారు. జరుపవలసిన చర్యసంతతు జరుపుచున్నారని పాన్ల మెంటు ప్రజలసభలో ఆస్కీతుగారు చెప్పిరి.

పశ్చిమతీరముపై దాడి.

లండను, నవంబరు 26:—డీల్ పురమునందలి ప్రజలు గత గురువారమునాడు అగ్రరాత్రును సముద్రతీరమునందు ఫిరంగిగుండెలపై వివరణించున మేల్కొనిరి. బయటికి వచ్చిచూడగా 15 మైళ్లు ఉత్తరమున అగ్నిగోళములను జూచిరి. ఫిరంగులు త్వరత్వరగా కాల్చినట్లుచూడినవి. జర్మనులు ఒక చిన్న నౌకను కొంచెము ప్రమాదము గలిగించిరి. నావికులలో నెవ్వరిని దెబ్బలు తగులలేదు.

విచ్చిక సేవకులు.

లండను, నవంబరు 27:—ఆంగ్లదేశమునందు విచ్చిక సేవకులుగా వచ్చువారికి ప్రభుత్వమువారు కొంత భృతినిచ్చెదరని తెలియచున్నది.

ఫ్రాన్సు

బ్రిటిషువారి ప్రకటనము.

లండను, నవంబరు 27:—లాబెస్సిగర్ల ఫిరంగులు హెచ్చుగా కాల్చబడినవి.

పరాసువారి ప్రకటనము

పారిస్, నవంబరు 27:—సోము డోమాంటు ప్రాంతములలో మాత్రము మామూలుప్రకారము ఫిరంగులు కాల్చబడినవి. పరాసు వైమానికులు వైజుకోరు సెర్నా రంగములలో గుండెలవదలి నష్టమును కలిగించిరి.

విశేషములు లేవు.

పారిస్, నవంబరు 26:—పశ్చిమ రంగమునందు విశేషము లేమయులేవని ఈసభ్యులము ప్రకటించిరి.

ఫిరంగియుద్ధము

లండను, నవంబరు 27.—నిన్నటిరాత్రి పరాసు వారి టెల్లు ప్రకటించిరి. సోమునది ఎల్లెక్ కోరు ప్రవేశ్యుగ్రామము లయొద్ద తీవ్రముగా ఫిరంగియుద్ధము జరిగినది. పారిస్ రంగమునందు పున అగ్నివర్షము ఆదిననికి తూర్పున శత్రుప్రయత్నమును భగ్నుచేసెను.

రుష్యా

బోత్నియా ఆఖాతము.

రష్యనుల సర్వాధిక్యము.

లండను, నవంబరు 25:—“టిడెనింగ్” పత్రిక యిట్లు వ్రాయుచున్నది:— బ్రిటిషుస్త్రీమరులు ఫిన్ లండునుండి ఇంగ్లండును పోవుచు ఇక్కడికి వచ్చుచున్నవి. విశేష కాలము కాలమునుద్రాంతగాములు బ్రిటిషునౌకల రాకపోకలనాటంకపఱచుచుండెను. బోత్నియా ఆఖాతమునందు జర్మనుడిస్ట్రీయరులు పరాధవింపబడినవెనుక రష్యనులు ఆఖాతములో జర్మనుపురుగును లేకుండజేసిరి.

రష్యా రంగము.

లండను, నవంబరు 26:— రష్యా రంగము నందు విశేషము లేమయులేవు.

ఇటలీ

ఇటలీవారి ప్రకటనము.

లండను, నవంబరు 27:— ఫ్రెంటినిలో వర్షము విపరీతముగా కురిసినది. కార్నియారంగమున డాగనో, బటు-చిరాజో లోయలలో శత్రువులు తీవ్రముగా ఫిరంగులను కాల్చిరి.

బాల్కను

యుద్ధము ప్రకటించుట

లండను, నవంబరు 26:— సెలోనికాలోని జాతీయ పరిపాలకులు బల్గేరియావై యుద్ధము ప్రకటించిరి.

జర్మనీపై యుద్ధము ప్రకటించుట.

ఏథెన్సు, నవంబరు 26:—గ్రీసు ప్రస్తుత స్థితులందు బల్గేరియావై యుద్ధము ప్రకటించినదనియే యనుకొన వలెను. మిత్రమండలి వారంగీకరించిన జాతీయ ప్రభుత్వమువారు బల్గేరియాపై యుద్ధము ప్రకటించిరి. జర్మనీదేశము తమ నౌకలను నిరంతరము ముంచుచున్నందున వెనిజిల్ కక్షవారు జర్మనీపై నైనను యుద్ధము ప్రకటించిరి.

గ్రీసు సేనలు.

లండను, నవంబరు 27:— గ్రీసు సేనలు వెనిజిల్ను పక్షమువారిని మిక్కిలి భయపెట్టుచున్నవిగాని మిత్రమండలివారి రహస్యముగా జాగ్రత్త సంతతు పుచ్చుకొనుచున్నారని ఏథెన్సునుండి తంతివాక్త వచ్చినది.

రష్యావారి ప్రకటనము.

లండను, నవంబరు 27:— వాలాషియా పశ్చిమప్రాంతమున వెనుక కొడుగుచున్న రుమేనియా సేనలకు స్థలపరిచయ మధికముగా నుండుటచే వారు శత్రువులను నిరోధించుచున్నారు. శత్రువులు జామ్బియొద్ద డాన్యూబునదిని దాటివలెనని, రుమేనివాడీలకు మధ్య సదితీప్రదేశముల నాక్రమించిరి.

రుమేనియావారి ప్రకటనము.

లండను, నవంబరు 27:—మేము ఆట్లు ప్రాపోలసులనుండి కొంచెము తూర్పుగా నొదిగితిమి. స్కొర్డికాసాప్రాంతమున తీవ్రముగా పోరు జరుగుచున్నది.

బ్రిటిషువిమానములు బుఖారెస్టుచేరుట

లండను, నవంబరు 26:— మలికోన్ని బ్రిటిషు విమానములలో, వైమానికులు కొండలు చాలదూరము వాయుమండలమునం దెగిరి బుఖారెస్టునందు దిగెను.

సెర్వియావారి ప్రకటనము.

లండను నవంబరు 27:— సెర్నా ప్రాంతమున సెర్వియావారు బల్గేరియావారిలో చాలచుండిని హతముచేసి యొడించిరి. మొనాస్టిరు కుత్తరమున నిరుపిడులవారును తీవ్రముగా ఫిరంగులను కాల్చిరి. మాకు పశ్చిమమున ధోవోపర్వతప్రాంతమున ఇటలీవారు ముందునకు వెళ్లిరి.

అంత్యసందేశము పంపుట.

ఏథెన్సు, నవంబరు 25:— గ్రీసు ప్రభుత్వమువారు త్వరలో ఫిరంగులను, తుపాకులను, రివాల్యరులను, ఫిరంగిముందును తమ పరము చేయనియెడల డిసెంబరు 1 వ తేదీనుండి తగిన చర్య తీసికొనవలసినదన్నది ఎడ్మిరల్ పోర్నటుగారు గ్రీసుప్రభుత్వము వారికి అంత్యసందేశమును బంపిరి.

జర్మనీ

నిర్బంధ సేవ బిల్లు

ఆంస్టర్డామ్, నవంబరు 25:—రిచ్ స్టాక్ సభ సమావేశమైనది. నిర్బంధ నిబలియను సేవబిల్లును ఈనెల 29 వ తేదీన మొదటిపర్యాయము సభలో చదువవలయునని అధ్యక్షుడు చెప్పెను. ఆదినము రెండవపర్యాయములు బిల్లును చదివించినవలయునని జనరల్ గ్రోనర్ చెప్పెను. దీనిపై సాంఘిక కక్షవారికిని ఇతరులకును పోరు జరిగెను. బిల్లు సందర్భమున ఇంకెవ్వరును నోరెత్తకుండ చేయుటకే బిల్లును రెండుపర్యాయములును ఒకదినమే చదివించుటకు నూచింపబడినదని హార్ రెడ్ బోర్ ఆఫ్ సాంఘికవాది యనెను. ఆక్షేపణ లెంతవచ్చినను తుట్టుకుదకు బిల్లును ప్రవేశపెట్టిరి.

ఇంకొక తంతివాక్త.

లిబరల్ కక్షవారును, కక్ష సర్వేటిపు కక్షవారును జాతీయ వాదులతో తగవులాడిరి. నిన్నటిదినము బిల్లుసందర్భమున చర్చ జరిగినప్పుడు ఒకరు ప్రతి పట్టణమునందును ఒక్కొక్క వార్తా పత్రికకంటె ఎక్కువ పత్రిక లుండగూడదని రాసింపవలయునని నూచించిరి. ప్రభుత్వమువారి కట్టి శ్రేణిమే లేదనియు, యుద్ధమును తృప్తికరముగా సాగించు వార్తా పత్రికలే మంచిమార్గములనియు డాక్టరు హార్ గారు చెప్పిరి.

జర్మనీనుండి పరాసువారిని తిరిగిపంపుట

ఆంస్టర్డామ్, నవంబరు 26:— “నార్ డ్యూప్” ఆల్బీన్ జీటంగు” అను జర్మనుపత్రిక యిట్లు వ్రాయుచున్నది. ఫ్రాన్సునుండి రష్యింపబడినవారు జర్మనీయండింకను ఉండునెడల కష్టము గలుగును గాన 1000 మంది పరాసువారిని స్వదేశమునకు పంపుదురు.

కెయిజరు కుమారులు.

లండను, నవంబరు 25:— “కోరియర్-డీ-ఇటాలియా” అను పత్రిక యిట్లు వ్రాయుచున్నది:— కెయిజరు కుమారుల సందడిని నైనిక సేన నుండి తప్పించిరి. క్యేప్ట కుమారుడు పోట్సుడాం వద్ద జర్మను వాఙ్మయమును జదువుచున్నాడు.

ఆస్ట్రీయా

ఆస్ట్రీయా చక్రవర్తి

లండను, నవంబరు 27:— పోలండులోవలెనే దక్షిణ భాగమునందున్న స్లావులనుగూడ నిర్బంధమున సేనలో చేర్చుటకు హంగరీకిని క్రొత్తరాజ్యమును క్రొటియా స్లావోనియా డాల్మేటియాలకును రాజుగా చార్లసుచక్రవర్తిగారికి బుడాపెస్టులో త్వరలో పట్టాభిషేకము చేయుదురు. క్రొటియా స్లావోనియా డాల్మేటియాల మగ్యారుల పరిశీలనముక్రిందనే యుండునని టైముస్ పత్రికకు తెలియచచ్చినది.

క్రొత్తజర్మను రాయబారి.

లండను, నవంబరు 25:— వోడెల్ ప్రభువును వియన్నాయందు జర్మనురాయబారిగా నియమించిరి.

కెనడా

కెనడా దేశీయులకు బ్రిటిషువారి యభినందనములు

ఒటావా, నవంబరు 27:— డేవెక్ మైర ప్రభువుగారు కనేడియన్ సంఘమందిరమునందు విందారగించి బ్రిటిషు ప్రజలయొద్దనుండి కెనడావారికి అభినందనములను దెచ్చితిమనియు “కనేడియన్” పైనికులు బ్రిటిషువారితో గలసి ఒకపంక్తియందే యుద్ధము సలుపుట తమకు గర్వమును గలిగించుచున్నదనియు బ్రిటిషువారి తరపున డేవెక్ మైర ప్రభువుగారు చెప్పిరి.

దేశీయ తంత్రీ వార్తలు

(0)

[మా విలేఖకుల యొద్దనుండి]

శ్రీశ్రీ

రాజప్రతినిధిగారికి వచ్చిన యుద్ధవార్త.

శ్రీశ్రీ, నవంబరు 26:— 24వ తేదీగల ఈక్రింది తంత్రీ వార్త హిందూదేశ కార్యదర్శిగారి యొద్దనుండి రాజప్రతినిధి గారికి వచ్చినది.

ఆంగ్లరంగము.

బ్రిటిషు విమానములు శత్రుస్థానములపై నెగిరి వానిని పరిశీలించి అత్యుత్సాహముతో సురక్షితముగా తిరిగివచ్చినవి. 12 బ్రిటిషు విమానములు 20 జర్మను విమానములతో పోరు సలిపి వానిని పాతడి చేసెను. ఒక దానిని ధ్వంసము చేసితిమి. తక్కినవి మానములన్నిటిని పాతడిచితిమి. మన విమానములన్నియు సురక్షితముగా తిరిగివచ్చినవి.

పరాసురంగము.

పరాసురంగమునందు విశేషములు లేవు.

ఇటలీరంగము.

ఇటలీరంగమునందు తీవ్రమగు కిరంగియుద్ధము జరిగినది.

రష్యారంగము.

రష్యారంగమునం దెన్నదగిన యుద్ధములే జరుగలేదు.

రొమేనియా రంగము.

జర్మనులు ఒకప్పుడు పట్టుకొంటి మనియు, ఆస్ట్రియనులు క్రెయోవాను దాటి ముందుకుపోయి ఓట్టినదిని తేరి తిమనియు ప్రకటించుకొనిరి. జర్మనులు డాన్యుబునది ననేక స్థానములందు దాటితిమనియు చెప్పుచున్నారు.

డొబ్రూజా రంగమునం దంతటను రష్యను రొమేనియనులు విజృంభించి ముందుకు సాగుచున్నారు.

బాల్కనురంగము.

క్రోవోగావచ్చిన జర్మను సేనలతో నెర్వియనులు తీవ్రముగా పోరు సలుపుచున్నారు. మొన్నాళ్లకు తుర్కమున వారు చాలదూరము ముందుకు వచ్చి ప్రతియుద్ధములను గెల్చుచు చేసిరి.

ఇటలీవారు మొన్నాళ్లకు పశ్చిమమున ముందుకువచ్చి నిడ్డోపోలిక్ అనన్థము నాక్రమించుకొనిరి.

ఈజిప్టు

మక్కాయాత్ర.

కయిరో, నవంబరు 25:—“తైముర్”నం దిట్లు వ్రాయబడినది:—ఈజిప్టునుండి మక్కాకుపోయిన యాత్రికులందఱును అత్యుత్సాహముతో సురక్షితముగా తిరిగివచ్చిరి. పూర్వము తురుష్కులకాలముననున్న పుష్కండ్లను దోపిడీలు ద్రోహములు మున్నగు నవి యేమియు లేక యాత్ర జయప్రథముగా జరిగినదని వారు చెప్పుచున్నారు. పనిత్రమగు తివాసి మున్నగునవి యన్నియును యాత్రికులతో నూయజునుండి ఆంగ్లనాయకుల జడ్డాకు తీసికొనిపోబడెను. నాకయందలి వారందఱును మహమ్మదీయులు. వీరిలో 12 మంది మాత్రము యాత్ర ముగించినవ్విరి.

ఈజిప్టు రంగము

అలహాబాదు, నవంబరు 26:—“పయోనీరు” పత్రికకు కయిరో విలేఖకు దిట్లు వ్రాసెను:—బ్రిటిషువారు ఇంచుమించుగా ఒక సంవత్సరము ఈజిప్టుయొక్క దారిలో నెగిరినను ఫలవంత ప్రదేశము నాక్రమించుకొని క్రమముగా దాక్లాబారియా యను స్థలములను ఆక్రమించుకొనిరి. ఒంటెలదళమును, కొన్ని సాయుధములగు మోటరులును ఈ యుద్ధమునందు విశేషముగా తోడ్పడెను. ఈ సేనలం భాగ్గానుండి ఘోరవతితు యుద్ధము సలిపెను. మనకేమియు నష్టము గలుగలేదు. మన సేనలు శత్రువులపై ఆకస్మికముగా బడెను. ఫరా ప్రయను స్థలమును పట్టుకొనుటయే ఇప్పుడు మనము ఖ్యాతము. తూర్పు సిరేరంగమునందు పరిశీలించు మార్పులేమియు లేవు. వేగు దళమువారికి ఆక్రమించుకొన్న స్వల్పయుద్ధములు జరిగినవి. బిర్రో ఎడ్ల అను స్థలమును, నళపతిచుకొనుటయు, ఎక్. ఆరిష్వర్ద మనసేనల పరాక్రమమును శత్రువులకు పోట్లపెట్టే తేవునిదికి పోవుటకు భయమును గలిగించెను. క్రైస్తవులలోపల విశేష పరిస్థితు లీరంగమున పొడచూపనయ్యెను.

విచారణ జరిగింపగోరుట.

స్టాక్ హోం, నవంబరు 26:—“ఆర్డర్” అను స్పీడె నువారి స్టీమరును ముందుటను గూర్చి విచారణ జరిగింపవలెనని స్పీడెను ప్రభుత్వమువారు జర్మనీకి వ్రాసిరి.

II

శ్రీశ్రీ, నవంబరు 27:— 25వ తేదీగల ఈక్రింది తంత్రీ వార్త హిందూదేశ కార్యదర్శిగారి యొద్దనుండి రాజప్రతినిధి గారికి వచ్చినది.

ఆంగ్ల, పరాసు, ఇటలీరంగములు

ఆంగ్ల, పరాసు, ఇటలీరంగములందు కాలమాన వైపరీత్యములచే కిరంగియుద్ధము తప్ప ఇతరమేమియులేదు.

రష్యారంగము.

రష్యారంగమునం దంతటను తీవ్రమగు కిరంగియుద్ధము జరిగినది.

రొమేనియా రంగము.

రొమేనియా రంగమునందు మార్పులేదు. కాన్స్టాన్టాను తుర్కమున 5 మైళ్ల దూరముననున్న టూటక్ పోలక్ అను గ్రామమును, 15 మైళ్ల దూరముననున్న టూటక్ అను గ్రామమును మిత్రమండలివారు పశ్చాత్తాపమునొనిరి.

బాల్కనురంగము

శత్రువులకు విశేషముగు నేనాసహాయము వచ్చినది. వారు మొన్నాళ్లకు తుర్కమున తీవ్రముగ యుద్ధము సలుపుచున్నారు. కాని పరాసువారు షోలియర్ అను గ్రామమును, నెర్వియనులు పేరిల్ అను గ్రామమును ఆక్రమించుకొనిరి. ఇటలీవారు వ్రెస్సానరస్సుకు పశ్చిమమున విజృంభించుచున్నారు.

ఆంగ్ల విమానములు

ఆంగ్ల విమానములు జీబ్రల్టరునందలి కాకాళాలమీదను దిట్టాయుధులమీదను బొంబులను వర్షించెను.

ఫరీద్కోట్ రాజుగారు

ఫరీద్కోట్ రాజుగారి పట్టాభిషేకోత్సవ సందర్భమున రాజుగారు యుద్ధరంగమున పనిచేయుటకు 2 మోటరు ఆంబులెస్సుబండ్లను, యుద్ధవ్యయములకు 10 నేల రూపాయలను, మైనింగు సాకర్వనిధికి 5 నేల రూపాయల నొసంగుచునని చెప్పిరి.

దక్షిణ హిందూస్థానము.

మైసూరు మహారాజువారు

యువరాజు గారు.

బెంగళూరు, నవంబరు 28:—ఇటీవల కొన్ని దినముల నుండి మహారాజు వారు జ్వరముచేతను యువరాజు గారు అస్వస్థులచేతను చికిత్సనందుచుండిరి. ఇప్పుడు వారి రియపురిని గూడ నాకోగ్యము కలుగుచున్నదని తెలియ వచ్చినది.

బొంబాయి

సర్ కృష్ణగుప్తగారు

బొంబాయి, నవంబరు 27:—హిందూదేశ సేవకసంఘ సదనమున గుప్తగారి రిటుల నుడివిరి. సక్రమ రాజకీయ కార్య నిర్వహణమునకు ప్రధానశక్తి యువజనము. అట్టివారిలో రాజకీయకార్య నిపుణులగు పెద్దవారు కలసి పనిచేయుచున్నట్లగువడదు. పెద్దవారకలంబించిన విధానము తాజేటిపడకవలె కనబడినను యువజనులు విసుగుచెందక యుత్సాహముతో పెద్దల ననుసరింపవలెను. పెద్దలు యువజనులను తమ వెంట గొనిపోవలెను; కాని పరిత్యజించుట పాడిగాదని నుడివి బ్రిటిషు కాంగ్రెసుకమిటీలో సర్ విలియం వెబ్బర్నగారు చేయుచున్న పనిని గుప్తగారు చాల జ్ఞాపించిరి. వెబ్బర్నగారికి ధనలోపముకన్న సహాయులలోపమే హెచ్చుగా నున్నది. ఇండియాదేశ విషయక సమస్యలను బ్రిటిషు ప్రజలయెదుట నుంచుటకు మనము వక్తలను ఇంగ్లాండు దేశమునకు పంపవలెను. ఇంగ్లాండులో సభిక వ్యాప్తిగల పత్రికలలో మనము ముఖ్యవిషయములనుగూర్చి ప్రధానవ్యాసములను వ్రాయించవలెను. మనలో శ్రేష్ఠులగు వారు కొందరు ఇంగ్లాండుదేశమునకు పోయి ఆంగ్లోభాషను చేయవలెను. మనకు స్వాగత్యగమును నెకమత్త్యము నను నీ రెండును ముఖ్యముగా కావలసియున్నవి. జాతీయత మతముపై నాధారపడవలెనని కొందరునుచుచుగారి అది సరిగాదు. మన దేశమున ననేకమతములున్నవి. ఎవరుతము వారిది. ఒకమానవులకును వానిదేవులకును సంబంధించినది మతము. కాన మతముపై జాతీయత ఆధారపడవలెనని మనదేశమున చాల గందరగోళము జరుగును. మనము హిందువుల మైనను, మహమ్మదీయుల మైనను, క్రైస్తవులమైనను, వాధులమైనను, కావచ్చునుగాని మనమందరమును భారతీయులము. భరతఖండము మనకు మాతృదేశము గాన మన మేకగర్భ జనితుల మగు పోదరుల మను వైకమత్త్యభాషముతో మనము పని

చేయుటకు మనకు రాజకీయస్వాతంత్ర్యము లభింపజాలదు. అట్టి యైకమత్త్యము మనము చూపకున్నచో స్వరాజ్య ప్రధానము నాలసింతుటకు పాలకుల కవకాశము కలిగించిన వాన మగుదుము. కాన మనమెట్టి స్వరాజ్యమును గోరినను ఏకముఖముగా వైకమత్త్యముగా భారతదేశమును ముఖ్యాంశము. ఇంగ్లాండులో నావేళ కెవరు మన కనుకూలముగ మాటాడిన వారైన నాధారపడుట సరిలేదు. వారి యభిప్రాయములు స్థిరములుగ నుండక పోవుట మన కనగ్ధకముగాన మనకు విశ్వసనీయమగు నొక భారతీయ కక్ష ఇంగ్లాండుదేశమున స్థిరముగా నేర్పడవలెను. ఇద్దరు భారతీయులైన ఇంగ్లాండులో స్థిరావాస మేర్పరచుకొనవలెను. ఒక్కభారతీయునికైన పార్లమెంటులో ప్రవేశముకలిగినచో నతడెంత పనియైన చేయగలుగును. ఈ పనినంతయు సక్రమముగ నిర్వహింపవలెనని జాతీయనిధి ఏర్పరచ బడవలెను. ఈ నిధి ఇండియాలోనే ప్రత్యేక మొకసంఘమువారి పరిపాలనమున నుండవచ్చును. ప్రస్తుతము ఇంగ్లాండుదేశమున “ఇండియా” వారపత్రిక చేయగలిగినంత సేవ చేయుచున్నది. ఆపత్రిక ఇండియా ఇంగ్లాండు దేశములలో ఇండియాదేశమును గూర్చిన విషయముల నన్నిటిని సమకూర్చుచున్నది. దానిని నిలిపివేయగూడదు. కాని ఇంగ్లాండులో నెక్కువవ్యాప్తిగల పత్రికల ప్రాభువు బడసి ఇండియావిషయములను బ్రిటిషుప్రజలకు స్పష్టముగ తెలుపవలెనని గుప్తగారు నడిపిరి.

పంజాబు

ఆర్యసమాజ వార్షికోత్సవము.

లాహోరు, నవంబరు 27:—ఆర్యసమాజము 2 శతాబ్దములవారము 29వవార్షికోత్సవమును ఈ నెల24వతేదీనరటప్రారంభించిరి. అవిశేషితో ముగిసినవి. కళాశాలాసంఘ వార్షికోత్సవసభయందు దయానంద కళాశాలా సంఘాధ్యక్షులగు లాలా హంసరాజుగారు ఆకళాశాల కాలక్రమమున దయానందవిశ్వవిద్యాలయ మగునని నుడిపిరి. వారు ధనసహాయమునొకగా 59000 రూపాయలు రాకము నమానైనది. 29,000 రూపాయలు వాగ్దానము చేయబడెను. వావావాలకూడ వార్షికోత్సవముగూడ జయప్రథముగ జరిగినదిగాని వారు ధనసహాయము నిపుడు కోరలేదు. ఏప్రలు నెలలో హరిద్వారున జరుగు గురుకులవార్షికోత్సవసభయందు నడుగుదలచిరి.

బందిపోటు.

లాహోరు, నవంబరు 27:—గుజరాత్వాలా నగరమున పెద్దచౌకుయొద్దనున్న లక్ష్మీదాసుగారి సూపులో శుక్రవారము నాడు రాత్రి బందిపోటుదారులు చొరబడిరి. అచటనున్న బీటు కనిపింప లేకలునేసెను. ఆతనికి సహాయమువచ్చు లోపల నే దొంగ లతడు స్పృహతప్పి పడిపోవునట్లుగ కొట్టిరి. తరువాత వారు సూపును పూర్తిగా నోచుకొని యొకబండిలో వేసికొని కొంత దూరమువరకు తీసికొనిపోయి అచట నా బండిని వదలివేసిరి. పోలీసువారు విచారణ ప్రారంభించిరి.

పంజాబు మోస్తాములీగు సభ.

లాహోరు, నవంబరు 27:—ఈసభ నిన్ను ప్రారంభమైనది. నేడునూడ జరిగినది. ముగలమాకుల లాభముల విషయమై పంజాబు సంఘము తక్కిన రాష్ట్రీయ సంఘములతో కలసి పనిచేయవలెను. అఖిలభారతమునలమానుల సంఘాధికారసభ్యుల నియోజనము సాంప్రదాయ విరుద్ధముగ నున్నదిగాన దానిని సరిచేయవలెను. సామ్రాజ్యాధిపతుల స్వపరిపాలన మొనంగబడవలెను. ఇండియాపరిపాలనము అధినేతముల సంఘములతో సమానస్థితికి రావలెను. సామ్రాజ్య రాష్ట్రీయ సభల సభ్యులసంఖ్య ముగలమాను ప్రతినిధులసంఖ్యకు కంటకుండు మోచ్చింపబడవలెను. జిల్లా బోర్డులు మ్యాగినిసిపాలిటీలలో ము సలమానులకు ప్రత్యేక నియోజన మేర్పడవలెను. సామ్రాజ్యసేవలో భారతీయులకు ఉచితవకాశము కలుగవలెను. వారిని సేనలో చేర్చుకొనవలెను. వారికి సేనలో కమిషనుల నియ్యవలెను. పంజాబు సింగు వేకములను కలిపి, పంజాబును రిగ్యులేషను రాష్ట్రీయముగ చేయవలెను. కార్యనిర్వాహక న్యాయవిచారణాధికారములను నిడవయవలెను. సాధ్యమగుసంతృప్తిలో పుత్రికాశాసనమును తొలగింపవలెను. విశ్వవిద్యాలయ పెనెటు సంఘములలోను అన్ని రాష్ట్రీయుల కార్యనిర్వాహక సంఘములలోను మహమ్మదీయ ప్రతినిధుల సంఖ్యను మోచ్చింపవలెనని వారు తీగా నిందిరి.

స్త్రివిద్యాదాసనత.

ఈ కాలమున గొందఱు, స్త్రీవిద్యాప్రశంస, వచ్చినపు డెల్లన; స్త్రీలకును విద్యాభ్యాస మవసరమనియు, అందువలన లోకమున కనేక లాభములు గలవనియు; పూర్వులు దీని యందుగల లాభములను గుఱెఱుగక యేవో కొన్ని మాన భంగకరముల నప్యములు గలుగునని శంకించి, దీని నిషేధించి రనియు; స్త్రీవిద్యానుండియూ దగిన యత్నమే యున్న యెడల స్త్రీలును బురుషులవలెనే యిప్పటికి సర్వలాభ గౌరవములను బొందుగలుగుటకు సక్రమము గలిగియుండుననియు; ఇట్టిలోపము స్త్రీలకును; స్త్రీలవలన బురుషులకును, సంభవించుటకు బూర్వకముఖ్యకారకులనియు; అనేకవిధముల బూర్వుల కారోపించబడిన బుద్ధిహీనతను, ఉపన్యాసముల చేతను, పత్రికాముఖమునను, నేనోళ్ల ఘోషించుచున్నారు.

పూర్వులు, కాస్త్రుజన్మజ్ఞానమువలనను, అనుభవజన్మజ్ఞానమువలనను, లోకోపకారక విషయములను జక్కఁగా బరిశీలించి, ఆయా పనులు లోకుల కవసరములగు నట్లు చేయఁబూని, “కాలక్రమమున, విద్యలు, విజ్ఞానములు, విద్యాధిగతులు; తాము చేయఁబూనిన కార్యపోషణకుఁ దగు నట్లు కలుగుట దుర్లభ”మని యెంచి, పాదురులైన నాయా పద్ధతుల నవలంబించక తీరని నిబంధనలతోఁ గొన్ని యాచార యాపకములైన విషయముల గల్పించిరి. కాని; ఆయా విధుల పోషణకు నిషేధములను వివరించు విశేష విధులలో స్త్రీలకు విద్యాభ్యాసము దగదను నర్థమిచ్చు విధిమాత్ర మెచ్చటను జెప్పబడి యుండలేదు.

మనము లోకమున నేనిషయమును దెలిసికొనఁదలంచి నను, అధిక ధన వ్యయప్రయాసలతోఁ బనిలేకుండగ నే లోకానుభవమునబట్టి విభులముగా దెలిసికొనఁ గలుగుదు మనుట నిర్వివాదాంశము.

పూర్వులు స్త్రీవిద్యను నిషేధించిరని యూహించు వారిలో “గతానుగతికోలాహలం నాకః పారమార్థికః” అను నట్లొకరి వెనుక నొకరు మిథ్యావాదతత్వములు గాక పరమార్థ బుద్ధిగలిగి వినాయించువారెవర? “పూర్వులచే గ్రహించఁ బడిన కులధర్మము తెచ్చి? నతధర్మములెచ్చి? కాలభేదమున నేదేధర్మము తెట్టి వ్యవస్థయములను గలిగియుండెను? ప్రస్తుత మతాచారముల నుం దభిరుచిగల నవవాగరికులు. పూర్వుల యందును, పూర్వాచారముల యందును జూపుచున్న విశ్వాస మెంత? అల్పవలదా లోకమున, ఫలనిహీనములగు మా దుర్బుధుల దేశములు గలుగుచుండ, నధికప్రయోజనకారి యగు స్త్రీవిద్యమాత్రము పూర్వులయాజ్ఞ కమరుదాటుక యథాస్థితియందుంటుండు గారణమేమి?” అనియోచించిన గొంత కఱివను యథార్థజ్ఞానము బడయఁగలదు.

అదిగాక స్త్రీవిద్యాపోషకుల లక్షకులగు యీ కాల మునందును, ఉపన్యాస ధ్వనులు, పత్రికా పఠనములునప్ప దీనిని గూర్చి స్త్రీలయందుగని, పురుషులయందుగని, తగిన యత్నోత్సాహము బడయించినట్లు చూపట్టును. ఎట్లన, బిడ్డలుగల శ్రీమంతుల గృహముల యందును, నిరుపేదల కుటీరములయందును, నాబిడ్డలకు నాల్గు సంవత్సరముల యీడు రాఁగానే మగపిల్లవాఁడైనయెడలఁ దొల్లను బండుండఁగా దల్లులే ముందుగా దమ పురుషులకు మోచ్చించుచు, అయిదో యేడెప్పు డొస్తుంది? అయిదో నెల ఎప్పుడొస్తుంది? అయిదో లో జెప్పుడొస్తుంది? సగ్గునియ్యం ఎప్పుడు తెస్తారు? పంకులుగారికి బంతుల చానెపుడు తెస్తారు? అని పోరుపెట్టుచు! అందువలన నది బుద్ధిమంతురాలై, యల్లరిచేయక, యిరుగు పొరుగిండ్ల కేఁగక, తల్లికి జీపురు, చేతు, మొదలగున వందించుచు, జెప్పినమాట వినుచున్నయెడల బహిష్కరింపఁగని, విద్యాప్రశంసగాని, లేక; అల్లరిపిల్లగానుండి నయాన, భయానక, జంటికి కెంటికి చెప్పినట్లు వివర, మాటకు మాటనెరించుటకు సిద్ధపడిన యెడలఁ బంతులుగారి భయమువల్ల బుద్ధితెచ్చుకొని పనిపాటలు చేయుటకుఁ బనికివచ్చునని; “ఈయల్లరి పినుగుయండను బట్టి అయినా పడవేస్తురా” అని గోలపెట్టుచు” నీవిధముగా కేయించు విద్యాభ్యాసముగాని; ఆ మగపిల్లలకుఁజేయు విద్యాభ్యాసమువంటి యభ్యాస మింకను గానరాదు.

కాబట్టి, స్త్రీవిద్య యభివృద్ధి కెందకుండుటకుఁ బూర్వులు ముఖ్యకారకులనుట సమంజసముగాదు; దీనికిఁబ్రకృతి భిన్నములైన, బ్రహ్మచర్యమునల్లను, గూడ నాహ్వానింపఁగా బ్రహ్మచర్యము లేకుంటయే ముఖ్యకారణముగా నూహింప వలసియున్నది.

ఇంకఁ బ్రకృతిధర్మము, ప్రపంచధర్మము, స్త్రీవిద్యాభ్యాసాభావమున నెట్లు సహకారములగునో వివరింపవలసి యున్నది. స్త్రీలకుఁ బురుషులకంటె నింద్రియముల యందును, నింద్రియ వ్యాపారముల యందును; ఆహారమునందును, నాహార విరహమునందును; భోగేచ్ఛయందును, భోగమునందును;

అంతరంగిక వృత్తులయందును, బాహ్యవృత్తుల యందును, గలభేదము, స్థూలదృష్టిచేఁ గొన్నియు, సూక్ష్మదృష్టిచేఁ గొన్నియు. నెల్లప్పుడును గోచరించుచునే యున్నవిగా! ఇట్లే ప్రతిజంతువును, దా ననుభవింపఁదగిన పదార్థములను, ననుభవింపఁబడుట; ఆయా పదార్థసామ్యమునలని నింద్రియ పోషణము గలిగించుకొనుచుంటుండు; ఆయా నింద్రియములకు ననుకూల నగు భోగేచ్ఛయు, భోగానుభవము, గలిగియుంటుండు; విషువనివృత్తయగు నింద్రియములలో, నొకనింద్రియము యొక్క యాధిక పరిశ్రమనలనఁ దక్కిన నింద్రియములకు బలక్షీణత గలుగుచుంటుండు నూడ, నెల్లరు, ననుభవజన్మజ్ఞానమువల్ల నే నెఱుఁగిన విషయమై యున్నది.

కొందఱు మతమున మనస్సునదికూడ నొక నింద్రియమే యగుటచేత, బాహ్యేంద్రియ వృత్తులకును నాధార స్థానములు గలగలనినట్లు, ఈ నింద్రియమునకును నాధార స్థానము గలుగలయును గదా! అనియే మేధస్సువలకును నుత్తి పశ్యేంద్రియ పోషణమునకును, రక్తమే యాధారమనియు; ఒకనింద్రియముయొక్క యాధిక పరిశ్రమ, తక్కిన నింద్రియముల బలక్షీణమునకుఁ గారణమగుననియు, నిదన అనే చెప్పియుంటిని గదా!

మనము లోకముననే జాతిపదార్థజ్ఞానమును బొందవలసియున్నను; ప్రకృతిధర్మమునగ్రహించుచుఁ బ్రపంచధర్మమునగ్రహింపవలయునుగాని, కేవలము ప్రపంచధర్మమునే పురస్కరించుకొని వ్యవహరింపఁ గూడదు; అట్లని ప్రకృతిధర్మమునే ప్రధానముగాఁ జూచి, ప్రపంచధర్మమును విడుచుట యు ధర్మముగాదు. ఏవిషయమును బురస్కరించుకొని, యేపదార్థమును వివర్ణింపవలసివచ్చినను; ఆపదార్థములలో, నేగుణముచేతఁ గాని, యత్యున్నతస్థితియందున్న పదార్థములను గురించియు, నత్యల్పస్థితియందున్న పదార్థములను గురించియు, విచారించక; సర్వసామాన్య స్థితియందున్న పదార్థములనే విచారణకుఁ జేవలయును; కావున స్త్రీవిద్యను గురించి మాట్లాడునపుడును, స్త్రీలలోఁ బ్రకృతిధర్మమున కనుగుణముగా, బ్రపంచధర్మములయందుఁ బ్రవృత్తుయగుచున్న స్త్రీల విషయమే తేసికొనవలయును; కాని, యేయభ్యాసములవల్లఁ గాని, యే యభ్యంతరములవల్లఁ గాని, యన్యధానుచరించుచున్న వారి ప్రశంసకు నెంతమాత్రమును బోఁగూడదు.

స్త్రీపురుషులు, భోగేచ్ఛయందును భోగమునకును, సమావచర్యం గలవారే యుండును; భోగ హేతుక ఫలనిధియందు, నొకటి రెండు విధముల భేదమును బొందువారుగా నున్నారు. వానిలో స్త్రీలుముఖ్యముగా, గర్భధారణ, శిశుత్వేదము, శిశు పోషణము, మొదలగు విషయములయందు దధికముగా, సమస్తేంద్రియ పోషణమునకును, నాధారమగు శోణితమును వ్యయపుచ్చవలసినవారుగా నున్నారు. అయినను; “స్త్రీజాన్మిగుణ మాహరః” అనునాశ్లోక్తి ననుసరించి, మరల రక్షాభివృద్ధి నొందరా! అనికొందఱు శంకింతురు. అందుకు “కానుశ్చిత్తగుణస్త్రితః” అనునాశ్లోక్తియే సమత్తరము గాఁగలను.

మనస్సును నింద్రియము, జ్ఞానేంద్రియముల జ్ఞానధారణముగల నింద్రియముగాని, కర్మేంద్రియముగాదుగదా! ఈ హేతువునబట్టి, స్త్రీలు యావసారింభ మగువలకును బురుషులకల విద్యాభ్యాస మొనర్పఁ గలుగుదురు; కాని, పిమ్మట జ్ఞానధారణమునకు సర్వశక్తిగలవారగుటకు మేధస్సుయొక్క బలము చాలియుండదు. కావుననే; యావసారింభ మునకు బాలురు, బాలికలు, సమావచర్యభ్యాసము గలవారై, యంతటితో విద్యాభ్యాసము ముగించుచుండునట్టి బాలికాబాలకులను బరిక్షించినచో వ్యవహరమునందును, జ్ఞానధారణమునందును, సాదృశ్యము గలుగుటలేదు; ఒక రిద్దతీయందు సాదృశ్యము సిద్ధించినను, నట్టివారు ప్రకృతిధర్మమునకు బాహ్యములుగానే కనఁబడదురు.

ఇంకఁ బ్రపంచ ధర్మము ననుసరించినను; పతిసేవ, శిశుపోషణము, గృహకృత్య నిర్వహణము, మానకౌర్యధారణము, బుతులతీర్థము, మొదలగు విషయములు గలుగుటచే రాజకీయ నియోగములందుఁగాని, తదితర పాపక ప్రయత్నముల యందుఁగాని; ప్రవర్తించుటకును, దగిన నేతిననులందుటకును; పుష్ట్యాదిగాఁ గ్రుంకున నందవలసిన ఫలనిధులే కలిగినచో, సంవత్సరమునకు మూడునూగు మూసులయినను, బహుశాస్త్రలగుటకు నవకాశ ముండు నట్లుహించుట కేవల నిఁకండగా. అయినను; అనేకపరిశ్రమల కారధారభూతగు విద్యాభ్యాసమున నొక యుద్యోగమునకే పాటించుటయు నుచితము గాదన్నయెడల, నితరపరిశ్రమాధారభూతత్వ మిప్పు డాంగభావము వలె మనవేదకాస్త్రములకును గలుగవలసి యుండును, కాబట్టి “విద్యానితరకే; ధనముల మిదంజలి” అనునాశ్లోక్తి ననుసరించి, ధనప్రయోజనములే పరిశ్రమలకు లోకమునఁ బ్రవృత్తికరుణుటయే స్త్రీవిద్యా నిఁ సనమునకును గారణమును దెల్పుచున్నది.

మఱియు, బూర్వస్త్రీ గ్రంథకర్తృత్వ నిషయామోకటి, స్త్రీవిద్యా పరిపోషకులకు నుత్సాహజనక మగుచున్నది. అదియును, బైలక్షణములకేలక్ష్య మగుచున్నది. కాని, పూర్వుల యనుచాన హేతు బోధకులకుఁ బ్రోద్బలముగాఁ గనఁబడదు. ఎట్లున? ఎవరిచే నెన్నివిధముల బోగడఁబడుచున్నను; జేతభాషలలో నొకటియగు తెలుగు భాషయందును, మొల్లరా మాయణము, రాధికా సాంత్వనము, వేంకటాచల మాహాత్మ్యము, అనుమూఁడు గ్రంథములు మాత్రమే యాంధ్రలోకమున కంతకును నాధార పడియున్నవి. ఈగ్రంథ నిర్మాతలయినను, బ్రాకృతిక ప్రాపంచిక ధృష్టివికాత లక్షణ యుక్తులుగాఁ గనఁబడుచున్నారు. గాని, సంసారధర్మలక్షణ సంయుక్తులుగాఁ గనఁ బడరు. ఈగ్రంథములయినను; పురుషులచేరచింపఁబడి యున్నట్లు పూర్వయుగముల నుండియు రాజపత్నులయందుఁ గాని, మునిపత్నులయందుఁ గాని, యితరచోగినులయందుఁ గాని, యిట్లుగ్రంథరచనా ధత్తగలవారు గలుగమిం జేసి, పిదపకాలమున వీరిచేస్వతంత్రముగరచింపఁ బడిన వనుటకును సాహస మలవడకున్నది.

ఇప్పుడు నేను స్త్రీవిద్యా వికసనము గలుగకుండుటకును నుద్దేశించి, యిట్లు వ్రాసితినిని, చదువరులు నన్ను స్త్రీవిద్యా 2-సహిష్ణునిగా నెఱుఁగని శంకించుచున్నారు. అయినను, యథార్థజ్ఞానముగల మహాను భావులు దేనియందుగల యథార్థమునుగూడ గ్రహింతురని నమ్ముచున్నాను.

కందార సుబ్బారాయుడు.
ప్రధానాం ప్రోపాధ్యాయుడు. బోర్డు హైస్కూలు
అమలాపురము.

ఒక దొంగతనము.

లాహోరు, నవంబరు 27: — 21 వ తేదీరాత్రి 10 గంటలకు జట్టవద్దనున్న జుమాద్ గొరనిక అను గ్రామమునందు గొప్ప దొంగతనము జరిగెను. దొంగలు 20 మంది పతానులు. వారు డూలాసింగు అను నొకనియింటిపైబడి ఇంటిలోఁజొచ్చి ఇంటివారిని దెదరించి ధనపున్నెట్టై తాళమునిమ్మల కొరికి. ఇంటిలోనివారు కేకలు వేయగా గ్రామస్థులు వచ్చిరి. పైద్ద పోరుజరిగెను. గ్రామస్థులలో నొకడును, దొంగలలో నొకడును మరణించిరి. దొంగలు పారిపోయిరి. కాని ముగ్గురు పట్టుపడిరి. పోలీసువారువచ్చి వారిని తీసికొని పోయిరి. 10 వేల రూపాయలవఱకు నష్టముగలిగినదని తెలియుచున్నది.

పంజాబు ప్రభుత్వమువారి యుత్తరువు

సింలా, నవంబరు 27.—పంజాబు ప్రభుత్వమువారు ఇటీవల వారణాసియందు లె॥ గవర్నరుగారి భవనము చెంతనున్న నాలుగుఇండ్లకు ప్రభుత్వోన్యోగముల నివాసముగా తీసికొనుటకు తీరువుచేసిరి. మొదట ఈ ఉత్తరువు సుదీర్ఘమున ఆక్షేపణ లేమియు రాలేదు. క్రమముగా అయిదవ యభిమానురాలితరపున ఒక న్యాయుగాది ఆక్షేపణను దాఖలు చేసెను.

పంజాబు మ్యూనిసిపాలిటీలు.

పంజాబు మ్యూనిసిపాలిటీలలో శత్రుదేశీయులను ఎప్పు కొనువారిలో నుండియు ఎప్పు కొనబడువారిలో నుండియు తొలగించిరి.

గుంటూరుజిల్లా కలెక్టరుపదవి నశిస్తోమచున్న ఆలెన్ డేవిస్ గారు, ప్రజలయొడ మిక్కిలి సానుభూతిగల వారు. వందచే బాధనొందుచున్న అప్పికట్లప్రాంతముల పశువులకు మేత మిక్కిలి యవసరముగ నున్నది. ఒంగవోలునుండి రెండువందల రూపాయల నిలువగల చొప్పున నా ప్రాంతములకు బంపయత్నింపగా, రయిల్వేవారు వేగమున ఇరువదియైదు రూపయలవంతున చాణికినియ్యవలయు నని కోరిరట. ఈ కార్యము ప్రజోపయోగముయినను, చాణికిని కొరకుండ సాయమునైనను రయిల్వేవారు చేయలేకపోవుట విచారకరము. ఈ సంగతి తెలిసి గుంటూరు జిల్లా సంఘము తరపున అగ్రాసనాధిపతి యగు కొండా వేంకటప్పయ్య పంతులు గారును, కార్యదర్శి యగు కాలిదాసు పంతులుగారును, కలెక్టరుగారిని దర్శింపగా రయిలు చాణికినంతయు తాము ధరించెదమని దొరతనము వారి తరపున వాదన మిచ్చిరి. ఇదిగాక ప్రజోపయోగ మగు పలు విషయముల గూర్చి సానుభూతి గనుబర్పిరి. అధికారులు అనధికారులతో నిలువ పోడ్చుచు చున్నయెడల ప్రజాక్షేమమునకు గొరంత యుండదు. జిల్లాసంఘమువారు వరదబాధకులకు గృహనిర్మాణము కొరకై కొంతవరకు సాయము జేయ నుద్ద్యమించినారు. ఇదివరకు ఖర్చుపడిన ధనము గాక సుమారయిదువందల రూపయలు వీరియొద్ద నిలువయున్నటుల దెలియుచున్నది:—జేకాభిమాని.

THE GREAT WAR.

Admiral Fournet's Ultimatum to Greece.

Rumanian Retirement From Alt and Torpolos.

DEVELOPMENTS EXPECTED ON EGYPTIAN FRONT.

Allies Munitions: American Supply not Necessary.

[Reuter's Agency.]

SALONIKA FRONT.

Ultimatum Presented.

LONDON, November 27. ATHENS. Admiral Fournet has presented an ultimatum to Greece demanding the surrender of artillery, and stating that otherwise he will be obliged to take suitable measures on December 1st.

Greece at War With Bulgaria.

LONDON, November 27. The Provisional Government at Salonika has declared war on Bulgaria.

Nationalists Declare War On Germany.

ATHENS. Greece is regarded as being virtually in a state of war with Bulgaria, as the Provisional Government which the Allies regard as the "de facto" Government has declared war on Bulgaria. The Venezuelists have also declared war on Germany, because she torpedoed ships carrying Nationalist forces.

Intimidation Used.

Against Venezuelists.

LONDON, November 27. A Telegram from Athens states that the Greek military are extremely intimidating the Venezuelists, but the Allies are taking all precautions.

Sanguinary Losses on Cerna Front.

LONDON, November 26. The Serbians repulsed the Bulgarian counter-attack on the Cerna front with sanguinary losses. There has been violent reciprocal artillery firing north of Monastir. The Italians continue to advance in the hilly region of Dihovo on our left wing.

RUMANIAN FRONT.

Rumanians Retire from Alt.

LONDON, November 27. The Romanian Communiqué says: We have retired from Alt and Torpolos a mile eastward. Violent engagements are occurring in the direction of Smardicase.

Germans Occupy New Positions.

LONDON, November 27. The Russian communiqué says: Retiring Rumanian detachments are utilising the natural features of the country in resisting the enemy's advance in west Wallachia. After crossing the Danube at Zimniz, the enemy occupied positions on the river Vise between Valoni and Rusendawade.

British Aeroplanes Reach Bukharest.

LONDON, November 27. Reuter learns that more British aeroplanes and pilots have reached Bukharest after long flights.

Nothing to report.

LONDON, November 26. A Russian communiqué states that there is nothing important to report.

EGYPTIAN FRONT.

The Fighting on Egyptian Fronts.

Important Developments Possible.

BANKIPORE, November 26. The "Pioneer's" Cairo correspondent writes:—After having been for a little under a year in occupation of the Senussi, the oasis of Dakhla and Bahria have now been reoccupied by the British troops. The occupying column which were assisted by the Imperial Camel corps and a section of armoured cars operated from Kharga and Shusha. Their movements were so rapid that the enemy was completely surprised and we suffered no casualties whatsoever. It only remains now for us to reoccupy the oasis of Farafra for all important points in the western desert to be in our possession. On the eastern (Sinai front) the situation is practically unchanged. There have been isolated encounters between patrols out on reconnaissance, but that is all. Our occupation of Bir-el-Ebd and the attention paid by our flying corps to El Arish and other points seem effectively to have discouraged the Turks from air raids on Fort Said and on the canal zone. Important developments may be recorded on this front between now and Christmas.

BRITISH FRONT.

LONDON, November 26. The British communiqué says: Our artillery was active at Labasse.

FRENCH FRONT.

The Usual Cannonade.

LONDON, November 27. PARIS. This afternoon's communiqué reports usual cannonade on the Somme and in Douaumont sector and calm elsewhere. French aeroplanes successfully bombed the aerodromes at Guizaucourt and Matigny.

Lively Artillery Firing.

An Attack Repulsed.

LONDON, November 27. Last night's communiqué reported that on the Somme there had been fairly lively reciprocal artillery firing in the Ablaincourt-Pressoir sector. Our barrage of machine-gun fire repulsed an attack in the Champagne east of the Aube river.

ITALIAN FRONT.

Italian Positions Bombarded.

LONDON, November 27. The Italian official announcement reports torrential rains in Trentino. The enemy on the Carnia front violently bombarded our positions in Degano and Chiarzo valleys.

SEA WARFARE.

The Drifter's Thrilling Experiences.

Splendid Heroism of one of the Crew.

LONDON, November 27. The experiences of the drifter in the Ramsgate raid make thrilling reading. According to correspondents, the drifter saw the German destroyer loom up in the darkness not two-hundred yards away. The drifter was about to hail it when a shot whizzed overhead. The little boat was no match for the destroyer and her only chance was to turn and make for home. This she did followed by a succession of shells which, however, were directed too high. A lightning mizzen must have afforded a target at which the German fire was aimed. One of the crew of the drifter displayed splendid heroism. He seized a piece of sacking with the intention of covering the lamp. He was on his way to carry out his intention when another shot carried the mizzen away, entirely stove the ship's boat in and bored a hole in the cook-house roof, finally exploding overboard. When the light disappeared the enemy evidently thought they had sunk the vessel and the drifter was not further molested. She returned to her post showing little signs of her adventure.

British Steamers Sunk.

LONDON, November 26. The British steamers "Jerseyman" and "Emlynverne" are reported sunk.

GREAT BRITAIN.

Allies Munition Supply.

Now Independent of America.

LAHORE, November 27. LONDON, November 26.—The New York "Tribune" states that Great Britain has cancelled a munition contract for £12,000,000. The Allies are no longer dependent on American supplies.

RENEWED SUBMARINING.

Engaging Government's Attention.

LONDON, November 27. Replying to a question in the Commons, Mr. Asquith assured the House that renewed submarining was engaging the unremitting attention of the authorities and all possible steps were being taken to deal with it.

Attempted Raid on South Coast.

Seen from Deal.

LONDON, November 27. The inhabitants of Deal were awakened at midnight on Thursday by heavy firing and rushed on to the front where they saw flashes estimated fifteen miles northward. The firing was very rapid and brief. The Germans damaged a drifter which entered a channel past under own steam with a hole in her water-tank. The crew were unhurt.

Grant to Volunteers.

LONDON, November 27. It is understood that the Government will make a capitation grant to all volunteers in Britain.

TELEGRAMS.

Mr. C. C. Mcleod has been invited to appear before the Mesopotamia commission.

CANADA.

Britain's Message to Canadians.

LONDON, November 27. OTTAWA.—The Duke of Devonshire entertained to luncheon at the Canadian Club said:—He brought a message from the people of Britain that they were proud and grateful to work shoulder to shoulder with the Canadians in the great task which both had undertaken.

GERMANY.

Kaiser's Sons Retired.

Crown Prince Studies Literature.

LAHORE, November 26. LONDON, November 26.—The "Corriere d'Italia" Berne correspondent says:—The Kaiser's sons have been withdrawn from military service. The Crown Prince is at Potsdam occupied in literary studies. ("C. & M. Gazette.")

German Labour Levy.

Reichstag Adopts Compulsory Civilian

Service Bill.

LONDON, November 26. AMSTERDAM.—The Reichstag has been opened. The President proposed that the Compulsory Civilian Service Bill should be read the first time on the 29th instant, and General Groener (Centre) moved that the second reading of the Bill be taken the same day. This evoked a storm from both the socialist groups. Herr Ledebour characterising the motion as an attempt to stifle discussion on the Bill, which delivered the workers to the exploitation of slave drivers. But the motion was adopted.

Liberals and Conservatives protested against the attempt of the Socialists to delay the passage of the Bill which was an heroic effort towards dual victory. During the discussion of the measure in the committee on the previous day, a noteworthy suggestion was made to restrict the publication of newspapers to one in each town. Dr. Reiffersich, however, denied that such was the intention of the Government declaring that the Government recognised the importance of newspapers in the carrying on of the war.

French Refugees Repatriated.

LONDON, November 27. AMSTERDAM.—The official German organ "Norddeutsche Allgemeine Zeitung" says that a thousand French refugees are being repatriated, distress preventing them to remain in Germany.

New German Ambassador.

LONDON, November 27. Count Wedel has been appointed German Ambassador in Vienna.

AUSTRIA.

New Emperor to be crowned.

At Budapest.

LONDON, November 27. The "Times" understands that Emperor Charles will shortly be crowned at Budapest as King of Hungary and of the New Kingdom of Croatia, Slavonia and Dalmatia which will be under the control of the Magyars obviously aiming at the forcible conscription of the southern Slavs just as in Poland.

RUSSIA.

Russians Supreme in Gulf of Bothnia.

Shipping Traffic Resumed.

LAHORE, November 27. LONDON, November 26.—The "Herald" says.—British steamers are arriving from Finland on their way to England. For a long time submarines prevented their departure. Since the defeat of the German destroyers in the Gulf of Bothnia, the Russians are apparently anxious to keep the Gulf clear of the Germans. ("C. & M. Gazette cable.")

SWEDEN.

An Enquiry Demanded.

LONDON, November 27. STOCKHOLM.—The Government has requested Germany to enquire into the sinking of the Swedish steamer "Arthur" reserving the right to claim reparation.

EGYPT.

The Pilgrimage to Mecca.

Pilgrims Favourably Impressed

with Present Regime.

LONDON, November 27. CAIRO.—A message to the "Times" says that Egyptian pilgrims have reached home from Mecca. They were greatly impressed by the perfect safety in which the journey was performed contrasting with the turbulence, robbery and extortion of the Turkish regime. The Holy Carpet mahals and escort were conveyed for the first time from Suez to Jeddah in one of His Majesty's ships. The crew were all Mahomedans and twelve of them made the pilgrimage.

Greek Volunteers Leave Cairo.

ALLAHABAD, November 27. The "Pioneer's" Cairo correspondent says: The first batch of Greek Volunteers is leaving Cairo on Saturday and will link up with the Alexandria contingent at embarkings for Salonika next week. M. Sachtour, the Greek Consul-General at Alexandria, who declares himself in favour of M. Venezelos, has been superseded and is now working openly on behalf of the National Defence Government.

INDIAN TELEGRAMS.

(FROM OUR OWN CORRESPONDENTS.)

(BY WIRE.)

DELHI.

War Cable to the Viceroy.

I

DELHI, November 26.

The following telegram, dated the 24th instant, has been received by H. E. the Viceroy from the Secretary of State:

Bau weather continues and only artillery activity is reported from the British, French and Italian fronts. There was a cannonade and fusillade along the whole Russian front.

The situation in Rumania is unchanged. The villages of Tassau and Tatarpaz, fifteen and five miles north of Constantza, have been occupied by the Allies. The enemy (considerably reinforced) are making a desperate resistance north of Monastir, but the French carried the village of Dobrimir and the Serbians Farellove while the Italians are advancing on the west of Lake Prespa.

British naval aeroplanes attacked and damaged the air-craft sheds and destroyers at Zeebrugge.

Houses For Officials.

Protest Against Panjab

Government's Proposal.

SIMLA, November 27.

A notification of the Punjab Government recently announced that the Provincial Government intended to acquire four houses in the vicinity of Barnes Court, the Lieutenant-Governor's official residence, in order that they should be used as residences for Government officials. When the notification was first issued, it did not attract much attention, but during the past few weeks there have been reports that the Government of India is also contemplating steps which may very seriously effect the interests of all house-owners in the station. The four houses in question are Forest Hill, Grant Lodge, Southwood, and Mansfield Lodge. To-day before the Land Acquisition Collector legal objections were raised by counsel against the acquisition of these properties on behalf of the owner, Mrs. Powell and also for the Administrator-General of Bengal, the latter of whom is a trustee for a portion of the property. The plea was put forward by the counsel that the Government was incompetent to acquire these houses in this manner, as the purpose for which the acquisition was intended, namely to provide residences for public officials, was not a public purpose, within the meaning of the Act. The Collector's view was that he could not take notice of this objection, but the parties concerned could raise the point later on if they so desired. The case is arousing the keenest interest in Simla and there are rumours that it will be fought out on the question of principle regardless of cost, as it is recognised as a test case vitally affecting properties of every description in the station. The owner claimed that the property in question was worth nearly two and a quarter lakhs and referred to several recent sales ranging from twenty to fifty years purchase.

CALCUTTA.

Early Bengal History.

CALCUTTA, November 26.

At a meeting of the Chaitanya library last night in the presence of the Hon'ble Nawab Sir Shamsul Huda, the Hon'ble Mr. Cumming, the Hon'ble Mr. Hornell and Mr. Justice Newbould, the Hon'ble Mr. Mohan read an interesting paper on the early history of Bengal. He dwelt with the reign of Pali Kings of Bengal who reigned about two hundred years from the beginning of the month to the end of the tenth century A. D. During this period three principal dynasties occupied the stage of northern and central India—Pratihara of Rajputana who made Kanauj their capital, the Rashtrakutas of Deccan and the Palas of Bengal. There were two other minor dynasties, the Mahas of Cedi and the Chandela of Bundelkhand. There was frequent warfare between the Pratiharas and the Palas and Dharmapala conquered Kanauj and a considerable portion of northern India. His successor Devapala conquered Orissa and Assam. After his death, the territory ruled by Bengal Palas was much reduced probably owing to attacks of Pratihara and Chandela enemies from the west and of the Mongolian tribes from north-east. There is evidence that a dynasty of Mongolian converts to Hinduism was established in the tenth century in northern Bengal.

BOMBAY.

Tata Hydro-Electric Co.,
Annual Meeting.

BOMBAY, November 27.

The seventeenth ordinary general meeting of the shareholders of the Tata Hydro-electric Power Supply Company, Ltd., was held this evening; Sir Dorab Tata, Chairman of the Board of Directors presiding. The Chairman in moving the adoption of the report said that he was glad that the supply of power was generally satisfactory to their consumers. The equipment of all the mills intended to be served with power from the first installation of the generating plant may now be said to be nearly complete and they were regularly supplied. They were pushing forward as much as possible the equipment of those mills, which were to receive power from the second installation, but some unavoidable delay was being experienced owing to certain restrictions placed on the manufacturers by the British Munition Department. On the completion of the equipment the average consumption of electric energy in Bombay supplied by them will approximately be 40,000 electric horse-power. The report was formally adopted.

A resolution was next passed authorising payment of a dividend in respect of the half year ending the 30th June 1916 on 722 preference shares allotted up to 30th June 1916 at the rate of 7 per cent. per annum after deducting income-tax, and on 9349 ordinary shares allotted up to the 30th June at the rate of 5 per cent. per annum, was passed.

TELEGRAMS.

Mr. Narotam Morarjee and the Hon'ble Samaldas retiring, directors, were re-elected.

An extraordinary general meeting of the Tata Hydro-electric Power Supply Co., was subsequently held when a resolution authorising that the capital of the company be increased to three crores of rupees by the creation of ten thousand new shares of rupees one thousand each, which was passed some time ago was confirmed.

Co-operation of Older Men Necessary.

BOMBAY, November 27.

Speaking at the Servants of India Society's Home on Sunday Sir Krishna Gupta said:—He did not think elder men among the political workers in this country sufficiently co-operated with the younger men who supplied the motive force in carrying organised political work. He advised the younger generation to follow the guidance of elders cheerfully although they might have to put up with what might seem to them a tardy process. He especially advised older men that they must not neglect younger men, but must take them up with them. Sir Krishna eulogised the services of Sir William Wedderburn on the British Congress Committee in England. The latter, he said, lacked more men than money. To place Indian problems before the British public they must have speakers sent out to England. They must have leading articles on vital questions written in largely circulated journals in England. "We want," he said, "some of our best men to go to England and agitate. Two main things wanted were sacrifice and unity. Some people said that nationalism must be founded on religion. I entirely deny it," said Sir Gupta. In India where there were many religions, if religion were to be the basis of nationalism, then it would be a hopeless task. To his mind religion was a matter between the individual and his God. They must all make up their minds that India was their Mother Country, be they Mahomedans, Hindus, Christians, and unite on this point, or they would be giving room for the powers that be to postpone the granting of their demands. "I am quite convinced," he added, "that whatever ideal of self-government we present to the British Government, we must present it as a demand of an united India. It was essential to get in England a definite Indian party upon whom they could lay a regular claim without having to depend upon the caprices of individuals. At least two Indians must settle down. Even one Indian in Parliament could do a great deal. For all this organised work a national fund would be very necessary."

UNITED PROVINCES.

United Provinces.

Opening of the New High Court.

ALLAHABAD, November 26.

Their Excellencies the Viceroy and Lady Chelmsford, the Hon'ble Joan and the Hon'ble Anne Thesiger and staff arrived by special train at Allahabad this morning. The arrival was private. The Viceregal party was received at the station by His Honour Sir James Meston and other officials and proceeded, by motor to Government House where they breakfasted with Sir James and Lady Meston. After breakfast, Their Excellencies and party drove in state along Alfred Park, Thornhill and Hastings Road to the new High Court building. The streets were lined with troops and crowds of people had assembled on the way. At the eastern main door His Excellency the Viceroy accompanied by the Lieutenant Governor was met by Sir Henry Richards, the Chief Justice and the Judges of the High Court in full robes. The Chief Justice presented His Excellency with the key with which he opened the main door of the building. His Excellency accompanied by the Chief Justice and followed by the Lieutenant-Governor and Puisne Judges proceeded through the central hall out of the western door to the grounds where a large and distinguished gathering of the principal civil and military officers in full uniform, members of the bar in their robes, and the leading residents of the district awaited them. The Manchester Regiment formed the Guard of Honour and the band of Hants from Fzibed played the National Anthem. After inspecting the Guard of Honour His Excellency took his seat on the dais under a magnificent "shamiana" in the shape of a quadrangle. The arrival was announced by a salute of thirty-one guns. Lady Chelmsford, Lady Meston, Nawab of Rampur, Maharaja of Balarampur and the Kunwar Sahab of Benares occupied seats on the dais.

THE ADDRESS.

The Chief Justice then read an address in which His Lordship gave the history of the construction of the building from the laying of the foundation-stone in 1911 by Sir John Stanley, beginning with the actual construction two and half years ago to its completion last month. His Lordship said that the High Court was established in 1866 and it could point to fifty years of tried and approved work and claimed that some celebration of this their jubilee year was meet and proper. The Chief Justice pointed out how the accommodation in the old building was found to be utterly inadequate on account of the rapid increase of work. In conclusion, the Chief Justice said that His Excellency's presence would nerve and strengthen them to continue their duty in administering the law, without distinction of class or race to the best of their ability.

Viceroy's Reply.

His Excellency replying said: I am particularly glad to have had this opportunity of being associated with the opening of your new court to-day, but my pleasure is tempered with the regret that on my first visit to such an important city as Allahabad my time is so limited that I have had to confine myself to the special object of this day's ceremony. Allahabad, as the capital of the province, as the seat of an important University, has special claims, and I should like to express the hope that on some future occasion, not far distant, I shall again be able to visit the city and make myself better acquainted with its institutions and its people. To-day the ceremony cannot but be of interest to myself. I am, I believe, the first Viceroy who has been a member of the English Bar and I am grateful to the Bar of Allahabad for having joined with the Bench in the address of welcome. Your Chief Justice has referred to the bar as an integral part of the court itself. This co-operation is in consonance with the highest traditions of the English courts. The Bench

TELEGRAMS.

and the Bar have a joint responsibility in the administration of justice and one can augur from the harmony which clearly prevails between the Bench and the Bar in Allahabad that the administration of Justice has run smoothly and well. Indeed it is pleasing for me to learn of the harmony which exists between the Bench in Allahabad and all branches of Government whether of equal or subordinate status. Your tribute to the assistance afforded by His Honour the Lieutenant-Governor indicates the happy relations existing between the Bench and the Executive Government, based on goodwill and the mutual recognition of the respective spheres of work. Your generous tribute to the valuable assistance afforded to you by the Subordinate Courts is evidence of a minimum of friction and delay in the disposal of justice on which I would like to offer you my heartiest congratulations. For India has of late been subjected to the severe criticism of the highest judicial authorities at home for the dilatoriness of her judicial proceedings. I turn now to the special object of our gathering to-day.

YOUR NEW COURT.

I congratulate you most heartily on its completion and I trust that you will find that it substantially alleviates the conditions under which you have to perform your work. The efficient performance of your duties is a matter of prime importance and of the greatest public concern and I recognise the duty of the Government to ensure, so far as lies within its power, that its Courts of Justice should be accommodated in buildings of a suitable character. You allude in your address to the discoloration condition under which the court labours and carried on during a large portion of the year. I have been now two years in this country and from personal experience I can appreciate the drawbacks to which you refer and I am impressed by the very moderate terms in which you allude to them. But I cannot overlook the fact that there is one on your bench who has served His Majesty the King-Emperor in India for longer period than the life of the Allahabad High Court and who has found the climate so congenial that during his period of service he has only been able to clear himself away from work for one day. I cannot help thinking that

SIR GEORGE KNOX

or his record has exercised a moderating influence on this portion of your address. It only remains for me to endorse what has been said with reference to the Executive Engineer, Rai Bahadur Hari Krishna Pant, his staff and the contractors who have worked under him. They have had exceptional difficulties to overcome and they certainly have claim on our gratitude for the expeditious manner in which they have carried through this undertaking. I should also, from what I have seen, like to offer the architect my felicitations. I understand that the design has already had the compliment of being borrowed in its entirety for the new High Court at Bankipore. He has proved, so I learn, for its extension without sacrifice of symmetry or architectural unity so that we have every reason to hope that it will provide for the judicial needs of the province for many years to come. I cannot conclude without adverting to the wonderful fact that here in the midst of a

World-Wide War.

when Kingdoms and Empires are crumbling, we in India are inaugurating the completion of a building in which justice is to be administered, practically begun, built and completed during the great upheaval. Truly, fiat justitia ruat cælum! In the British Empire stands for anything, it stands for Justice and it is largely due to this conviction that India has felt ready and proud to throw in her lot with the rest of the Empire.

After replying, His Excellency was again conducted to the building by the Chief Justice followed by His Honour the Lieutenant-Governor, the Nawab of Rampur, and the Puisne Judges. Mr. Lishnan, consulting architect to the Government, Rai Bahadur Hari Krishna Pant, Executive Engineer, Messrs Sarju Prasad and Nizamuddin, Chief contractors who were responsible for the design and construction of the building were introduced to His Excellency by the Chief Justice in the main hall and the party then made a tour round the building, after which the Viceregal party left by motor for the railway station. The principal features of the

New Building

are that the cooling of the whole building is done by a system of exhaust ventilation operated by electrically driven fans at certain points in the roof. Six court-rooms have specially designed electric thermatidotes and space between the ceiling and the roof also has mechanical exhaust ventilation. These cooling arrangements are said to be the first of their kind in India. The general character of the building is Eastern. So are all materials of which it is composed. The Royal coat of Arms over the eastern entrance was modelled in Sir J. J. School of Art, Bombay. The marble is from the Makrana quarries of Rajputana and the structural iron-work of the dome was prepared and erected by Messrs. Balmer Lawrie and Co. of Calcutta. The furniture and fittings are by Messrs. Chanthim, Chinese joiners. The cost of the building was over fifteen lakhs.

Indian National Congress.

The New President.

LUCKNOW, November 27.

Yesterday the Reception Committee of the Indian National Congress met at Kaiserbag Baradari, to elect a chairman in succession to late Pandit Bishan Narayan Dar and the Hon'ble Mr. Jagat Narayan was unanimously elected.

It is definitely settled that the Congress should sit on the 26th 28th and 29th December and the Subject Committee will meet on the 27th. Over 650 members on the Reception Committee have been enrolled till now. The delegates from Madras, Bengal and Bombay will be accommodated in houses.

In response to the request of the leading Congressmen, arrangement has been made to publish the Presidential address of the Hon'ble Mr. A. C. Mazumdar in Hindi and Urdu.

A bill to amend the law relating to Local Self-Government in the Central Provinces and also a bill to amend the law relating to Sanitation and to make better provision for the public management of villages in the Central Provinces are under the consideration of the Government of India.

TELEGRAMS.

Coal Requisitions.

ALLAHABAD, November 27.
It is understood that the arrangements under which the Government of India is requisitioning certain quantities of coal is working smoothly and satisfactorily. There is no foundation whatever for the rumours which have been widely circulated that the Government intends to requisition the whole output and to adopt other drastic measures in regard to coal supply. — (Pioneer)

SOUTH INDIA.

The Representative Assembly.

PUDUKOTAH, November 27.
The session of the Assembly takes place on the 15th proximo. The following are some more questions that have been addressed to the Durbar: —

Mr. P. V. Raghunatha Iyer, B. A., B. L., has asked whether the Durbar would be pleased to issue life sanads to resident legal practitioners on payment of a consolidated sum of Rs. 250 for practising in the Chief Court and the second Appellate Court; Rs. 150 for other 1st grade pleaders and Rs. 100 for 2nd grade pleaders not entitled to appear in the 2nd Appeal Court. He has also asked whether the Durbar would make free elementary education compulsory in the State. Another question of his was whether the Durbar would issue orders that the Hindu students in the various state-aided Christian schools be exempted from compulsory attendance to, and study of religious instruction imparted on Christian lines.

Mr. S. Subramania Iyer, B. A., B. L., asks (1) whether the Durbar will be pleased to modify all existing rules relating to the grant of irrigation tanks for private repair so as to ensure greater facilities for the grant thereof, (2) whether the Durbar will be pleased to modify by legislation, the application of the Succession Certificate Act by the Chief Court so as to enable guardians of minor heirs to collect debts by process of court, furnishing security only at the time the debts are actually collected and drawn from court, (3) whether the attention of the Durbar has been drawn to the prevalence of small-pox of a virulent type in the town and whether it will be pleased to appoint a commission for the investigation of the causes of such outbreak and its persistence and take such effective measures to improve the sanitation of the town as may be suggested by the commission.

Mr. A. Venugopal Naidu asks whether the Durbar will be pleased to allow the members of the Representative Assembly to discuss the annual budget every year.

PUNJAB.

Mr. Shafi's Action
Counter Demonstration.

LAHORE, November 27.
While Mr. Shafi's conference at Lahore was being held behind closed doors, a largely attended meeting of Muslims was held in protest outside. Resolutions were passed condemning the unconstitutional manner in which Mr. Shafi had been elected President of the Moslem Conference and reiterating the unshakable confidence of the Muslims of the Punjab in the All-India Moslem League, whose aims and policy were being promoted in a manner conducive to the progress and welfare of the Muslims of India. Telegrams were received from principal towns in the Punjab expressing disapproval of Mr. Shafi's action.

The Punjab Moslem League Conference.

Resolutions on Self-Government Passed.

LAHORE, November 27.
At the second day's sitting of the Punjab Moslem League Conference a resolution was passed authorising the Punjab Moslem League to co-operate with the other provincial leagues in safeguarding Muslim interests and in view of the alleged unconstitutional election of the office-bearers of the All-India Moslem League to place the latter body on a constitutional basis. Resolutions were also passed in favour of self-government under the Crown, bringing of the Secretary of State's Council in conformity with the Colonial Councils, the expansion of the Imperial and Provincial Legislative Councils with due regard to Mahomedan interests, separate electorates for Mahomedans on District and Municipal boards, giving due share to Indians in the Imperial Service of the Crown, enlistment of Indians in the army and the granting of commissions, the annexation of the Punjab with Sind, making Punjab a regulated province, separation of the judicial and executive functions, withdrawal of the Press Act as soon as circumstances permitted, increase of Mahomedan members in the University senate and Executive Councils for all provinces.

Anniversary of Arya Samaj.
Rs. 59,000 Collected on the Spot.

LAHORE, November 27.
The thirty-ninth anniversary of the two sections of the Arya Samaj which was held here since 24th instant was concluded to-day at the celebration of the college section. Lala Hansraj, President of the D. A. V. College Committee expressed a hope that in time the college would develop and expand into the Dayanand University. In response to his appeal for funds Rs. 59,000 in cash and Rs. 29,000 in promised donations were raised. The Wadhawali Samaj celebrations were equally successful through the promoters thereof reserved their appeal for funds to the Gurukula anniversary near Hardwar in April next.

A Daring Dacoity.

LAHORE, November 27.
A daring dacoity is reported to have been committed on Friday night in Gujranwala city near the big chawk. The shop of Lakshmi Das, cloth merchant, being broken into the policeman who was present on his beat, raised an alarm and before any one could come to his help, he was attacked by the thieves and beaten till he became unconscious. The shop was then swept clean of its

TELEGRAMS.

contents which were carried away in a hackney carriage. The robbers left the carriage after proceeding a short distance. A vigorous police investigation has been started.

A Dacoity.

LAHORE, November 27.
A daring dacoity took place on the 21st instant at 10 P. M. at the village of Jamrot Goranika near Jatta Upper Jhelum Canal bridge on the outskirts of the British territory in the Maharaja of Kashmir's dominions. The raiders were Pathans who had been working on the canal works and were well acquainted with the monied men of the neighbouring villages. In this instance they picked out the house of one Doola Shah. The Pathans were 20 or so in number and entered the house with lit torches and began to belabour the inmates of the house, including men, women and children, and demanded the keys of the safe which they proceeded to ransack. An alarm being raised, they fired a few shots from pistols with which they fired to frighten the villagers who repaired to the place at once. A general fracas took place. The result was that one of the villagers was shot dead on the spot and one raider was killed. The remaining dacoits took to their heels, but three men were overtaken having been badly hurt in the affray and were secured and bound with pugris. A report was at once made to the police, who immediately arrived on the spot and took three wounded raiders into custody. It is stated that the booty carried off at this dacoity was worth Rs. 10,000.

MYSORE.

The Maharajah of Mysore.
Ill With Fever But Recovering.

BANGALORE, November 27.
His Highness the Maharaja of Mysore was laid up with an attack of fever for a few days past in Mysore, and the latest information shows that his health is improving and there is no cause for any anxiety. His Highness the Maharajah was also unable to get out due to indisposition for some days and it is now understood that he has regained good health.

BRIEF TELEGRAMS.

The return of persons killed in Burma by wild animals in 1915 shows 7 by elephants, 40 by tigers, 8 by leopards, 6 by bears, 5 by other animals and 1558 by snakes, total of 1624 compared with 1879 of the previous year.

During the investiture ceremony of the Raja of Faridkot in his speech at the State Banquet, His Highness expressed a desire to present two motor ambulance cars for the use of the wounded soldiers, to place Rs. 10,000 at the disposal of the Lieutenant-Governor for the purposes of the war and to present Rs. 5,000 to Lady O'Dwyer's comforts for Troops Fund.

Under the Punjab Municipal Act 1911 and the Punjab District Boards Act 1880 the Lieutenant-Governor has made rules for the exclusion of aliens from the electorate and membership of Municipal Committees and notified areas and district and local boards in the Punjab. The rules provide that no person other than a British subject of a State in India shall be qualified to be a member or to be a candidate for election as a member of any of the above committees or boards.

There was no business done in the Cotton market on Saturday, Sunday and Monday in Bombay. Speculative sellers, seeing the rates rising rapidly every day, had tried to cover their earlier sales, but could not do so as bullish feeling predominated. Ruin stares hundreds in the face and in order to avert a disaster a general meeting of cotton brokers' association was held on Monday evening under the presidency of Mr. P. Chrystal when it was unanimously decided that an extraordinary general meeting of all shippers, Japanese traders, European firms mill-owners, native traders and brokers and up-country traders should be called on the 30th November and that until the final decision of that meeting, rates should be fixed as follows: — Bengal good Rs. 350, Bengal fine Rs. 362, Akola fine Rs. 420, Broach good Rs. 450, Khanderi fine Rs. 400 and Broach fine Rs. 462. The meeting will try to find a way out of the present impasse which while relieving the bazar will not inflict serious injury on other branches of the trade.

Latest Telegrams.

LONDON, November 27.
In the Commons to-day Mr. Hope announced that it was understood that Germany had accepted the British proposal to repatriate British and German prisoners of war in Switzerland, if they were totally unfit for military service.

The Serbian official statement says: — French and Serbians have carried by assault Hill 1050 which is a most important strategical point. German troops "delit" who were defending the hill had been instructed to hold it at all costs. Several counter-attacks were launched irrespective of losses, but were repulsed.

The Admiralty says: — The following incident is interesting as showing what occurs when Germans depart from their ordinary practice of sinking all ships encountered. A Submarine on the 13th instant placed a prize crew on board a Norwegian steamship "Order" Newport for Gibraltar, and proceeded with their usual piracy with regard to other ships. The "Order" subsequently departed for Germany, but was recaptured by a British warship, despite attempts to blow her up and brought to a British port. The Prize crew were made prisoners.

LONDON, November 27.
General Haig last night reported that our artillery dispersed the enemy infantry westward of Puisseux. Last Night's Paris Communique stated that no events of importance had occurred.

TELEGRAMS.

LONDON, November 27.
AMSTERDAM. A message to "Times" says that the German correspondent telegraphing from Falkenhayn's headquarters, admits that Rumanians succeeded in rescuing all their artillery from Craiova including heavy guns. The special correspondent of the "Vossische Zeitung" on the Rumanian front reports that further advance of Germans beyond Alt may be delayed owing to condition of roads.

AMSTERDAM. — In consequence of frequent smuggling of "Food for Belgium" to Germany, Belgian custom Officers and civilians searched trains at the frontier and confiscated cart-loads of pigs and bacon. Germans on the other side of the entanglements stoned Belgians and German sentries intervened. One smuggler was killed and many Belgians were wounded.

The Press Bureau announces that hostile airships crossed the north-eastern coast last night and bombs are reported to have been dropped at several places in northern countries. No reports as to casualties or damages have been received.

సంయుక్త పరగణాల ముఖ్య న్యాయస్థానము.

రాజప్రతినిధిగారు తెలుసుట.

అలహాబాదు, నవంబరు 27: — రాజప్రతినిధిగారు వారి సలహా, మఱి కొందఱును స్పెషలు బండిలో ఈ ఉదయము అలహాబాదులో దిగిరి. నర్ శేషము ముఖ్య న్యాయస్థానము వారి సలహా వారి నెదుర్కొని తమ మందరమునకు పిలికొని పోయి విందు లాసంగిరి. భోజన మైన వెనుక వారందఱును నూతన హైకోర్టు మందరమునకు మోటుబండిలో వెళ్లిరి.

హైకోర్టు వద్ద ముఖ్య న్యాయమూర్తియును, ఇతర న్యాయమూర్తులును రాజప్రతినిధిగారి నెదుర్కొనిరి. ముఖ్య న్యాయమూర్తిగారు ముఖ్య న్యాయవైఖ్యమును రాజప్రతినిధిగారి కొనంగిరి. వారు తెలుపు తెలుసుకొని పరివారము వెనుక రా సభామంటపమునకు జనిరి. రెజిమెంటు భటులు బ్యాండు వాయిచిరి. శేషము వద్ద ప్రభుజీయు, మెప్పకోసలీయు రాంపూరు నవాబుగారును, బలరాంపూరు మహారాజుగారును, వారణాసి కణ్వర్ సాహేబుగారును రాజప్రతినిధిగారితో ఉన్న తాసనముల నధిష్టించిరి.

అనంతరము ముఖ్య న్యాయమూర్తిగారు ప్రేవారికి విజ్ఞాపనపత్రము నొసంగి దానియందు హైకోర్టు భవన నిర్మాణమును గూర్చిన చరిత్రమును సవివరముగా చెప్పిరి.

రాజప్రతినిధిగారి ప్రత్యుత్తరము.

రాజప్రతినిధిగారు ప్రత్యుత్తరముచేయు తాము నొకప్పుడు న్యాయవాదులుగా నుండిమని చెప్పి తమకు సన్మాన మొనర్చుటకు న్యాయశాఖ వారందఱును జేరుట తమ కతి సంతోషమును గలిగించినదని నుడివిరి. అనంతరము వారు న్యాయస్థానమును గుఱించి ప్రశంసించి భవన నిర్మాణమునకు పాటుపడిన ఎగ్జిక్యూటివ్ ఇంజనీరుగారిని, వారి సహచరులను కొనియాడిరి.

ఉపన్యాసము ముగిసిన వెనుక వారును, న్యాయమూర్తులును రాజప్రతినిధిగారికి మందరపు అంతర్భాగములను ఖాషియానందింపజేసిరి. అనంతరము వారందఱును తమ తమ విడుదులకు బోయిరి.

మధ్య రాష్ట్రములు.

మధ్య రాష్ట్రములందు స్థానిక స్వపరిపాలన శాసనమును పురాకోర్టు శాసనమును సవరించుటను గూర్చియు గ్రామముల యందు స్వపరిపాలనాక పౌర్యముల నేర్పజుటను గూర్చియు హిందూ డేజ్ ప్రభుత్వమువారు యోచించుచున్నారు.

రైలుబండ్లు డికోనుట.

రంగూను, నవంబరు 27: — క్రిందటివారమున జిల్లా యొద్ద రాత్రి 11-40 గంటలవేళ మిక్సెడు పానెజుబండి నిలచియుండగ సిక్కులు తేకుండగనే ఎదుటి ప్రక్కనుండి మర యొకబండి స్టేషనుకు వచ్చిపడినది. రెండుబండ్ల ముందుచక్రములును తిగులుకొనినవి. నిలువబడియున్న ఇంజను వెనుకనున్న 5 భాగితోట్టెలు ప్లాటు ఫారమువీధి పూర్తిగా పడిపోయి అచటి కర్రపని యంతయు నేలగులిగినది. ఆరవతోట్టె ప్లాటు గట్టువీధి బడినది. దానివెనుక కలపతో నిండిన తోట్టె యందుకుచే నది ప్రయాణికుల బండ్లకు డక్క తగులకుండ నాపినది. ప్రయాణికుల కపాయములేదుగాని నష్టము చాల కలిగినది. డికోనుటకు గల కారణమునుగూర్చి విచారణ జరుగుచున్నది.

బర్మాలో అడవిమృగములవలన హతమైనవారు.

రంగూను, నవంబరు 28. — 1915 లో ఏనుగులవలన 7 గురును, వెద్ద పులులవలన 40 మందియు, చిరుతపులులవలన 8 గురును, ఎలుగు బంట్లవలన 6 గురు, ఇతర జంతువులవలన 5 గురును, పాములవలన 1558 గురును, మొత్తము 1624 గురు చనిపోయిరి. 1914 లో 1879 మంది చనిపోయిరి.

ఆలయములు-అర్చకులు

ఆదాయములు.

విశ్వావిద్యార్థులై సర్వ విధముల స్వగ్రామములయందుండిన యీ తొట్టింటి యాచార్యులు, నాగరికులుగను కిల్చి కళా చతుగులుగను చేశాభిమాన తత్పరులుగను ఆధ్యాత్మిక జ్ఞానము పంపరులుగను నొకప్పుడెలయించిన దిద్దెవలయు నిర్మాణప్రయత్నమే. ఈనవీనక మాంధ్యమైనపిమ్మటను దత్తార్చ్యమున గొలదికాలమునుండియుమాత్రమేయనవారు భక్తియనెనుతొలి నెడింగి యంతురావలయుగా విగ్రహముల బూజింప దొరకొని కొలదిగనో గొప్పగనో తమతమ భక్తిని గనబఱువజొచ్చిరి. కాలము గడచుచుండ నాగరికత హెచ్చుచుండ లోకము నానావిధ పరిణామ దశల నందుచుండ జనుల భావనాప్రపంచముల నసీనోద్దేశములు తిరుగాడుచుండ మాధ్యమిక్వాస పంపరులు నిచ్చితి నొందుచుండ నాధునికులలోకాలమందిరేవల సాత్వికాహారలై సుఖ మాగ్ధావలంబులై స్వాత్మనే ముఖ్యై నిర్ణయహోమోహననా నిరతులై నిత్యసంతృప్తి గాంచగలిగె. కొన్ని కర్తవ్యముల క్రితము యనభూర్వ తేజీకర్మకర్మాదములగు నుండికో తెల్పుటకు నేటికిని యన కర్తవ్యము కలి లాకృతి బాదగట్టుచు నేనదా నిర్మాణములు కాజోలుచుని గ్రామింపఁజేయుచు చిత్రవిచిత్ర చతుర్త్తాగ కల్పములచే విరాజిలుచు నుండు గోపురములు ప్రహరీకుండ్యములు మండపములు ధ్వజస్తంభములు స్తూపములు వేదికలు రమ్యహర్మ్యములు మాదనలు. కల్పవిద్యా విశాచులగు నాచార్యులీభారతప్రపంచమున నిట్టియన్నియు నిర్మాణముల గల్పించి నిరంతరము నెలకొల్పి గడంగుటకు నుదాహరణములగు రాజులు శక్తిమంతులగు చక్రవర్తులు సమర్థులు నమాత్యపుంగవులు గారయియు, పూర్వులు సహారాజు లిట్లభిమానించి ప్రోత్సహించియుండుట చేతనే యప్పుడే యుత్పన్న నిర్మాణోత్సరము సుకరము నజనలేని యిప్పటి జనుల సత్కౌశల్యార్థావలోకన హృదయులగావించుచుండుట. సహారాజులే యనలే! కొండొకకాలము నాటి సామాన్యులగు హాళిగొండు సయిత మీయాలయ నిర్మాణ విషయమున నపారభక్తిగౌరవముల నుంచి వానిని యభావిధి బోషింపగడంగి యుండి రనుటకు శిలాఫలకములే సాక్ష్యములు. సాదృశ్యముగా మాప్రాంతమునందలి యొకకాసము నిం దుదాహరించెదను. గత ప్రమాదీచనాను సంవత్సర ఆశ్వయుజబహుళ చతుర్థియగు భానువారము 19-10-18న నేను కారణాంతరములచే మా యూరికి సమీపముననుండు మల్లప్ప నాయనివద్ద (వల్లెపల్లె) తుం బోవుట తటస్థించెను. అట్టితరి నాకు గ్రామమునందలి పురాతన కట్టడమగు శ్రీ లక్ష్మీస్థనీం హాలమును దాని యెదుటనుండు శిలాఫలకమును జూచితిని. ఆ ఫలకమున బ్రాతకన్నడి యక్షరములతో జెక్కబడి యుండిన క్రింది యంశమును సారధానముగాఁ బఠించితిని.

“శ్రీ రామానుజాయనమః. స్వస్తిశ్రీ జయాభ్యుదయ శాలివాహన శకవర్షంబులగు న-బ, ౧౮౫౫ అగు న-బ, ౧౭ య సంవత్సర కార్తీక శు ౧౭ యిలు శ్రీమద్రాజాధిరాజ రాజ పరమేశ్వర శ్రీ నీలకణ్ఠేశ శ్రీ ఆచ్యుతరాయ నహారాయలు వజ్రసింహాసనానాథుం డయి పృథ్వీసామాజ్యము నేయుచుండగాను శ్రీమత్ నమోనుండలేక సలకరాజు చిన తిరుమలయ్య దేవ సహారాయలు యభావిధి వృద్ధాన ద్వానక పుణ్యకాలమందు భర్తవరం పొలంబోను ప్రత్యక్షమై నేంచాయ చక్రధరించిన మండి నరసింహాదేవరకు ఆరగింపు ఆచ్యుతరాయ నహారాయలు తమకు నాయంకరానకుం పాతింప నరధరించిన భర్తవరం పాలెంబోన కడపాలంచేసి కట్టించిన పల్లప్ప నాయని పల్లెను భర్తవరం చెరువునడిమి తూము కాల్యును సూరేపంతులుకు సేరున్న సేరు మదిర్చిన కాల్యకింద ను పండిన పరిణిడిన్ని తమ లెండ్రడి సలక రాజుగారికిన్ని తమ కట్టి తిప్పాజమ్మగారికిన్ని పుణ్యంగాను పహారాధోదక దాన భూర్వకముగాను శ్రీ నరసింహస్థానంగాను ఆచంద్రాగ్రము గాను గాదపోసి యిడిమి”.

ఈ శాసనమునకు దెలియకచ్చెడు నాలయ మేడున్నర అనుగుల విడివియు, పోట్లన్నర నుగుగుల యెత్తుమ, ముక్కలకుగు నుండుమునుగల, బలమైన శిలచేర గట్టబడి, హంపి నియంతాడునునందలి యాలయముల బోలియున్నది. ఒక కట్టందు నెలపీసి, యం బాలయమును నిర్మించి, విగ్రహప్రతిష్ఠ చేయించి, సహారానలు జరిపి, మాస్యముల నెన్నఱి, యింతో క్షయప్రయాసల కోల్చి, పాటుపడుట యెందులకు? నాచుప్రతిష్ఠ గదా? యన యర్చకులలో నీ కిలకముం బూరించు వారెందఱు? వర్తమానకాలమున దేవాల

యములయందలి విగ్రహ ప్రభావములకన్న పూజారుల మహిమయే హెచ్చిపోయినది. మా గ్రామమునకు బేటలో గన్య కా పరమేశ్వరి యాలయ మున్నది. 1908, 1907 సం॥ రముల సుధ్యయం పీఠాలయమున ‘రంగయ్య’ యను పేరుగల శ్రావ్యులు డర్పకుడుగా నుండెను. రంగయ్యగారు దేవికి నిత్యాభిషేక క్రియల నెంత చక్కగా నెఱుంగి యలంకరించుచుండిరో గాని వారి యర్చనా విధానము గూర్చి చాటువుగాఁ కొన్ని వాక్యములు బయలుదేరినవి.

ఇటీవల నొక విశేషుడును వ్రాసినట్లు భక్తు లిచ్చినచూ న్యములను ధనవంతులు వడ్డీ భోగ్యముల కుందుకొని వానిని న్యాయస్థానముల కెక్కించి యందు నేలము పొడించి కొనకు తామే యాక్రమించుకొని యనభవింపుచున్నారనుట వాస్తవము. కాని యి నాములను ధనవంతులు లాగుకొని భర్తృకర్మల కీర్తిని నశింపజేయుచున్నారని ధనవంతుల దెగడుట సమంజసముకాదు. ఏలననిన నిందులకుఁ బునాది పురుషులు పూజారులై యున్నారు. ఆరాధన లభిపూషము లగుచున్నవి. ఆదాయము లడుగుంటుచున్నవి. దత్తత్రేతములు నానాటఁ దటి గిడోవుచున్నవి. తొలుత కై నేతలకై యేర్పఱచిన తొడవుల లోఁ బ్రకృత మెన్ని నిలిచియుండెనో యది యర్చకులకే తెలియరాదు. ప్రకృత మంతటను వెలయుచుండెడు ప్రాచీనాలయములలోఁ దెక్కింటియందలి యిట్టిలోట్టును సరిపుచ్చు వారే లేనందున నవి గల్పిలపుఁ దెంటల కునికెట్టులై మూల్గుచుండ నింకను నూతనాలయముల సంఖ్య పెరుగుచునేయున్నది. ధనము నేలకొలంది వెచ్చింపఁబడుచు నేయున్నది. పలుకరించువారు లేమిఁ జివర కిదియన్నియు నుత్తరీయై కుక్కలకును గొక్కురాజులకును జిబ్బటిలకును వాసస్థానములై వెనుకటివాని నమసరింపకతీరదని నుడువులలో దప్ప కలుగఁబోదు. ఇట్టి క్షయదానములకై ధనము నిరర్థకముగాఁ జిందినై చుట కంటెను దిక్కులేని విడ్డల విద్యాభివృద్ధికై వినియోగించుట యెంతయును శ్రేయోదాయకముకాదా?

శ్రీ॥ ఆం.

గొడుగుల కర్రలు

గొడుగులనిమిత్తము కావలసిన వంకకర్రలను జాగ్రత్తతో నడవులలో వెంచుదురు. ప్రాంతంలో నొక భాగమందు 500 ఎకరముల భూమిలో నిందునిమిత్తము చెట్లను వెంచుచున్నారు. ఆ మొక్కల మొట్టమొదటనే కోసివేసి, అచ్చట నుండి కొమ్మల నేకములు లేచునట్లు చేసెదరు. అవి పెరిగిన తరువాత మొదటను కావలసిన మోస్తరుగా వంచివేసెదరు; ఆ మొదటను తొక్కను దీసివేసి కావలసిన వ్రాతను కర్రలో వ్రాసివేసెదరు. కొమ్మ పెరిగినతరువాతను ఆ వ్రాత పొకుండగ కర్రనుపట్టియుండును. కావలసిన పొడుగునకు పెరుగగానే చిగురును త్రుంచివేసెదరు. మూడుసంవత్సరముల కొకతూరి వాటిని కోసి తిన్న బరచి వైతొక్కను తీసివేసి వర్తకులకిచ్చి వేసెదరు. పా. జ.

నవ్యుతాలు.

1. భర్త. — ముసలి బ్రహ్మచారు లగు లోభులగురించి యే మనము తరుచుగ వినుచుందుముగదా!
- భార్య. అదా! పెండ్లయిన లోభులు ఎక్కడై నాకని పిస్తారు కాబట్టి.
2. “అయ్యా, డాక్టరుగారూ! అబ్బా చాలాబాధగా నుంది; మరి బతకను; చచ్చిపోతాను.”
- “సరే. భయపడకు. అదేగదా తుదకు జరిగేది.”
3. “డాక్టరు గొప్పతప్పచేసెను. ఆశ్రయముచేసినవానివద్ద యెడైతే ఉండు ననుకొన్నాడో అది లేకపోయినది.”
- “ఏమి! జబ్బు ఉండలు లేకపోయినవా?”
- “అవి లేకపోలేదు. డబ్బు లేకపోయినది.”
4. సముద్రములో స్నానము చేస్తూ ఒకడు “అహా! సముద్రపు నీరు మురుపటికంటె కొంచెము చప్పగా నున్నది నుమా!”
- ఒడ్డునొద్ద నున్నవాడు ఈమధ్యపడిన వర్షములల్లా ఏమయినానుకొన్నావు?”
- 5 “కుర్రా! ఆ సాలిపురుగు అల్లినరల చూచినావా? ఎంత రమ్యముగా నున్నది. ఎంత తెలివిగలవాడైనా ఆలాగు అల్లగలాదా?” అని సారము చెప్పుచున్న తండ్రివైపు జూచి నాన్నా! ఇటుచూడుము” అని చెప్పి తనచేతిలో నున్న బాంగరమును త్రొక్కి “ఎంత తెలివిగల సాలిపురుగువా ఈలాగు త్రొక్కుగలాదా!” యని యడిగినాడు. పా. జ.

మేము

[దిడుగు నరసింహకవి.]

గీతమాలిక

ఎట్టగా జెలువగు బాద + రిండ్ల నుండి
వెడలి వత్తుము మేమితి + వేగమమర
అన్యతెవ్వరు మమ్ముదా + మరయలేరు
ఎట్టివారును మము స్పృశి + యింపలేరు
దిన మనక రాత్రి యనకను + దేశదేశ
ములకు వాయు మాన్గంబున + భోదు మేము
కలహముల రేగఁబెట్టుగాఁ + గలము మేము
జీనితమునకు సుఖమును + జింతగూడ
మేమె చేకూర్చుచుందు మీ + భూమియందు
ఉక్కుటమ్ముల క్రియఁ దీక్ష + యూని మేము
లోతుగా నాటి గాయముతో + నేతుమరయ
మఱు నీమేమె నవనిత + మార్గమున
దొంటి గాయంబు తెల్ల గు + దుర్నగలము
మా విలువలేదు ముత్యాల + మాలికలకు
స్వర్ణమున బాదవిన రత్న + సమితి గూడ
విలువ మము మించఁజాల ది + విశ్వమందు
వివలేలాధ మగు; మేము + వేనవేలు
దేనికిని గొఱగానట్టి + వానిపగిది
వర్ణముగ దినదినమున + బారవేయ
బడుచు చున్నారము నికృష్ట + భావమునవి
వేకయుతులార, మేమెప్పు + వెడలినప్పు
జంటలేలువుల మీ రతి + జాగరతను,
బహు సురక్షితముగ నుంప + వలయు నుండు,
ఏలయన, నొక్కసారి మే + మెచటినుండి
యేనివెల్పడి వచ్చితి + మేని మఱు
మమ్ము నచటికింపనే + మానవునికి
నేనిశక్యంబుగా దిమ్మ + పీతలమున
ఇట్టిమే మెవ్వరమె మీర + లెఱుంగఁగోరు
వారలేచెప్పెదము, జను + లార వినుడి
మానవుల నోటవెల్పడు + “మాట” లనుచు
మమ్ముజనులందు రీధరా + మండలమున

దుర్మరణము (పశ్చాత్తాపము)

[దిడుగు నరసింహకవి]

మ. మనసా! యేడ్చెదవేల? లోకమున దు + రాగ్ధంబునం
బోవు దు, ధనుఁ డెప్పట్టునైన బాధపడి యా + జా
హీనుడై యంత్యమం, దునఁ బ్రాణంబులఁ గోలుపోవు
టది యెం + దుకొ నైజ మీ నైజ వ, ర్తనకై దుఃఖము
నొంద భావ్యమగునే + దైర్ఘ్యంబు బూనంగదే.
ఉ. లోకమ! నీ ప్రపూర్ణ సుఖ + లోలత నే నెఱుంగఁగ
జాల నిం, శేకడ శేకఁగా వలెనా + యే నెఱుంగఁగద,
యేమి నేయుదుం, బ్రాకట బుద్ధివై భవమే + పాదోసరించె
గదా నుదీయఘా, లోక సుఖానుభోగముల + లొంగితిఁ
దుచ్చపు వర్తనంబులకే.

రాక్షసులూ?

ఇంగ్లాండులో విప్లవమై లో ఒకడు 8 అ. 2 1/2 అం॥ ఎత్తుగలిగి ఇంకను పెరుగుచు నున్నవాడు. వాని వయస్సు 22 సం॥లు. రైలుబో నరకు ప్రయాణముజేయుచో గార్డ్స్ ఐడిలో కూర్చొనవలెను. ఆతనిని యుద్ధభూమికి దీసికొన లేక పోయినారు. యుద్ధ కందకములలో నితను ఇమిడియుండలేడు. వైనె అను చరిత్ర కారుడు (క్రి॥ త॥ 100) 9 అ॥ 5 1/2 అం॥ ఎత్తుగల అరేబియా మనిషినిజూచినట్లు వ్రాసినాడు॥ ప్రెహెర్స్టిగ్రేట్ (క్రి॥ త॥ 1750) అను చక్రవర్తియొద్ద 8 అ. 3 అం॥ ఎత్తుగల స్కాట్ ఒకడుండినట్లు తెలియుచున్నది. బ్రిష్టలో. 1802 సం॥ చని పోయిన పేట్రెక్ కాట్టర్ అను విరిష్మనుషి 8 అ. 7 అం. ఉండెనట. 8 అ. 4 అం. ఎత్తుగలిగిన “విరిష్ రాక్షసి” యని పిలవబడిన వైక్రియొక్క ఎముకలు చట్టమిప్పుడు “రాయల్ కాశేజ్ ఆఫ్ నర్ జెన్స్” అను వైద్యశాస్త్రకళాశాలలో నున్నది. దానియెత్తు 8 అ. 4 అం. 12 సం॥ వయస్సు గలిగియున్నప్పుడు ఒక రషియన్ పిల్లడు 6 అ. 8 అం. పొడుగుగా నుండెనట. 1905 డిసెంబరు 10వ తేదీ తైమ్స్ పత్రికలో 9 అ. 3 అం. ఎత్తుగల ఒక రషియన్ ఇంగ్లాండులో జూచినట్లు వ్రాసినారు. ఇట్టి యద్భుతములు మన దేశమందు లేవా? పా. జ.

వృత్తాంత లేఖలు

(౧) ప్రొద్దుటూరి నార్తలు.

(స్వకీయవిలేఖకుని యొద్దనుండి).

బజారుధరలు.

ప్రొద్దుటూరు, వంబరు 26:--వర్తకులుచేయు నాదా చూడి ఏమిచెప్పగలను? బీదవారలు పడు ఇడుమలు వీరి మనస్సుల కెక్కువు. ఏవస్తువు మాడబోయినను యుద్ధమునకు ముందు అమ్మబడు ధరలకంటె ఇప్పుడు నాలుగురెట్లు ఎక్కిపోయినవి. న్యాయములో కొన్ని వస్తువుల ధరలు ఎక్కువయ్యెను సహజమైనను అన్ని వస్తువుల ధరలు ఎక్కువయ్యెను అసహజముగదా! ప్రతిదానికిని ఈవర్తకులుయుద్ధమురాకను పజేపజే చెప్పి చీదవారినుండి ద్రవ్యమును చల్లగ లాగుచున్నారు. దేశ సోదరలయందు వీరికి నిజమైన ప్రేమ గలుగువరకు దేశాభివృద్ధి యనుమాట మరువవలసినదే. వర్తకులు ఇంతటినుండియైన బీదవారిపట్ల దయగలిగి ప్రవర్తించుట గాక.

మ్యునిసిపాలిటీ.

మా చేరువక గారును వైస్ చేరువక గారును పట్టణాభివృద్ధికి తగు ప్రయత్నముల సలుపుచుండుట యెంతయు సంప్రదనీయును. బీదవారి పట్లను పన్నుల విషయములో చాల శ్రద్ధ వహించి యున్నారు. వీరి యాజమాన్యము క్రింద నుండు బాలికా పాఠశాల మంచిస్థితియందున్నది. కొంత భండు చేరిన పిమ్మట రోడ్ల విషయమై వీరు తగినంత శ్రద్ధ పుచ్చుకొందురు గాక.

వర్తకులు.

కుందు (కుముద్వతి) ఉప్పొంగి నందు వలన కడప జిల్లాలోని అనేక గ్రామములకు విశేష నష్టము గలిగినది. జన శష్ట మంతగా లేక పోయినను కొట్టుకొని పోయిన పశువులకును ధాన్యమునకును, ఇండ్లకును, కనపుబోదులకును, మితిలేదు. సర్కారువారు తగినంత పైకమును వీరల కొఱుకు ఇచ్చుట న్యాయమైన కార్యముగానుండును. మా జిల్లా కలెక్టరు వారి గారు వ్రాసిన రిపోర్టునుబట్టి చూడగ అట్టిలాభము ప్రస్తుతము గలుగునను నాశ నొడవును.

వైస్

పాడు వాన ప్రతిదినము కురియుటవలన చాలవరకు వైరు చెడిపోయినది. జొన్నవై రాశి విడువవలసినదే. వన్నమిటులనే యుండినయెడల అనతికాలములోనే నేరునెనగ వైరుకూడ వరల మోసుయెత్తును.

వైస్

జి. సుబ్రహ్మణ్య శాస్త్రిగారు విద్యార్థుల విషయమై కవలసినంత శ్రద్ధతో పాటుపడుచున్నారు. ఈగ్రామముల విద్యవైస్ స్థితియందున్నది.

కుస్తీలు

కుస్తీ చేయుటలో ప్రఖ్యాతిగాంచిన మైసూరు అహమ్మద్ ఖాన్ మాపాఠల భాగ్యవశమున బాబా మాగ్రామములో పుట్టినందున ప్రొద్దుటూరువరకు వచ్చి బాబాను ఛాలెంజ్ చేసి అట్లీకేషనులో నక్రమముగ వావివరత్తుల కన్నిటికిని ఒప్పుకొని ధనుముతో గూడ వంపిరి. ఈకుస్తీ 25 తేదీ వి. ఆర్. సుబ్బన్న గారి గోదాలో జరిగెను. ఉభయులు చూపిన చాక చక్రము వర్ణనాతీతము. ఈ అహమ్మద్ ఖాన్ కడపలో షేక్ షైఖ్ వాసుని గొట్టినవారు; నతీయు ప్రఖ్యాతిగాంచిన వైస్ వాసుల నెందఱికో గొట్టినాడు. మరత్తుల ప్రకారము బాబాతో ఈ షైఖ్ వాన్ అగంగు కుస్తీ చేయవలసియుండెను. ఇంతలోపల నెవడు చేయవలసినవాడు ఓడిపోయినటులకలవలసినదని శ్రీయుత బాబయ్యగారుయడుగారు (సర్కిల్ ఇన్ స్పెక్టర్ ఆఫ్ పోలీస్) చెప్పియుండిరి. వీరిద్దరును సింహములకలె 17 నిమిషములు పోరాడునట్టికి అహమ్మద్ ఖానుకు గన ఎక్కి "నేను పడినటులనేకుస్తీ ఇక చేయజాలను" అనెను. పాపము! అహమ్మద్ ఖాను కాబట్టి బాబా ఘోనాల కంతసేనైన తాళియుండినాడు. నోటినుండి అహమ్మద్ ఖానుకు రక్తము కార మొదలుపెట్టెను. చూచువారికి బాళిగలిగెను. మొత్తము మీద భానుగూడ బాగుగనే కుస్తీ చేసియున్నాడు. అందులకు మెచ్చుకొని తీరవరము. సర్కిల్ ఇన్ స్పెక్టర్ వారగారు బాబాగలిచినటుల సర్టిఫికేట్ ఇచ్చియున్నారు. మరత్తుల ప్రకారము అహమ్మద్ ఖాను ఇకప్పుడును బాబాను కుస్తీకి రమ్మని పిలువగూడదు. బాబా చెప్పి పురి యుద్ధవైద్య శాఖానిధికి ఇరువది ఒక రూప్యములు ఇచ్చినేరి. వీరు వంచిమాగ్రమును వైస్ వాసులకు చూపియున్నారు. వీరికి "ఆంధ్ర దేశవస్తు" అను

చిరును నొసంగియున్నారు. 1916 సం॥ ఆగస్టు 20వ తేదీ. బెంగుళూరు లాహోర్ లో శ్రీ మైసూరు యువరాజుగారి సన్నిధానమున కుస్తీచేసిన అటోమేట్ వైస్ వాన్ (The frani Champion wrestler) గారు బాబాగారి మరత్తుల కన్నిటికి ఒప్పుకొని బాబాను ఛాలెంజ్ చేయుచు అట్లీకేషనును పంపి యున్నారు. బాబాగారి ఛాలెంజిని సమ్మతించినారు. ఈ కుస్తీ 1916-వ సంవత్సరం డిసెంబర్ 24వ తేదీన వి. ఆర్. సుబ్బన్న గారి గోదాలోనే జరుగును. ఈకుస్తీకి ఆంధ్రదేశములోని పెద్దపెద్ద పట్టణములలోని ప్రముఖుల కందఱును ఆహ్వానము లంపబడును. అలీషే కొగారు ఎక్కడ కుస్తీచేసినను ఆరువేలకు తక్కువ వసూలు కావు అను విషయమందఱకు తెలిసినదే! అలీషే గారు రెండువేల రూపాయలు యుద్ధఫండునకు ఇదివరకే ఇచ్చియున్నారు. ఇది చూడవలసిన కుస్తీ. బాబాతో మరత్తులమీద అహమ్మద్ ఖాను జేసినది మొదటి కుస్తీ. ఇది రెండవది. అలీషే గారి రోదినము కుస్తీకి రానియెడల ఓడిపోయిన వాడగును.

ప్రకటన.

నెల్లూరు జిల్లా దర్శివిజ్ఞాన కుర్చేడు గ్రామ కాపురస్తురాలు సూరాచెంచయ్యభార్య యొక్క లమ్మ చనిపోయినందున ఆమెకు చెందవలసిన కొన్ని బాకీలు వసూలుచేసికొనుటకుగారు సరరు యెరుకులమ్మకు మనమడుచ్చు వులులు నామా ద్వారా హక్కుదారుడున్న అయిన కొల్లెపర వెంకటసుబ్బయ్య తనకు వారిను స్వస్థికియు యిప్పించవలసినదిగా కోరి కనిగిరి డి॥ ము॥ కోర్టు ఫయలు సం॥ 115/916 దున ఫైరిజనల్ పిటిషన్ దాఖలు చేసి యున్నాడు గనుక యిందు ఎవరికిగాని యెరుయు నా ఆక్షేపణలు ఉన్నవారు 1916 సం॥రం డిశంబరు నెల 18 తేదీ పగలు 11 ఘంటలకు కనిగిరి డి॥ ము॥ కోర్టువారివద్ద మనవి చేసుకోగలందులకు ఇందువలన తెలియచేయడ మయినది.

20-11-16 J. Adinarayana Murty, కనిగిరి. (610) పిటిషను తరఫున ఉన్నాడు.

593 టోజానా అందము. విఫి.

పుష్టినుదలి ప్రతి జీవుడును, వికారమును నిరసిం చుచు అందమునకై ప్రయత్నించుచుండును. పుష్టి విధానము బట్టి యొక చునోహరవృత్తాంతమును తన దృష్టి యందుకొని, గానిని పొందుటకు మానవులు ప్రయత్నించుచుండును. అందలి వికారము అచ్యుతకము అందము ఆనంద గాగునము. ఇందు ననుసరించియే, వైకల్యతరుగు అందము క్షీణించునం దునట్లు, శ్రీ పురుషులెల్లరు ప్రయత్నించుచుండును.

ఈ ప్రయత్నము సమర్థములగు కోజములను కాపాడుటకన్న ముఖ్యముకాదు. పూర్వమైన శిరోజ మంజము శ్రీలకు కీరము వంటిది. పురుషులకును అష్టాక్షర వచ్చును. క్షీణించి రాలి పోకొచ్చిన మెండుకులను తిరిగి సమర్థమునై ప్రకాశించునట్లు జేయు తక్కువగునా? ఇందు ప్రయత్న రము, మొన్నటి మొన్నటి దాక, లేదనియే. కాని ఇప్పుడది సాధ్యమగుట యేగాక, నిశ్చయమగుచుండ చెప్పవచ్చును.

నవీనప్రకృతిశాస్త్ర పరిశోధన యీ యాసాధ్యమును జయించి, తన శిరోజములు క్షీణించుచున్నవి విచారమును జెందిన శ్రీ పురుషుల నెందఱికో, టోజానా కేకాహరమును వాడి నందున కట్టి బోపము నివారించునని హెచ్చరించుచున్నది.

టోజానా మృగుజైవ మెండుకపాదులం దుండు క్రిములును చంపి యశాయ కారణమును తొలగించును. టోజానా బలహీనులై యున్న మెండుకుల పాదులకు ఆహారము నిచ్చును. అందువలన వాని కార్యాగ్రము మెచ్చి అభివృద్ధి జెందును.

టోజానాగారి క్రొవ్వకలియను. మకే విధమున పశు సంబంధపు పదార్థముగాని చేరదు. అది రెండు విధములుగ యుంచబడును. ఒకటి పురుషులకు, మఱి యొకటి శ్రీలకు. మొదటిది అంటుకొని యుండునట్లుగ గూడ యేర్పాటు చేయబడినది. మీరడిగిన మెప్పుగ ఒక నేళ ఖిరు అయి పోయి తేకుండినచో ఈదిగున ఆద్రెసువారినుండి తెప్పించి మికిల్లును.

ఖిరు 5 బొమ్మలు సీసా చట్టుకు నేవారి సహా 1-12-0 10 2-12-0

జె. మత్తె అండ్ కో, లిమిటెడ్. (హాట్ట రాక్సు. 225) 19. నెంకంకు వైస్ బిచ్. మద్రాసు. ఇండియా కంత్తు సోల్ నిజంట్లు.

కృష్ణ దేవరాయకాలపు ఆంధ్రవాద్యయస్థితి నెఱింగించుచాిత్రకభాగము వెల రు. 1-2-0 పరిప్రతులకు 1 ప్రతి యినాం. గ్రంథ విక్రేతలకు మంచి కమిషను ఇవ్వబడును. ఇండియా ఇంస్టిట్యూటు యందును ముద్రాధికారులచేతను ప్రాచ్యదేశీయ భాషాపండితులచేతను గొని నూడబడినది. ఎన్.పంతులు నెం 22 రు. ఆచార్యుల వీధి, మద్రాసు.

A New Book on a Highly Patriotic Subject !!! (IN ENGLISH.)

"A NATIONAL FLAG FOR INDIA" With 30 coloured illustrations and an introduction by the Hon'ble Rao Bahadur B. N. Sarma, Member of the Imperial Legislative Council in India. Price Rs. 1. Copies can be had only from Mr. P. Venkayya, National College, Masulipatam. 601

ప్రాణము గల బొమ్మలు

బయస్కోపులు - ఫిలుములు - డేరాలు - గ్రామదీపములు - బొమ్మల కాట్టులు - గారడీ పుస్తకములు విక్రయించెదము - క్యాటలాగు కావలెనా (592) బి. ఈశ్వరప్ప అందు సన్ను, విశాఖపట్టణము.

ఆత్మబిజ్ఞానా.

శరీరమును విడచినతరువాత ఆత్మస్థితి. దయ్యముల సద్భావమును గుఱించిన శాస్త్రీయ చర్చ చిన్నవైజ్ఞా చక్రనిగ్రంథము వెల రు. 0.8-0 మేనేజరు, ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము తిరువెట్టివీధి, మద్రాసు.

కూరకాయల, పువ్వుల విత్తులు.

పచ్చెట్ట మొక్కలు, సంవంగి, రోజామొదలగు మొక్కలు మా వద్ద దొరుకును. కావలసినవారికి ధరల పుస్తకము పంపబడును. మా విలాసము:-- యం. ఓబళ్ళప్ప అందుబదర్సు, 588 బసవనగుడి, బెంగుళూరు సిటి.

సి. గోపాలనాయకర్, బెస్విక్ ఛాంబర్స్, ముద్రాసు 40 సంవత్సరములకు వైగా స్థాపించబడినది. వీరలు ఇంజనీయర్లు యంత్రములను తగినరీతిచేయు వారు అయిరక్ పొంపర్లు గాన మీకేమి కావలయునని నను వీరికి తప్పక వ్రామును. 557

Approved by Text Book Committee కథలపుస్తకములు:--(1) సరస్వతి (2) సుశోచన

(3) కాశ్యపు వెల రు. 0-4-0 దేశోద్యోగమును, ధాతు పుష్టియు నొసంగు టూనిక్ మాత్రం 48 కి రు. 1-0-0. 523 "విద్యానిధి", 87 రామస్వామివీధి, మద్రాసు.

అప్పుతా జరం డిపోవారి దివ్యాపహములు

నేపాళదేశపు కత్తరి, మంచిది కులము 1-కి ... 80-0-0 కుంకుమ పువ్వు కులము 1-కి ... 2-0-0. గోదాజంబు, మంచిది " ... 7-0-0 ఆవిచ్చికానా లేక జున్న " ... 3-8-0 రసభస్మము కులము 1-కి మా 0-10-0 పచ్చెరూపం " ... 2-0-0 చాలా స్వగము సీసా 1-కి ... 0-12-0 ముంజుకు మానె సీసా 1-కి ... 0-6-0 అన్ని తొంజనండిపో, బొంబాయి, అండ్ మద్రాసు

కల్యాణి - ప్రతిభుండు

ఇది షేక్స్పియర్ ధను ఇంగ్లీషు చువకచినాటకము ననుసరించి జేసిన తెలుగున శ్రీలకును బాలుకును తెలియనట్లు రచించబడినది. ఇతర భాషాకవుల రచనా చతుర్త్వాములు, మన దేశమువారికి తెలుపవలయునని ప్రారంభించిన వానిలో నిది మొదటిది. దీని కథాసంవిధానమును పాత్ర చతుర్త్వమును రసమును అద్భుతములు. కల్యాణి ఆ 1. ప్రతిభుండు - 4

ధైర్యకవచము

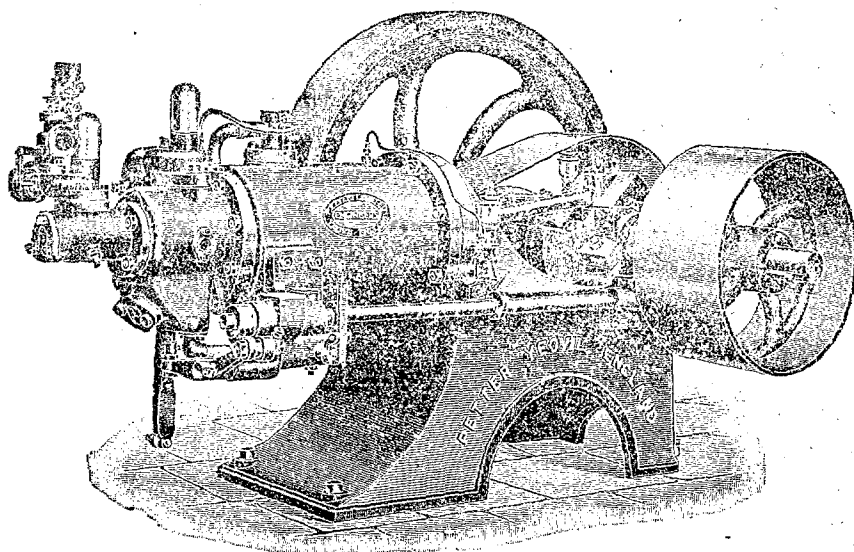
మనజానకుం గల బొమ్మలకు కులములలో వైద్యము ప్రధానము. వైద్యులకా ఆపదలయందు మనస్సు నిలిపకుండుట. మనజానకు ధరింపదగిన యన్ని కవచములును ఆశ్రయములచే భేదంపడగినవి. ఈ వైద్యులకు నెడ కవచమోయత్త శత్రువులకు అభేద్యము. ఈ వైద్యమును ప్రతిపాదించుటకై "అన్యత్రాభివృత్తి" గాంగేనూత్ అన్యత్రాచ హనూతుతి" అనెడి జి శీం దియుండైన భీష్మునియొక్క చక్రము నతి కులభిక్షుని తెలిపియున్నది. వెల 6 అణాలు.

ఆర్. వేంకటేశ్వర్ అండ్ కో, 245 ఆనందమురాలయము, మద్రాసు.

పెట్టర్ వేటెంటు ఆయిల్ ఇంజనులు.

237

నూతనముగా యంత్రములును - చక్కని పనితీరును - స్థూలనిర్మాణమును, నిరాటంకమును ముచ్చటైన నడకయు ఈ యంత్రములకు గొప్ప ప్రత్యేకతలు దొరుకుచున్నవి. ఇన్ని పరిమాణములలో యంత్రములను అవసరమగుచున్న (Crud) చమురుతోనైనను, గుంబి చమురుతోనైనను, నిలవయున్న చూసెనోనైనను, చక్కగా నడుప వచ్చును.

పెట్టర్ ఇంజనుల ప్రత్యేక ఉపయోగములు.

1. తనంతటనే తేంపులేని దే రగుల్కలుపగల గొట్టము గలదు. ప్రారంభించబడిన నై తేంపు అవసరములేదు.

2. తగులబడిపోకుండవచ్చు రగుల్కలుపగలగొట్టములు ఇతర యంత్రముల యందు కొన్ని వారములలో నెడి పోవును. ఇటు కొన్ని వత్సరములకు చెడిపోవును.

3. పేలుడు బిల్డిని తగ్గించుటచే, యంత్రము స్వాధీనమున నందును. 4. కట్టెగులబడుట మిక్కిలి తక్కువ. నడుపుటకు కావలసినంతకంటె నెక్కుడు చమురు వృథాగా కాలదు. 5. త్వరలో నడపింపవచ్చును. ఏ పరిమాణపుదానినైన రినిమిషములలో నడుపవచ్చును. 6. చిక్కములయిన పనిచేయుభాగములను కొన్నిటిని ఎక్కువగా జతపరచి, స్థూలముగా నిర్మింపబడిన దగుటచే ఎక్కువకాలము పనిచేయును. 7. పిటరు ఇంజనులు విరామము లేకుండ పనిచేయుటకు తగినవి. 8. పనిచేయు భాగములు బహు కొద్దియగుటచేత నిర్మాణమతిసుగువు. 9. ముఖ్యముగ పనిచేయుభాగమునకు లేక చక్రమునకు అపాయము సంభవించింపుట నూనె సప్తయి తనంతట ఆగిపోవును. అందువలన యంత్రము నిలచును. కావున సురక్షితముగ నుండును. అనేక పరిమాణములలో సాకులో నున్నవి. వెలలకు గాని, ఇతర విషయములకు గాని దయచేసి మాకు వ్రాసికొనుడు.

జెస్సు అందు కంపెనీ, లిమిటెడ్, ఇంజనీయరింగు డిపార్టుమెంటు, మదరాసు.

180 పుటల పుస్తకము ఉచితము

ఆరోగ్యమును కాపాడెనుభయన పొందుట స్వాభావికమైన కొన్ని విధులను అనుసరించుట వలననే కల్గుచున్నది. ఈ ఉచితమైన పుస్తకము ఆరోగ్యమార్గమును కలుగజేసి శరీరసౌఖ్యమును దృఢపరచును ఆయుర్విద్వాని ఇప్పియియను, ఈ పుస్తకము ఇనాముగా నీయబడును. పోస్టు చారి యు మేమే భరించుచుండెదము. వెంటనే వ్రాయును. 219 వైద్యశాస్త్ర మణిశంకర్ గోవిందజీ, ఆలంకర్ నగర జామదాలయం 156, బ్రాడ్వే, మదరాసు.

చిన్న పురుగులు

124

వెద్ద వెద్ద బట్టలను జేయును.

చుండు, బోడి యగులు, వెండ్రుకలూడులు, పుర్రెవై జెల, అన్నయు చుండుపురుగుల నలన గలుగును.

Don't Let 'em Dig

పాతకులారా! ఈ పురుగులకె రేయింబకట్లు, విధి విచారములేక మీరు పనిచేసినచో మీ మీగ్గుచుములలోని శిల కొట్టెల్లు బంగారుతో నింపబడి యుండును.

తీరక లేక పనిచేయుచుండు ఈ చుండు పురుగులకు, అతివ్యాధికయి పేరొందిన తేనెటీగ సహకారిగా నుండవలసిబంటు.

చుండు ఆరంభమయిన వెంటనే నికో డిక నివృద్ధిద్రవ్యముల నుపయోగింపక ఉచితమైన ఆచిత్రకాలముననే బట్టతల వారితో సహాధ్యాయి గావలసినవచ్చును.

కావున నిట్టి పరమశక్తువును

"కామినియా నూనె"

సహాయమున సంహరింపును. చుండును బోగొట్టును. వెండ్రుకలను గాలనివ్వను. పుర్రెచుండును బోగొట్టును. తలకట్టుకు పరిశుభ సుగంధద్రవ్యము.

ఈరీప్రసి, నకలు నూనెలకు తయారు చేయువారి మూల పడకుడు.

నెల బుడ్డి 1-కి రు. 1-0-0 వి. పి. రు. 0-4-0
" 3-కి రు. 2-10-0 వి. పి. రు. 0-7-0

ఉచితము.

చుండును - బుంబాచి మోముకాయ, అద్ద పొత్తి, పంపుకొడువారి కల్లు బి. సాగి వాడుకొనుటకు సరిపోవునది. నూనె గల సీసా ఉచితముగా బంపబడును.

వాలెన్ ఏ. డెబ్బెల్ -

ఇంగ్లీషు యుడియన్ డ్రగ్ అండు శెమికల్ కంపెనీ
నెం 155, బామ్మాయపేట, పొంబాయి.

కలియుగ కల్పవృక్షము.

133

కృతయుగముందు కల్పవృక్షము చునభ్యులకోరికలను నెఱేర్చుచున్నట్లు ఈ కలియుగముందు మానవజాతి యొక్క కుశభాదలను తీర్చి ఆయురారోగ్యైశ్వర్యంబుల నిచ్చునది యు నై ద్యవిద్యకు ప్రస్తకముకోరింపాలికి

ఉచితముగా పంపబడును

రాజశైద్య వారాంతరీ కేశవశీ, ఆయుర్వేదయజ్ఞావధాయము - 20 చీనాబజారురోడ్, మదరాసు.

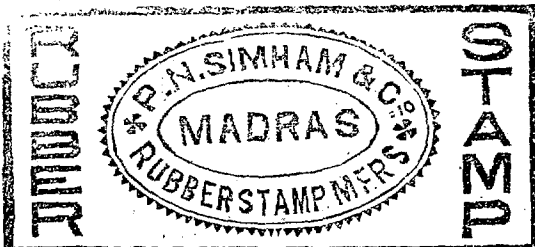
గ్యాలీస్ మోటారు సాతశాల

మోటారుబండ్లు నడుపుటకును, వాటిని బాగుచేయగలుగుటకును తీరికీయగు విచ్చుటకును మోటారుబండ్లు ఎట్లు నడుచునో యేమేభాగమును యేమేపనులచే మునో నని చెడి పోయినపుడు స్వల్పముగా చేయు రిపేరులను యాయంత్రముల నెల్ల ఆభ్యాసపూర్వకముగా ఈ సాతశాలలో, యూరోపియన్ వారికల్ల నేర్పించబడును. ఇది రెండుమాసములలో నేర్పించి గవ్వ కేండు వారికద్దనుంది లై సెన్సు యిప్పించిపంపబడును. అంగులకు ఫీసు 60 రూపాయలు కట్టవలయును.

తరగ క్లాసును డిసెంబరు నెల 1వ తేదీనుండి ప్రారంభమగును. క్లాసులో చేరదలచినవిద్యార్థులు ఈ నెల 60వ తేదీని గాని అంతకు ముందుగాని దిగభాములు చేసికోవలయును. పొరుగువారి విద్యార్థులు కోరినచో నివసించుటకు. తావోనంబడును. ఈ క్రంది నుదివారిండువారికి వ్రాసికొనును

(+1) గ్యాలీ అండ్ కో, బ్రాడ్వే, మదరాసు.

Galley & Co., 149, Broadway Madras.

రబ్బరు స్టాంపులు రు. 2
ఇత్తడి తక్కువలు 1
కత్తె తక్కువలు 30
గోరొక్క తక్కువలు 6
వచ్చుకత్తె తక్కువలు 2
కుంకుమ తక్కువలు 1.4
పాలు తక్కువలు 12
వంగు తక్కువలు 1
పేయి తక్కువలు 1
అదియప్పనాయుని పద్మద్రాసు

బంగారు పతకములను.

మృదాను మృదాను లోత్తాను మృదాను
శ్వేదీ యావధ ప్రకృతి మృదాను మృదాను
జాండూ ఫార్మస్ట్రాటికల్
వరుగ్గు

లేవ్యాలు, బిల్లులు, మృత్యు మృదాను
లగునవి యన్నియు శాస్త్రోక్త ప్రకృతిమృదాను
సిద్ధపరుచుదును. నెలవట్టిక కై వ్రాయును.
ఒకసారి చూచిన సంగతి తెలియును.

స్వవసారములన్నియు వాంగ్మేళ భాష
గోనే నడిపవలయును.

చెన్నపురిలోను చెన్నపురి రాజధాని
లోను విజ్ఞాన భాషయును

The Zandu Pharmaceutical Works
388 The Aurvedic Pharmacists.
Elphinstone Road, Bombay, 13.

కీర్తిశేషులైన గోపాలకృష్ణ గోఖలేగారి చక్కని రంగుల చిత్ర పటము

ప్రతి 1-కి నెల 0-1-0 12 ప్రతులకు 0-9-0

వి. పి. ఖర్చులు ప్రత్యేకము.

ఆంధ్రపత్రికా ముద్రణాలయము,

పోస్టుబాక్సు 212, మదరాసు.

అత్యద్భుత ఆయుర్వేద

582

మూలరోగాంతక గిన్నె

ఈ గిన్నె యందు మంచి మజ్జిక నేసి రెండు నిమిషములు వుండనిచ్చి 10 దినములు ప్రాతఃకాలం నందు పుష్కలార్చన సమస్తవిధ మూలరోగములు నివారణ యగును. ఇది గాక అజీర్ణము, శీతజ్వర ములబద్ధము ఇత్యాది,

రోగముల తప్పుక పోగొట్టును. ఇంకను పథ్యములేదు. ఇందు రసాది ధాతుగర్భము చేరలేదు. పరిశుద్ధముగు మూలకలచే తయారుచేయబడినది. వెల 5 0/4, తపాలఖర్చు ప్రత్యేకము.

యోగ్యతాపత్రములు

1. నేలు బాలకృష్ణ టాకర్ (బాంకర్) పికానిన్ 7 సం॥ముల మూలము, 2. మెసర్యు హామన్ దాగు మేతా గారు, వత్సలాపిధి, ముల్కవాబజారు, కల్కత్తా, 10 సం॥ముల మూలము, 3. పనిలాల్ జీ (శ్రీమాలిగారు, సాకారు పేట, మదరాసు, 11 సం॥ముల మూలము, 4. మిస్టరు కె పి కృష్ణ మిషన్ గారు, బారిష్టరు, పాలపురము, 5. గోకులదాసు గారు (గుజరాత్) మోదరాబాదు (డక్కను) 10 సం॥ముల మూలము, 6. మె॥ ఆరుముగ శెట్టి గారు, 55, తిరుపత్రియూరు, నెద్దశాల, మదరాసు. 4 సం॥ముల మూలము. గుణమిచ్చెనని వ్రాసి యున్నారు. ఇవిగాక అనేకులను యీ రోగమునుండి విముక్తి చేసివారిము.

మెడలిస్తూ

ఆయుర్వేదభూషణ పండిట్ ఎల్.ఎన్. శర్మగారు, యె. యం. యె. పి.

బాలకృష్ణ జామదాలయం, 177, చైనాబజారు, మదరాసు.

శ్రా ర దాం బ

సంఘము రాచారి సంస్కరణమునకు మార్గ మిందు భూపబడినది అందరును జదివి తీర వలయును.

నెల 4 అశాలు. పోస్టేజి ప్రత్యేకము.

ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము, పోస్టుబాక్సు 212, మదరాసు.